

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ISSN : 2586-9450 (Print)
ISSN : 2697-4290 (Online)

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รายละเอียดทั่วไป

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และนักวิชาการทั่วไปได้มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก กองบรรณาธิการยินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการทุกท่าน บทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ได้ผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ตามที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเหมาะสม บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เป็นทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียน บรรณาธิการและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด ทั้งนี้ไม่รวมข้อผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งบทความต้นฉบับคืนให้แก่ผู้เขียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับบริการวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กำหนดเผยแพร่ 2 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการใน HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ภาษา อาทิ ภาษาและการสื่อสาร ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ วรรณคดีทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. ศิลปะและวัฒนธรรม อาทิ ศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีตะวันตก ฯลฯ
3. สังคมศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ พัฒนาชุมชน บริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ
4. มนุษยศาสตร์ อาทิ ปรัชญา ศาสนา บรรณารักษ์ ฯลฯ
5. ศึกษาศาสตร์ อาทิ วิธีสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ฯลฯ

ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

ติดต่อและส่งบทความได้ที่

กองบรรณาธิการ HUSO Journal of Humanities and Social Sciences
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
10220

โทรศัพท์/ โทรสาร 02-5226612

หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่อยู่ข้างล่างนี้

e-mail: husojournalpnru@gmail.com

ISSN – 2586 – 9450 (Print)

ISSN – 2697 – 4290 (Online)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562

กรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ม.ร.ว. สิริวิบูลิ สุขสวัสดิ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ทรงจิต พูลลาภ

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑานนท์

รองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื่อไม้หอม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ ทองรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ ภูพิพัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิกายุจน์ จินาพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัณทกานต์ ดวงรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร พันธุ์ลี

มหาวิทยาลัยสยาม

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้าราชการบำนาญ

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ศาสตราจารย์ศรีพันธุ์ ไทรชมภู

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทรหม

รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุคตาสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ วิชานาดี

รองศาสตราจารย์อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ

รองศาสตราจารย์ฉันทนา สุรัสวดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวินี มีผดุง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุนีย์ หะหวัง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเข้ว่า
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกมล ปุญชเขตต์ทีกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงสา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน ทองทิพย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ยวงเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิษา ศิริวรสกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธี ทรัพย์ประสพโชค
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เหลาฉลาด
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุไทย วันหากิจ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชานนท์ สุทธิโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัน แสงอาวุธ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร ป้อมสุวรรณ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณวัฒน์ หลาวทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปฐมชนก ศิริพัชร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารภนา ผดุงพจน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ ไชยนิทย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทัส เพียรธรรม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระศักดิ์ พุ่มเพชร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย สุภัทรากุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี กล่อมเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิประจำฉบับ (Peer Review)

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร
 รองศาสตราจารย์ ดร.สันทนา สุชาติรัตน์
 รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตร พงศ์วัชร
 รองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์
 รองศาสตราจารย์อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ

ข้าราชการบำนาญ
 ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
 ข้าราชการบำนาญ
 ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ
 รองศาสตราจารย์ ดร. อุตมพร ชื่นไพบูลย์
 รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ อิศรภักดี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาสพงศ์ ผิวพอใช้
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรไท ครุเวโซ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ รัตนโกคา
 อาจารย์ ดร.พนัส มัตยะสุวรรณ
 อาจารย์ ดร.พรรณภรณ์ ชันธพัทธ์

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์ แสงเงิน

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิติศ วัชรพรรณ

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา จารุจินดา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบวงศ์ กาพวงค์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวริน แสงอาวุธ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณพร บุญญาสถิตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารัฐ ณ พัทลุง
 อาจารย์ ดร.พัลลภมน สีนหน่ง
 อาจารย์ ดร.อุมาพร ยวชิต
 อาจารย์ ดร.อักษร สวัสดิ์
 อาจารย์สรารัฐ เขียวพฤกษ์

ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 มหาวิทยาลัยมหิดล
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.ภาวิณี พนมวัน ณ อยุธยา

อาจารย์จันัญญา งามเนตร

อาจารย์อวยพร แสงคำ

อาจารย์ศรัญญ อินทร์อุทิศ

ภาพปก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิต วิชรพรรณ

นายศุภโชค มณีมัย

ออกแบบปก

นายศุภโชค มณีมัย

นางสาวชลธร ดุขดี

เจ้าหน้าที่ประสานงาน

นางสาวสุอังคณา ม่วงยัง

นางสาวสุมิตรา จิตตะระ

นางสาวกัญญารัตน์ อัมภาพร

นายศุภโชค มณีมัย

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

พิมพ์ที่ ฅภัทร ก้อปปี

9 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์

เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

สารบัญ

หน้า

รายละเอียดทั่วไป	2
บทบรรณาธิการ	10
การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของสังคมไทย Developing English Proficiency in Accordance with Thai Society Context ยงยุทธ ชำคัง	12
การเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงนาฏยศิลป์ Principles of Movement in Thai Dance Performances พรรณพัชร เกษประยูร	36
คุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง Quality of Life among Students with Disabilities in Ramkhamhaeng University ฐิตินันท์ ผิวนิล , โสธยา แสงมาน , กัญญาภัทร แก้วคุณอก, ทิตติยา วงศ์นอก , มุทิตา สุนทรรัตน์ , สุวรรณี สุขเหลือง , อาทิตยา มั่งคั่ง	49
คำศัพท์ประกอบอาหารและวัฒนธรรมการบริโภคในตำราอาหารไทย : ศึกษาจากตำรับสายเยาวภาของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท Cooking Terms and Culture of Consumption in Thai Cookbook: A Case Study of H. R. H. Princess Yaowaphaphongsanit's “Saiyaowapha Recipes” ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ และ นิกร สระครบุรี	73

การศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน A study of Chinese Vocabulary having the Same Morphemes but opposite in order <i>กมลทิพย์ รักเกียรติยศ</i>	96
หน้าที่ทางการเมืองของเพลงในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย The Political Roles of Democratic Kampuchea Songs <i>ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม</i>	114
การทำผลงานทางวิชาการโดยหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม Doing Academic Works by Avoiding Plagiarism <i>นนทนันท์ แยม่วงษ์</i>	136
รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	152
แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	158

บทบรรณาธิการ

ภาพที่ยังตราตรึงอยู่ในความทรงจำของเหล่าพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาก็คือภาพที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสต่อประชาชนเป็นครั้งแรก ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทซึ่งเป็นพระที่นั่งที่ตั้งอยู่บนกำแพงพระบรมมหาราชวังด้านทิศตะวันออกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเพื่อรับถวายพระพรชัยมงคล โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสตอบว่า

“ข้าพเจ้าและพระราชินีรู้สึกยินดีและปลื้มใจมากที่ได้เห็นประชาชนทั้งหลาย มิได้ตรึงจิตพร้อมเพรียงกันมาร่วมแสดงความปรารถนาดีในวาระบรมราชาภิเษกของข้าพเจ้าครั้งนี้ ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายผู้มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ เพื่ออวยชัยให้พรแก่ข้าพเจ้า ด้วยน้ำใจไมตรีและความปรารถนาดี อย่างจริงใจนั้น เป็นที่จับตาจับใจและทำให้ข้าพเจ้าอิ่มใจอย่างยิ่ง ขอให้ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายในการแสดงไมตรีจิตแก่ข้าพเจ้าครั้งนี้ จึงเป็นนิมิตหมายอันดีที่ทุกคนทุกฝ่าย จะพร้อมกันบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติของเราต่อไป ขอขอบใจในคำอวยพรซึ่งนายกรัฐมนตรีได้กล่าวในนามของทุกคน และขอสนองพรให้ทุกท่านมีความสุข สวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จในสิ่งอันพึงปรารถนา จงทั่วกัน”

พันธกิจที่สำคัญยิ่งในการดำเนินการจัดทำวารสารก็คือเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้แพร่หลาย เพราะการที่ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองได้นั้น ต้องอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมในทุกด้านจึงเป็นหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา บทความทั้งหมดที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้า กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาสาระจากบทความต่าง ๆ จะช่วยจุดประกายความคิด และต่อยอดการศึกษาค้นคว้า และวิจัย ให้เกิดขึ้นในวงกว้างเพื่อไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

อันเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงมี
พระมหากรุณาธิคุณต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเสมอมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิติศ วัชรพรรณ
บรรณาธิการ

การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของสังคมไทย Developing English Proficiency in Accordance with Thai Society Context

ยงยุทธ ขำคง¹

Yongyut KHAMKHONG

E-mail: yongyut.k@pnru.ac.th

บทคัดย่อ

การทดสอบความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของเด็กไทยโดยทั่วไป มักพบว่ามีความต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จนเกิดคำถามที่ว่า เหตุใดการเรียนภาษาอังกฤษนับแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมหาวิทยาลัย เป็นเวลา 16-17 ปี จึงไม่สามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพด้านภาษาอย่างที่ควรจะเป็น อะไรคือสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง และพอจะมีแนวทางอะไรที่เป็นรูปธรรมที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองขึ้นมาได้ การศึกษานี้ได้วิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้สอน 2) ผู้เรียน และ 3) ผู้กำหนดนโยบาย โดยพบว่า ครูอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ ควรเพิ่มวิธีการสอนด้วยการสื่อสารภาษากับผู้เรียนให้มากขึ้น ส่วนตัวผู้เรียนเองต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและสร้างนิสัยการฝึกฝนภาษาให้เกิดขึ้นเป็นกิจวัตรประจำวันให้ได้ ผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและกำหนดกรอบการพัฒนาให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะการวัดประเมินผลที่ต้องมีการสื่อสารทางภาษาพูดร่วมด้วย ทั้งนี้ การพัฒนาภาษาอังกฤษของคนไทยต้องใช้บริบทของสังคมไทยในการเรียนรู้และพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้คำศัพท์ที่อยู่รอบตัวสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ

คำสำคัญ : ภาษาอังกฤษ บริบทของสังคมไทย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Ph.D)

Abstract

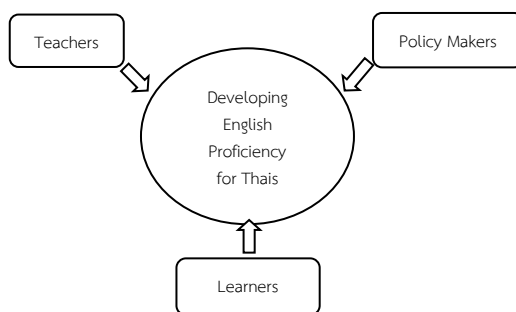
Many tests of English proficiency for Thai students showed poor results. A big question is: why did they fail as they have studied English for 16-17 years since Grade 1 until completing their university level? What are the real problems? What are possible ways to help develop the learners' language skills? This study analyzed 3 components regarding the students' English study: 1)teachers 2)students, and 3)policy makers. It was found that English teachers should increase the time to practice English communication with students. Students should realize the importance of English and instill habit of English practice at the daily level. Policy makers should put the emphasis on English study and determine developing framework more concretely especially on language test evaluation which emphasizes communication skills. Above all, English proficiency development for Thai students should be based on Thai society context so they can use vocabulary surrounding them to communicate in English with confidence.

Keywords: English, Thai society context

บทนำ

ในปัจจุบัน ผลการทดสอบภาษาอังกฤษของคนไทยจากหลายสถาบันทั้งภายในและภายนอกประเทศล้วนต่างชี้ให้เห็นว่า ระดับความสามารถภาษาอังกฤษของคนไทยยังอยู่ในภาวะต่ำและไม่ประสบความสำเร็จ จนเกิดคำถามว่า เหตุใดการเรียนภาษาอังกฤษนับจากชั้นประถมปีที่ 1 จนเรียนจบปริญญาตรี เป็นระยะเวลานานมากถึง 16 - 17 ปี จึงไม่สามารถทำให้บัณฑิตใช้ศักยภาพทางภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพอะไรคือสาเหตุแห่งความล้มเหลวนี้นี้ และเราจะทำอย่างไรที่จะทำให้ลูกหลานของเราพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษจนเก่งพอที่จะสื่อสารกับชาวต่างชาติ ผู้เขียนเองที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษมักรู้สึกเหมือนถูกตำหนิมากที่สุดที่ไม่สามารถผลิตลูกศิษย์ให้มีความสามารถในการสื่อสารได้

สำหรับผู้ที่ยื่นชอบภาษาอังกฤษเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การพัฒนาทักษะทางภาษาให้เกิดขึ้นในตนเองไม่ใช่เรื่องยาก เพราะตัวเขามีแรงกระตุ้นจากภายใน (Intrinsic Motivation) ที่จะทำให้เขาขวนขวายในทุกวิถีทางที่จะทำได้ในแต่ละวัน เพื่อให้ตัวเองเก่งขึ้น มีความสามารถมากขึ้น ผู้เรียนที่มีทัศนคติเชิงบวกทางภาษาเช่นนี้เองที่ครูสอนภาษาจะชอบ เพราะแทบไม่ต้องแนะนำอะไรมาก เด็กเหล่านี้จะทำตามหรือทำยิ่งกว่าคำแนะนำที่ให้ไปด้วยซ้ำ แต่หากจะพูดถึงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาส่วนมากของประเทศ จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่รอบด้านมากกว่านี้ บทความนี้ขอเสนอแนวความคิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแบบไตรภาคีที่มีองค์ประกอบดังนี้

รูปภาพที่ 1 ไตรภาคีแห่งการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
(Tripartite Coordination for English Proficiency Development)

การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนนั้นจะมุ่งเพียงองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งมิได้ หากแต่จะต้องทำงานประสานกันไปพร้อม ๆ กัน เกื้อหนุนกันอยู่ตลอดเวลา ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้ จริงอยู่ที่ว่า หากได้ครูอาจารย์ที่ดีและมีความสามารถ ผู้เรียนก็มีแนวโน้มที่จะเก่งภาษามากขึ้น หรือ หากผู้เรียนมีความสนใจภาษาอังกฤษเป็นทุนเดิม และมีแรงบันดาลใจที่จะเรียนอย่างเต็มที่ทุก ๆ วัน พวกเขา ก็จะเก่งขึ้นมาเองอยู่ดี และถ้าผู้กำหนดนโยบาย (Policy Makers) วางรูปแบบยุทธศาสตร์การทำงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ความสำเร็จในการพัฒนาภาษาอังกฤษของผู้เรียนก็จะเกิดขึ้นได้ เป็นต้น การคิดแบบแยกส่วนเช่นนี้ดูไม่เป็นผลดีมากนัก แต่การร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาอย่างย่อมน่าจะให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเสมอ

ผลการทดสอบภาษาอังกฤษ

มีผลการทดสอบมากมายทั้งจากสถาบันภายในประเทศและต่างประเทศ และทั้งการทดสอบนักเรียนและการทดสอบครูที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในภาพรวมระดับประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผลการทดสอบ ONET ระดับประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอบวันที่ 3-4 กุมภาพันธ์ 2561 มีนักเรียนเข้าสอบวิชาภาษาอังกฤษ 704,692 คน ผลสอบโดยเฉลี่ยได้ 36.34 จากคะแนนเต็ม 100 และพบว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานครได้คะแนนวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนต่างจังหวัด โดยนักเรียนกรุงเทพฯ ได้ 47.99 คะแนน ในขณะที่นักเรียนในภาคต่าง ๆ ได้คะแนนวิชานี้เฉลี่ยต่ำกว่า 40 ทุกภาค และยังพบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตได้คะแนนสูงกว่าโรงเรียนโดยทั่วไป นักเรียนสาธิตเข้าสอบ 3,171 คน ได้คะแนนภาษาอังกฤษเฉลี่ย 65.70 คะแนน (Samarjarn: 2561) ผลสอบ ONET ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนเข้าสอบวิชาภาษาอังกฤษ 643,592 คน ได้คะแนนเฉลี่ย 30.45 คะแนน และนักเรียนในเมืองพบว่ามีคะแนนสูงกว่านักเรียนนอกเมือง (ไทรรัฐออนไลน์, 26 มีนาคม 2561) ผลสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนเข้าสอบวิชาภาษาอังกฤษ 372,587 คน ได้คะแนนเฉลี่ย 28.31 คะแนน (เดลินิวส์, 31 มีนาคม 2561)

ในปี 2560 สถาบันจัดอันดับระดับภาษาอังกฤษของสวิตเซอร์แลนด์ Education First จัดให้ประเทศไทยอยู่ในลำดับ 53 จาก 80 ประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ระดับดีเยี่ยมได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก และนอร์เวย์ ในแถบเอเชียมีประเทศที่ดีระดับโลก ได้แก่ สิงคโปร์

(อันดับ 5) มาเลเซีย (13) ฟิlipปีนส์ (15) อินเดีย (27) เกาหลีใต้ (30) เวียดนาม (34) จีน (36) และญี่ปุ่น (37) โดยสถาบัน Education First ให้เหตุผลว่า ระบบการศึกษาที่ด้อยประสิทธิภาพมักมาจากโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่ากัน รวมทั้งปัญหาเรื่องคุณภาพของครู (Education First: 2017)

ในรายงานผลการสอบ TOEIC (Test of English for International Communication) ปี 2017 ระบุระดับคะแนนโดยเฉลี่ยที่ผู้เข้าทดสอบแต่ละประเทศทำได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังได้คะแนนน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ จากคะแนนเต็ม 990 ในการสอบการฟังและการอ่าน แคนาดา ได้คะแนนเฉลี่ยที่ 845 เยอรมัน (800) ฟิlipปีนส์ (727) เกาหลีใต้ (676) มาเลเซีย (642) จีน (600) ญี่ปุ่น (517) เวียดนาม (496) อินเดีย (488) และไทย ได้เฉลี่ยที่ 482 คะแนน ซึ่งสูงกว่า อินโดนีเซีย ที่ได้ 447 คะแนน (ETS, 2018: 5)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทดสอบระดับภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษจำนวน 14,189 คน ใน 30 จังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เมื่อปี 2550 และพบว่า 74.59% ของครูสอบได้คะแนนต่ำกว่า 41 คะแนนจาก 100 ครูที่ได้คะแนนต่ำสุดในการสอบได้ 2 คะแนน โดยการสอบมีคะแนนจากการฟัง 30 คะแนน การอ่าน 30 การเขียน 20 และ การพูด 20 คะแนน ผลสรุปจากการทดสอบระบุว่า ครูส่วนมากตกภาษาอังกฤษ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ในความเป็นจริง ครูที่สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนจบเอกภาษาอังกฤษ แต่ถูกบังคับให้ต้องสอนภาษาอังกฤษแก่นักเรียน เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนครู แนวทางการแก้ปัญหาคือการฝึกอบรมให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น (The Nation, 2007, August 21)

ตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นได้ตอกย้ำความเป็นจริงที่ว่า เราจำเป็นต้องหาวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนการสอน รวมทั้งการทดสอบ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนนักศึกษาของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้และปฏิบัติงานในระดับชาติ และนานาชาติได้ มิฉะนั้นแล้ว ผลการทดสอบทางภาษาที่ล้มเหลวดังกล่าวข้างต้นจะยังคงหลอกหลอนเราอยู่ต่อไป

ครูสอนภาษาอังกฤษ: ผู้ขับเคลื่อนที่มีข้อจำกัดรอบด้าน

ครูอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษมักเป็นคนกลุ่มแรกที่ถูกตำหนิมากที่สุดว่าไม่สามารถทำให้ลูกศิษย์เก่งขึ้นมาได้ ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ตัวผู้สอนภาษาเอง

ส่วนมากได้เรียนจบมาทางด้านภาษาอังกฤษและมีความสามารถทางภาษาสูงอยู่แล้ว แล้วเหตุใดเล่าที่ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะทางภาษาไปสู่ผู้เรียนได้ ในความเป็นจริงแล้ว มีเหตุผลหลายเรื่องที่ทำให้ครูผู้สอนมีข้อจำกัดในการทำงาน

นักวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชี้มูลเหตุของความล้มเหลวในการเรียนการสอนภาษาระดับประเทศว่า การศึกษาของบ้านเราเน้นการเรียนรู้เพื่อจะ “สอบให้ผ่าน ไม่ใช่นำไปใช้งาน” ดร. ศิริพันธ์ ฤทธิจินดา หัวหน้ากลุ่มงานภาษาอังกฤษ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กล่าวว่า ครูสอนภาษาอังกฤษโดยทั่วไปจะมุ่งไปกับการเรียนไวยากรณ์ รูปแบบประโยค คำศัพท์ แต่ไม่เน้นการนำไปใช้ แต่ในการเรียนการสอนของฝรั่งไม่ได้วัดที่ไวยากรณ์ แต่วัดที่การพูด การสื่อสาร วัดว่านักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารมากแค่ไหน เด็กไทยมักกังวลเรื่องการใช้ศัพท์ รูปแบบประโยค ทำให้พูดไม่ได้ สื่อสารไม่ได้ (วรลักษณ์ ศรีโย: 2555)

นอกจากนี้ ระบบการศึกษา ยังไม่เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเอง นอกจากการสอนหนังสือแล้ว ครูต้องทำหน้าที่อื่นอีกด้วย เช่น ช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นครูธุรการ และยังต้องทำผลงานของตนเองเตรียมไว้เพราะต้องมีการประเมินเมื่อจบภาคการศึกษา ดังนั้นครูจะให้ความสำคัญกับสิ่งนี้มากกว่าการสอน ทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการเรียนการสอน ไม่มีโอกาสไปอบรม เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาตนเอง

ดร. เนตรปรียา ชุมไชโย หรือ "ครูเคท" ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนภาษาครูเคท กล่าวว่า ครูสอนภาษาอังกฤษที่เก่ง ๆ มักอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งที่จริงแล้วคนเหล่านั้นควรไปสอนระดับประถมมากกว่า เพราะมีความจำเป็นมากกว่า เป็นการปูพื้นฐานให้กับเด็ก ตั้งแต่เริ่มต้น

ดร. มินตรา ฐิริปัญญานิช อาจารย์ประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 ได้เสนอการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปในทางที่เน้นให้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หรือที่เรียกว่า Communicative Language Teaching แต่ในทางปฏิบัติ มันไม่เป็นไปตามนั้น เพราะครูคุ้นชินกับวิธีการสอนที่เน้นโครงสร้างหลักไวยากรณ์เป็นสำคัญ (Grammar Translation) ซึ่งเป็นวิธีดั้งเดิมที่ใช้มาตลอด ไม่ว่าครูจะรุ่นใหม่หรือเก่าก็ตาม และระบบการเรียนการสอนในห้องเรียนจะมุ่งเน้นเพื่อให้เด็ก *สอบผ่าน* ซึ่งการสอนจะเหมือนกับการติว เมื่อเน้นตรงจุดนี้ ครูก็จะไม่เน้นกระบวนการฝึกใช้ภาษา แต่เน้นที่การท่องจำเอาเพื่อไปสอบ (BBC, 2018: 5 November)

ค่านิยมที่ต้องปรับเปลี่ยนอีกอย่างหนึ่งของไทย คือความเชื่อที่ว่าการสื่อสารกับเจ้าของภาษา (Native Speaker) เท่านั้นจึงจะทำให้เราเก่งภาษาอังกฤษได้ ซึ่งความคิดนี้ทำให้เด็กไทยขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะทางภาษา ถ้ามองกันที่จำนวนประชากรโลกที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ พบว่า มีเพียง 18 ประเทศเท่านั้น เช่น อังกฤษ อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จาไมกา ไอร์แลนด์ ฯลฯ ซึ่งรวมแล้วมีประชากรไม่ถึง 400 ล้านคน จาก 7,200 ล้านคนทั่วโลก ปัจจุบันคาดกันว่ามีประชากรโลกราว 1,500 ล้านคนสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ แม้จะต่างกันที่สำเนียงพูดอยู่บ้างก็ตาม (Anoop: 2017) โอกาสที่เด็กไทยจะเจอกับคนที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่นั้นค่อนข้างยาก เด็กจำนวนมากไม่มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับชาวต่างชาติเลย หากจะคิดเพียงแค่ว่า จะใช้ภาษาอังกฤษกับ Native Speaker หรือ กับคนต่างชาติเท่านั้น เราจะไม่มีวันพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษกันได้เลย โอกาสที่จะฝึกฝนการพูดคุยเป็นภาษาอังกฤษได้ดีที่สุดคือกับคนไทยด้วยกันเท่านั้น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงต้องพูดคุยกับนักเรียนนักศึกษาเป็นภาษาอังกฤษให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพียงการพูดคุยธรรมดา ๆ นอกห้องเรียน หรือในห้องเรียนก็ตาม และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยไม่ต้องคำนึงถึงความผิดถูกทางไวยากรณ์ใด ๆ มากนักก็ได้ และเพราะการมีแต่คอยตำหนิว่าใครพูดถูกพูดผิดนี้เองที่ทำให้เด็กไทยเกิดความหวาดกลัวว่าจะใช้ภาษาผิด ๆ จึงพาลไม่ใช้เลยจะดีกว่า ซึ่งทำให้พวกเขาขาดโอกาสในการฝึกพูดไปอย่างน่าเสียดาย

Christopher Wright พิธีกรรายการ English Delivery กล่าวว่า ครูควรหันมาให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอังกฤษแบบ General Social English ที่เป็นการพูดคุยสนทนาทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น และจะทำให้เด็กพูดสื่อสารได้ แต่ปัญหาการเรียนการสอนในเมืองไทยปัจจุบันคือ ครูไปเน้นที่ Academic English ซึ่งเป็นการเรียน *เพื่อสอบ* ทำให้เด็กรู้สึกที่ภาษาอังกฤษเป็นของยากและไม่น่าสนใจ ครูควรให้ความสำคัญกับคำศัพท์ สำนวน การออกเสียง และประโยคง่าย ๆ ก่อน เป็นอันดับแรก ๆ ไม่ควรไปลงลึกไวยากรณ์มากนัก ครูคนไทยโดยมากสอนยากและเยาะไป เพราะกลัวว่าเด็กจะทำข้อสอบไม่ได้ (ไทยรัฐทีวี, 2559: 6 ธันวาคม)

ดร. วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยวิเคราะหว่า มี 5 ปัจจัยที่ทำให้ภาษาอังกฤษของคนไทยไม่ก้าวหน้า คือ 1)ครูสอนภาษาอังกฤษไม่มีคุณภาพ 2)ชั่วโมงการสอนภาษาน้อยเกินไป 3)ทัศนคติที่มองว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสูงส่งไกลตัว 4)คนไทยชอบจับผิดการใช้ภาษาของคนอื่น และ 5)วิธีสอนไม่เหมาะสมกับคนไทย โดยครูผู้สอนต้องหันมาพูดคุยกับนักเรียนเป็นประจำ สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง

เพราะการเรียนรู้ภาษาต้องฝึกฝนต่อเนื่องเป็นเวลานาน จึงจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ครูต้องทำให้เด็กรู้สึกว่าการพูดภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาด (โพสท์ทูเดย์, 2558: 30 พฤศจิกายน)

ครูอาจารย์ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนพยายามชวนหาความรู้ด้วยตัวเองได้มากขึ้น ถือว่าประสบความสำเร็จในอาชีพครู นี่เป็นแนวความคิดของ Jim Scrivener (1994: 6) ที่แบ่งประเภทของครูเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) The Explainer ครูที่บรรยายและอธิบายเป็นส่วนมาก 2) The Involver ครูที่ชอบให้เด็ก ๆ ทำกิจกรรม และบางครั้งก็ใช้การบรรยายร่วมด้วย ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมาก 3) The Enabler ครูที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ทำงานและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียนอย่างเต็มที่และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ตัวครูเองสามารถปรับเปลี่ยนได้หลายบทบาท อาทิ เป็นที่ปรึกษา เป็นแหล่งข้อมูล หรือ เป็นเหมือนไกด์นำทางให้เด็ก ๆ เป็นต้น บางครั้งครูประเภทนี้จะอยู่ในกลุ่มเด็ก ๆ จนคนที่ผ่านไปมาแทบแยกไม่ออกว่าใครเป็นครู ใครเป็นนักเรียน เพราะครูมองตนเองว่า เป็นผู้ ที่ สร้าง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะเอื้อให้เด็ก ๆ ได้ชวนหาหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง

ครูประเภท The Enabler จะได้รับการยกย่องว่า รู้ทั้งเนื้อหาที่สอน รู้วิธีการสอน และรู้ธรรมชาติของเด็ก ๆ ได้ดีกว่าสองประเภทแรก เหมือนกับแนวความคิดของ Antoine Saint Exupery ที่บอกว่า ถ้าเราจะสร้างเรือสักลำ ไม่ต้องสั่งให้คนเสาะหาไม้หรือใช้เขาทำงาน แต่จงกระตุ้นให้เขาอยากออกท่องไปในทะเลที่ยิ่งใหญ่ไพศาล (*If you want to build a ship, don't drum up people to collect wood and don't assign them tasks and work, but rather teach them to long for the endless immensity of the sea.*) (Brainyquote, 2018)

ครูสอนภาษาอังกฤษจึงไม่อาจจะเป็นเพียง The Explainer ได้อีกต่อไป แต่ต้องจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออก ได้แสดงความคิดเห็นและรับฟัง ให้มีกิจกรรมการฝึกภาษาที่หลากหลายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และถ้าสามารถทำได้ การสอนภาษาแบบ Enabler ที่ครูเล่นปรับเปลี่ยนตนเองได้หลายบทบาท โดยเฉพาะเป็นผู้กระตุ้น และปลูกเร้าการใช้ภาษาอังกฤษ ก็จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้การสอนที่แท้จริง

คำกล่าวที่ว่า Think Globally, Act Locally (คิดระดับโลก ทำระดับท้องถิ่น) อาจสามารถนำมาปรับใช้กับครูสอนภาษาอังกฤษได้ ด้วยการเปรียบเทียบที่ว่า ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงทุกหนแห่งบนโลกนี้ ครูอาจารย์

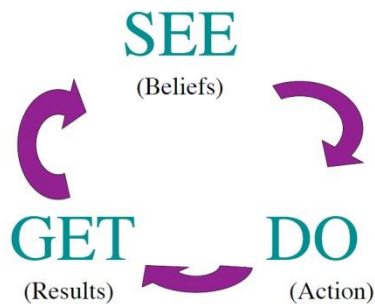
สามารถเข้าถึงข้อมูลทุกอย่างได้โดยง่าย ภาษาอังกฤษจะเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครูไปแล้วในยุคปัจจุบันนี้ เพราะข้อมูลข่าวสารส่วนมากบนอินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อครูกลายเป็นผู้รอบรู้และอ่านค้นคว้าเป็นตัวอย่างแล้ว จะเป็นเรื่องง่ายที่จะโน้มน้าวให้ลูกศิษย์ขวนขวายหาความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง การเรียนการสอนในปัจจุบันจึงต้องคิดระดับโลก (Globally) แต่เวลาลงมือทำก็จะอยู่ในสถานศึกษานั้นเอง (Locally) ที่สำคัญคุณครูต้องทำให้ผู้เรียนเห็นเป็นตัวอย่างก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า “ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”

ผู้เรียน: ที่ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่ในการเรียนภาษาอังกฤษ

หากนักเรียนนักศึกษาจะมัดแต่โทษระบบการศึกษาหรือครูอาจารย์ว่าไม่สามารถทำให้พวกเขาเก่งภาษาอังกฤษขึ้นมาได้ ก็ต้องหันไปมองดูรอบตัวดูว่า เพื่อน ๆ ของเขาคนใดบ้างที่พยายามขวนขวายเพื่อพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาและประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาบ้าง เพราะในความเป็นจริงแล้ว มีผู้เรียนจำนวนมากที่มีโอกาสจำกัด มีทรัพยากรจำกัด และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองเลย แต่เมื่อเรียนจบแล้ว คนเหล่านี้กลับสามารถใช้ภาษาอังกฤษทำงานในสถานทูต กระทรวงต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และบริษัทต่าง ๆ ที่ต้องการทักษะทางภาษาสูง พวกเขาทำได้อย่างไร?

ผู้เขียนรู้จักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือ ยาม ของโรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เขาชื่อว่า เอยายา เขาเรียนการศึกษานอกโรงเรียน หรือ กศน. จนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยด้วยทุนนักกีฬาตะกร้อ ในช่วงที่เรียนในมหาวิทยาลัย เขาก็ยังคงเป็นยามในช่วงวันหยุดและปิดเทอม เพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในแต่ละเดือน เมื่อจบปริญญาตรี เขาสมัครทำงานในสถานทูตต่างประเทศแห่งหนึ่งในตำแหน่งนักแปลและล่าม และเขายังคงทำงานอยู่ในที่นั่นในปัจจุบัน เอยายาบอกว่า ในขณะที่ทำงานเป็นยาม เขาจะเก็บหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่แจกทิ้งไว้ในโรงแรมมานั่งอ่าน และเปิดพจนานุกรมอ่านไปทีละตัว และขวนขวายที่จะถามคำศัพท์และประโยคที่เขาอ่านไม่ออกกับครูอาจารย์เป็นประจำ เขาได้ฝึกนิสัยอ่านหนังสือพิมพ์แบบนี้ติดต่อกันยาวนานนับ 10 ปี จนอ่านได้อย่างคล่องแคล่วและรอบรู้ข่าวสารของไทยและต่างประเทศอย่างแตกฉาน สามารถทำงานระดับนานาชาติได้ เขาได้เป็นล่ามแปลภาษาให้กับท่านเอกอัครราชทูตและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสถานทูตที่ไม่รู้ภาษาไทย เขายังเป็นพิธีกรที่ใช้ภาษาอังกฤษในพิธีการต่าง ๆ ที่สถานทูตเป็นผู้จัดอีกด้วย

ผู้เรียนต้องปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนภาษาอังกฤษ หรือที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Paradigm เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของเรา ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตทั้งหมดที่รออยู่ข้างหน้า ก่อนอื่น นักเรียนนักศึกษาต้องเข้าใจว่า ความรู้ที่ได้รับจากห้องเรียนนั้นมีเพียงราว 20% เท่านั้น แต่อีก 80% จะเกิดขึ้นนอกห้องเรียนขณะที่เราชวนเขาทำการบ้าน อ่านหนังสือ ดูหนัง ฟังเพลง และติดตามข่าวสารต่าง ๆ การเรียนการสอนในห้องเรียนมีเวลาจำกัด ครูอาจารย์โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยทำได้เพียงแต่แนะแนวทางให้นักศึกษาได้ไปค้นคว้าต่อไปเท่านั้น แม้กระนั้น ผู้เรียนจำนวนมากก็ยังคงมีความเชื่อว่า ความสามารถทั้งหมดนั้นจะมาจากการถ่ายทอดของอาจารย์ ซึ่งมักจะจบลงที่การโทษและตำหนิครูอาจารย์ที่ไม่สามารถทำให้พวกเขาเก่งภาษาขึ้นมาได้

รูปภาพที่ 2 หลักการแห่งประสิทธิภาพ (Principle of Effectiveness)
(ที่มา: <http://yearning4learning.co.uk/beliefs/>)

เรื่องราวชีวิตของเอายาย สอดรับกับหลักการแห่งประสิทธิภาพ SEE-DO-GET (รูปภาพที่ 2) ที่อธิบายว่า การมีความเชื่อ (Belief) หรือ Paradigm ว่า ตัวเราสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้แม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบากและมีข้อจำกัด Paradigm นั้นจะทำให้พฤติกรรมของเราเปลี่ยนไป เหมือนกับที่เอายายเชื่อว่า เขาสามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษาขึ้นมาได้ และทำให้เขาชวนเขาที่จะอ่านข่าวภาษาอังกฤษทุกวัน ผลที่ได้รับ (Result) คือ เขาอ่านหนังสือออก และมีความรู้เรื่องข่าวสารอย่างมาก เพียงพอที่จะสอบแข่งขันทำงานที่สถานทูตได้

Stephen R. Covey (1989: 66-94) ที่เขียนหนังสือ The 7 Habits of Highly Effective People (อุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิภาพสูง) เสนอแนวความคิดเรื่อง

การสร้างนิสัยที่จะทำให้คนเรากลายเป็นผู้มีประสิทธิภาพ คือ การฝึกฝนตัวเองให้เป็นผู้กระตือรือร้นสูง (Be Proactive) ด้วยการปลูกความเชื่อมั่นในตนเองขึ้นมาให้ได้ก่อน เชื่อว่าตนเองเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของตัวเอง และความสามารถในเรื่องใด ๆ ก็ตาม มีตัวเองเป็นหลักก่อนทั้งสิ้น โดยไม่มองตัวเองว่ามีข้อจำกัดใด ๆ คนที่มีนิสัย Proactive จะรู้ว่าตัวเองทำอะไรได้ และอะไรที่ทำได้ สิ่งที่เราทำอะไรไม่ได้หรือควบคุมไม่ได้ เช่น ความยากจน ปัญหาครอบครัว และสายตาที่คนอื่นมองดูเรา เป็นต้น ซึ่งไม่ควรที่เราจะใส่ใจ เพราะเรายังสามารถควบคุมการใช้เวลา ควบคุมความคิด ทัศนคติ และ พลังความสนใจไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ผู้เรียนภาษาอังกฤษที่ต้องการจะพัฒนาความสามารถทางภาษาย่อมสามารถช่วยได้ในหลายวิธีการเพื่อการศึกษาขึ้นมาได้ และมีคนทำสำเร็จให้เห็นมาแล้วนับไม่ถ้วน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเพียงแค่ปลูกฝังนิสัยที่ต้องกระทำทุกวันให้อยู่กับการฝึกฝนภาษาเป็นเวลาต่อเนื่องและยาวนานจนกว่าจะอยู่ในระดับที่ต้องการจึงจะสำเร็จลงได้ หากไม่สร้างนิสัยให้เกิดขึ้นในแต่ละวันแล้ว จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่จะพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นในตนได้

ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยส่วนมากไม่มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับชาวต่างชาติ และมักคิดว่าการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจะเกิดขึ้นไม่ได้ ความคิดเช่นนี้ เป็นการตีกรอบจำกัดตนเองเข้าไว้ และไม่ยอมฝึกฝนตนเองทั้ง ๆ ที่มีโอกาสอำนวยมากมาย การเรียนภาษาให้ได้ผลดีคือการสร้างนิสัย (Habit) ของการฝึกภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นในตน และทำอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ต่อเนื่องยาวนานเป็นนิสัยติดตัว ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่ชอบติดตามข่าวภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นอยู่ทุกมุมโลก สามารถอ่านและฟังข่าวได้ทั้งจากหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ข่าวในอินเทอร์เน็ต เช่น Bangkok Post, CNN, BBC, NHK ได้ทุกวันและอาจสามารถทำได้ตลอดเวลาทันทีที่มีเวลาว่าง เรายังสามารถดาวน์โหลดพจนานุกรมมาใส่ไว้ในสมาร์ตโฟนและเปิดพจนานุกรมได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องเข้าอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย และผู้เรียนยังฟังการออกเสียงของคำแต่ละคำจากเจ้าของภาษาได้อีก การอ่านข่าวภาษาอังกฤษทุก ๆ วันที่เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง จะค่อย ๆ เพิ่มพูนคำศัพท์ไปทีละนิด จนสามารถอ่านรู้เรื่องได้ในที่สุด และคุ้นชินกับการอ่านเป็นภาษาอังกฤษ คำศัพท์และความรู้ที่ได้จากการอ่านนี้เองจะเป็นประโยชน์อย่างมากเมื่อต้องนำออกมาใช้ในการพูด

ผู้เรียนบางคนไม่ชอบอ่านข่าว แต่ชอบอ่านนิทาน หรือ นิยายสำหรับเด็กที่ใช้ภาษาง่าย ๆ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ระบุว่า การอ่านหนังสือด้วยภาษาง่าย ๆ แต่อ่านเยอะ ๆ อ่านต่อเนื่อง สามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้อย่างดี (Lai, 1993: 23-36)

แน่นอนว่า วิธีฝึกภาษาอังกฤษได้รวดเร็วและดีที่สุดคือการมีโอกาเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษอยู่ตลอดเวลา เช่น มีโอกาสได้เรียนในต่างประเทศ แต่ถ้าไม่มีโอกาสนั้น วิธีที่ดีที่สุดรองลงมา คือ การอ่านหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Nuttall: 1997)

ผู้กำหนดนโยบาย: ความพยายามและข้อจำกัดของรัฐ

โครงสร้างระบบการศึกษาในระดับชาติส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ เช่น ปัญหาการขาดแคลนครูในระดับอนุบาล-ประถมศึกษาของไทย ปัญหาการมีครูไม่ครบชั้นเรียนเป็นมานานแล้ว รายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ศกณภัฏฐ์ ศศิวิวัฒน์: 2558) ระบุว่า ปัญหาการขาดครูกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ซึ่งโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สพฐ. มีโรงเรียนขนาดเล็กราว 15,000 แห่ง หรือ ประมาณร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด รวมนักเรียนที่อยู่ราว 9 แสนคน หรือ ร้อยละ 22 ของนักเรียนอนุบาลและประถมศึกษาทั้งหมด งานวิจัยของธนาคารโลกชี้ว่าการลดความขาดแคลนครูจะช่วยยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาของไทยได้ โดยหากมีการจัดสรรครูให้เป็น 1 คน ต่อ 1 ห้อง ผลการเรียนของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15

นโยบายรัฐที่ใช้เกณฑ์ว่าโรงเรียนอนุบาล-ประถมทั่วไปควรมีครูเฉลี่ย 1 คน ต่อนักเรียน 25 คน และโรงเรียนขนาดเล็กควรมีครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน ทำให้มีโรงเรียนราว 12,000 แห่งทั่วประเทศมีจำนวนครูไม่ถึงเกณฑ์นี้ ผลก็คือ ครู 1 คนต้องดูแลเด็กในเวลาเดียวกันมากกว่า 1 ห้องเรียน ซึ่งกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก ในหลายแห่งครูจำเป็นต้องนำเด็กต่างชั้นมาเรียนรวมกันเพื่อป้องกันไม่让孩子ออกไปวิ่งเล่นนอกห้องเรียน นี่ยังไม่ได้กล่าวถึงว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรมีครูที่เรียนจบเอกภาษาอังกฤษไปสอน เพราะในความเป็นจริง ครูที่สอนในระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จะถูกมอบหมายให้สอนได้ทุกวิชา และรับผิดชอบภาระงานอื่น ๆ ที่โถมทับเข้ามาอีกด้วย นอกจากสอน ครูยังต้องทำงานพิเศษอื่น ๆ ด้วย เช่น งานธุรการ พัสดุ การเงิน ทะเบียนนักเรียน วัดผลประเมินผล ดูแลช่วยเหลือกิจกรรมนักเรียน งานอนามัยโภชนาการ อาคารสถานที่ งานกลุ่มสาระ งานแผน งานประกันคุณภาพ สารสนเทศ การลงพื้นที่เยี่ยมเด็ก ฯลฯ

การเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตีขึ้นมาเล็กน้อยเพราะครูสอนได้ตรงกับวิชาเอกที่ตนเรียนมา การพัฒนาภาษาอังกฤษในระดับอนุบาล-ประถมศึกษา โดยทั่วไปของนักเรียนไทยจึงไม่ตึง และในระดับมัศึกษาก็ยังคงเป็นปัญหาเดิมที่ครูจำเป็นต้องสอนเพื่อให้เด็กสอบผ่านไปได้ การเน้นเรื่องการสื่อสารทางภาษาจึงมิได้เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ส่วนการสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยก็เน้นที่ไวยากรณ์และการอ่านจับใจความเท่านั้น นักเรียนและครูจึงต้องมุ่งไปที่การติวเข้มเพื่อให้ นักเรียนผ่านเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยที่ดีและมีชื่อเสียงให้ได้ ความสำเร็จของการเป็นครูจึงไปอยู่ที่ตรงนี้ ครูสอนภาษาจึงไม่ได้เน้นกับการพูดและการสื่อสารได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่ได้ใช้ในกระบวนการสอบเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

แม้แต่ในระดับมหาวิทยาลัย การเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษา “สอบผ่าน” ยังคงเป็นเรื่องใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่จำนวนนักศึกษาลดน้อยลงไป จนมีสาขาวิชาจำนวนหนึ่งต้องปิดตัวลงไปเพราะมีเด็กน้อยจนไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายได้อีกต่อไป เกิดคำถามที่ว่า การช่วยให้นักศึกษาสอบผ่านไปได้ เพื่อไม่ให้เกิดกระแสความกลัวจนไม่ยอมมาเข้าเรียนที่สถาบัน ย่อมส่งผลต่อทักษะความสามารถของนักศึกษาอย่างแน่นอน การรักษาความสมดุลระหว่างมาตรฐานการศึกษา กับจำนวนเด็กที่จะเข้ามาเรียนในสถาบันจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและอภิปรายอย่างยิ่ง

แต่หน่วยงานรัฐไม่เคยนิ่งนอนใจในเรื่องการพัฒนาภาษาอังกฤษของคนไทย เช่น การประกาศให้ปี พ.ศ. 2555 เป็นปีแห่งการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทย และมีกรมรณรงค์ให้มีการใช้ภาษาอังกฤษทั่วประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมให้คนไทยเข้าสู่ ASEAN ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ (The Guardian: 2012)

ในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงศึกษาธิการออกนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 6 ข้อ โดยมีเป้าหมายที่น่าสนใจ คือ “เพื่อให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย” (ไทยรัฐออนไลน์, 2557: 17 กุมภาพันธ์) ดังต่อไปนี้

1) ใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากลจาก The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ทั้งในการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การพัฒนาครู รวมถึงการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

2) ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ

3) ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก ด้วยหลักสูตรแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันได้ ทั้งตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

4) ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อาทิ ขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนในหลักสูตร English Program (EP), Mini EP, International Program แก่ผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการสูง และ English Bilingual Education ที่ใช้สองภาษาในการเรียน การพัฒนาห้องเรียนสนทนาภาษาอังกฤษที่เน้นทักษะการฟังและการพูดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง การเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษเป็นการทั่วไป การเรียนการสอนแบบเข้มข้น รวมถึงการจัดให้เป็นสาระเพิ่มเติมในลักษณะวิชาเลือกได้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ เป็นต้น

5) ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนที่เน้นการสื่อสาร

6) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของครูและผู้เรียน

ในปี พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับ British Council จัดทำโครงการอบรมภาษาอังกฤษให้แก่ครูทั่วประเทศ กว่า 17,000 คน หลังการทดสอบแล้วพบว่า ครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศกว่า 75% มีทักษะตามกรอบมาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษา (CEFR) อยู่ในระดับ A2 หรือต่ำกว่า ซึ่งเป็นทักษะภาษาอังกฤษระดับพื้นฐาน ประกอบกับรูปแบบการสอนเดิมที่เน้นการท่องจำความถูกต้องของภาษามากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง โดยหลังจบโครงการ ครูภาษาอังกฤษกว่า 15,300 คน หรือร้อยละ 90 ของครูที่เข้าร่วม มีความมั่นใจในการสอนภาษาอังกฤษรูปแบบใหม่และการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนมากขึ้น

นพ. ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ประเด็นด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นหนึ่งในปัญหาระยะยาวของประเทศไทย ที่ต้องพัฒนาอย่างจริงจัง เนื่องจากการที่เด็กนักเรียนไทยเรียนเยอะแต่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้

เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้บุคลากรของไทยไม่สามารถเข้าแข่งขันในหลากหลายเวทีที่วัดระดับความสามารถระดับโลก คะแนน CEFR ระดับ A2 เทียบกับระดับภาษาอังกฤษจากการสอบ IELTS อยู่ที่ประมาณ 3.5 – 4 จาก 9 ระดับ ประกอบกับครูภาษาอังกฤษเกือบทั้งหมดใช้การสอนแบบท่องจำ เน้นหลักความถูกต้องของภาษามากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง ซึ่งนอกจากจะทำให้เด็กนักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้แล้วยังส่งผลต่อทัศนคติแง่ลบของผู้เรียน “การปฏิวัติการสอนภาษาอังกฤษต้องเปลี่ยนการสอนในอดีตที่เคยเน้น ไวยากรณ์ โครงสร้าง และคำศัพท์ ให้เป็นการสอนที่เน้นทักษะในการสื่อสาร สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนด้วยภาษาอังกฤษได้จริง” (ไทยพับลิก้า, 2561: 29 กันยายน)

British Council ได้ดำเนินโครงการนี้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการมาแล้วเกือบ 3 ปี ได้ตั้งศูนย์การอบรมครูภาษาอังกฤษระดับภูมิภาคทั้งหมด 15 ศูนย์ ทำให้ครูภาษาอังกฤษกว่า 17,000 คน จากครูภาษาอังกฤษทั่วประเทศกว่า 40,000 คน ได้ผ่านการอบรมเพื่อเรียนรู้เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งการสร้างศักยภาพวิทยากรชาวไทย หรือ Thai Master Trainers ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เข้าอบรมที่มีศักยภาพโดดเด่น จำนวน 30 คน ให้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรร่วมกับวิทยากรของ British Council

Andrew Glass ผู้อำนวยการ British Council กล่าวว่า ความกังวลในการทำโครงการนี้มีเพียงประการเดียวคือ “แม้จะมีการเปลี่ยนรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน แต่หากระบบการวัดผล ยังไม่เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะการวัดผลระดับประเทศ ปัญหาก็จะยังคงอยู่เหมือนเดิม”

ในคำประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2560 กำหนดให้บัณฑิตที่จบในสาขานี้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเทียบเท่า CEFR ระดับ C1 Proficiency User ซึ่งหลายสถาบันได้เปรียบเทียบกับคะแนน TOEIC อยู่ที่ประมาณ 800-900 คะแนน ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่สูงทีเดียว แต่ก็ถือเป็นการมุ่งหวังที่ดีที่จะยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของบัณฑิตจากสาขาภาษาอังกฤษที่ผ่านมา แทบจะไม่มีหน่วยงานใดทั้งของรัฐและเอกชนที่จะรับคนเข้าทำงานด้วยคะแนน TOEIC ที่สูงมากระดับนี้ การรับคนเข้าเป็นพนักงานฝึกหัดโดยทั่วไปรับที่ 650-700 และพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินก็รับด้วยคะแนนเท่า ๆ กัน การสอบเข้ารับราชการเป็นครูภาษาอังกฤษในโครงการครูคืนถิ่นรับคะแนน TOEIC ที่ 500 คะแนนขึ้นไป แต่ถ้าเป็นสาขาอื่นกำหนดให้ได้อย่างต่ำ 450 คะแนน ซึ่งถือเป็นการกำหนดมาตรฐานที่ดีสำหรับผู้ที่

จะเป็นครูประถมศึกษา-มัธยมศึกษา แต่ถึงกระนั้น ก็มีบัณฑิตครูหลายคนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ภาษาอังกฤษนี้ ซึ่งน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อมองโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าหน่วยงานรัฐยังมีความเป็นห่วงเรื่องการยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศและมุ่งหวังที่จะกำหนดกรอบมาตรฐานทางภาษาให้แก่บัณฑิต และให้แก่ครูอาจารย์โดยทั่วไป ทำให้เกิดกระแสการตื่นตัวในการพัฒนาภาษาอังกฤษอย่างมากในหมู่นักวิชาการ ครูอาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา จึงถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดี

สอนด้วยบริบทของไทยคืออย่างไร

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และอาหารการกินระดับโลก ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยวเข้ามา 32.5 ล้านคน และเพิ่มเป็น 35.3 ล้านคนในปี 2560 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา: 2561) ทำให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม 10 ประเทศ (Top Ten) ของโลกที่มียอดนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวมากที่สุด (Hutton: 2018) คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวจะยังคงหลังไหลเข้ามาเที่ยวไทยเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี หลายเท่าตัวในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากจีนและประเทศกลุ่ม ASEAN

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาจึงควรหันไปเน้นการใช้บริบทความเป็นไทยและเรื่องราวของประเทศไทยให้มากขึ้น ให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ที่จำเป็นในการอธิบายถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยให้ได้ เพราะคำถามที่นักท่องเที่ยวนิยมถามมักวนเวียนอยู่กับเรื่องราวรอบตัวของคนไทยนั่นเอง ตัวอย่างที่พบบ่อย ๆ เมื่อต้องพบปะกับเพื่อนต่างชาติ เช่น What is this food? What are the ingredients? *อาหารนี่คืออะไร มันปรุงมาจากอะไรบ้าง* เพราะความกังวลว่าเขาอาจจะต้องทานอะไรบางอย่างที่เขาไม่ชอบ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารจึงจำเป็นมากในการพูดสื่อสาร ผู้เรียนภาษาจำนวนมากไม่รู้คำศัพท์ที่จะมาอธิบายอาหารง่าย ๆ พื้น ๆ ของไทย อย่างเช่น *กระเพรา หมูไข่ดาว รวดข้าว* เลยด้วยซ้ำ การรู้คำศัพท์อยู่บ้างจึงจะทำให้การสื่อสารง่ายขึ้น *basil leave ใบกระเพรา, fried egg ไข่ดาว, pork หมู, spicy เผ็ด* เพียงเท่านี้ก็สามารถอธิบายพอให้เพื่อนต่างชาติเข้าใจได้ โดยอาจเรียกว่า Spicy pork with basil leave and fried egg หลายคนก็เพิ่มคำว่า stir fried ที่แปลว่า *ผัด* เข้ามาอธิบาย เช่น Stir-fried pork with basil leaves *กระเพราหมู* ก็ได้เช่นกัน และคำว่า stir fried นี้ก็ใช้กับอาหาร

ประเภทผัด ๆ ได้ทุกอย่าง เช่น ไข่ผัดขิง *Stir Fried Pork with Ginger*, หมูผัดกระเทียมพริกไทย *Stir Fried Pork with Garlic and Pepper*, ผัดเผ็ดปลาตุ๋นทอดกรอบ *Stir Fried Crispy Catfish with Curry Paste* เป็นต้น

การจดจำชื่ออาหาร และเครื่องปรุงเป็นภาษาอังกฤษจะทำให้มีความสะดวกในการอธิบายความชอบที่รับประทานอาหารไปด้วยและคุยกันไปด้วย ไม่ต้องเสียเวลากับการเปิดพจนานุกรมจนเสียรสชาติของอาหาร เช่น แกงเขียวหวานไก่ *Chicken Green Curry*, ข้าวมันไก่ *Hainanese Chicken Rice*, ชนมนจีนน้ำยา *Rice Noodles with Fish Curry*, ข้าวเหนียวหมูบั้ง *Grilled Pork with Sticky Rice*, สาหร่ายไส้หมู *Tapioca Balls with Pork Filling*, ออส่วน *Stir Fried Oyster with Flour and Egg*, ไข่พะโล้ *Egg and Pork in Sweet Brown Sauce*

แน่นอนว่าคนต่างชาติอยากให้เราอธิบายให้เขาฟังเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ของเมืองไทย เพราะนั่นเป็นเรื่องราวที่เราอยากรู้ อยากเห็น และเป็นเหตุผลที่ทำให้เขามายเที่ยวบ้านเรา ผู้สอนภาษาอังกฤษต้องให้ความสำคัญกับการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อเหล่านี้ คำศัพท์เฉพาะที่ต้องจดจำก็จำเป็นที่ผู้เรียนต้องจำให้ได้ นอกจากนี้ คนที่รู้คำศัพท์มากกว่าย่อมสามารถสื่อสารได้เข้าใจรู้เรื่องมากกว่าและเร็วกว่า

คำถามทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับประเพณีไทยที่เรามักเจอและควรฝึกพูด และจดจำเรื่องราวไว้ให้ได้ เช่น

What is the importance of Songkran Festival / Loy Krathong Festival?

ประเพณีสงกรานต์ / ลอยกระทง มีความสำคัญอย่างไร

What is the importance of Visakha Pucha's Day / Asanha Pucha / Makha Pucha?

วันวิสาขบูชา / วันอาสาฬหบูชา / วันมาฆบูชา มีความสำคัญอย่างไร

What is the Vatsa's Day? Why so many people go to the temple on that day?

วันเข้าพรรษา คืออะไร ทำไมคนไปที่วัดกันเยอะในวันนั้น

ยังมีคำถามที่นักท่องเที่ยวอยากจะมีรู้ ที่มีความลึกซึ้ง ผู้ตอบต้องมีความรู้ในเรื่องศาสนา และวงคำศัพท์เป็นอย่างมาก เช่น

What does the Buddha teach?

พระพุทธเจ้าสอนอะไร

What is the significant teaching of Buddhism?

คำสอนหลัก ๆ ของพุทธศาสนาคืออะไร

Why do people give food to the monks?

ทำไมคนถวายอาหารให้พระสงฆ์

How do the monks spend their time in the temple?

พระภิกษุใช้เวลาในการทำอะไรในวัดบ้าง

นักท่องเที่ยวจำนวนมากติดตามข่าวสารจากหน้าหนังสือพิมพ์และอาจมีคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองทั่ว ๆ ไป ครูอาจารย์ และผู้เรียนภาษาอังกฤษจึงต้องหมั่นค้นคว้า และอ่านข่าว เพื่อเก็บคำศัพท์ และอัปเดตตัวเองเรื่องเหตุการณ์ทางบ้านเมืองอยู่เสมอ การสนทนาจึงจะดำเนินไปได้ด้วยดี เช่น How's the political situation in Thailand right now? สถานการณ์ทางการเมืองของไทยเป็นอย่างไรบ้างในขณะนี้

การมีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดจากการอ่านมามาก ยังช่วยให้การอธิบายมีความน่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเราพาเพื่อนต่างชาติไปเที่ยววัดและไปไหว้พระนอนที่อยู่ในวัด เราอาจอธิบายเกี่ยวกับพระนอนได้ดังนี้

This is the Reclining Buddha which you can see in almost every Buddhist temple in Thailand. It resembles the sleeping position of the Buddha. Sometimes it represents his death as he also died in the same position similar to this one. He would sleep on his right side. He called this, Siha Saiyas, or the Lion Sleeping. The Buddha once said the great lion will lie on his right side and check his tail and position before falling asleep. His legs would not put on the equal length so the knee bones do not clash one another. When the lion wakes up, he will check his body posture first. If he sees that his tail, arms and legs are not in the proper order, he will regret. A good monk would do the same when lying down. He should check his body before sleeping and after waking up. Even in sleeping position, a good monk should be mindful on his body movement.

นี่คือพระนอนที่คุณสามารถเห็นได้ในวัดส่วนมากในประเทศไทย พระนอนแสดงถึงท่าบรรทมของพระพุทธเจ้า บางครั้งก็หมายถึง การปรินิพพานของพระองค์เพราะพระองค์ก็ทรงอยู่ในท่านอนเช่นนี้ในคราวปรินิพพาน พระองค์จะนอนตะแคงขวา ในท่าที่เรียกว่า สีหไสยาสน์ หรือ การนอนของสิงโต พญาลิงโตจะนอนตะแคงขวาและตรวจดูหางและท่านอนของตัวเองก่อนจะหลับ ขาทั้งสองจะเลื้อมกันเพื่อไม่ให้กระดูกเข้ากระแทกกัน เมื่อพญาลิงตื่นขึ้น ท่านจะตรวจดูท่านอนของตัวเอง ถ้าท่านเห็นว่าหาง แขน และขาเคลื่อนจากที่เดิม พญาลิงจะเสียใจ ภิกษุที่ดีจะกระทำเช่นเดียวกัน เขาจะตรวจสอบท่าทางของตัวเองก่อนนอนและหลังจากตื่นขึ้น ภิกษุที่ดีจะต้องฝึกสติอยู่กับการเคลื่อนไหวของร่างกายแม้ในขณะที่อยู่ในท่านอน

จะเห็นได้ว่า การอธิบายถึงเรื่องราวเช่นนี้ ย่อมไม่ง่าย ผู้เรียนภาษาต้องรู้คำศัพท์ และรู้หลักการทางไวยากรณ์พอสมควร อาจไม่จำเป็นต้องรู้ลึกซึ้งถึงขั้นนักภาษาศาสตร์ แต่จะต้องพยายามอ่านศึกษาและค้นคว้าถึงเรื่องราวบริบทของไทยอยู่เสมอ เพื่อให้พร้อมที่จะอธิบายและพูดคุยกับเพื่อนต่างชาติได้ ซึ่งจะเป็นการแสดงภูมิแห่งปัญญาของคนไทย และเป็นความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทยที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่โดดเด่น ไม่เหมือนใคร เป็นเอกลักษณ์ที่พร้อมจะอวดโฉมสู่นักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา การเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับคนไทย จึงควรหันมาให้ความสำคัญกับบริบทเรื่องราวความเป็นไทยให้มาก การที่รัฐมุ่งหวังยกระดับการเรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานนั้นดีอยู่แล้ว เพราะจะเป็นการการันตีว่า ผู้เรียนจะมีขีดความสามารถทางภาษาที่มากขึ้น เพื่อจะทำการสื่อสารกับชาวต่างชาติราบรื่นไร้อุปสรรค แต่ในที่นี่ ผู้เขียนใคร่ขอเสนอเนื้อหาที่เป็นบริบทของไทยมาใช้ในการฝึกฝนและใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น เป็นการสอดแทรกเนื้อหา คำศัพท์ บุรณาการไปกับบทเรียน และการทำแบบฝึกหัด รวมถึงในการสอบวัดประเมินผลความรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นชินกับการอธิบายภูมิปัญญาไทยที่เป็นภาษาอังกฤษ สิ่งนี้จะเป็ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนนักศึกษาเองหลังจากที่จบการศึกษาไปแล้ว และมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับคนต่างชาติทั้งในการทำงานและการท่องเที่ยว

บทสรุป

การพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการ ในที่นี้ ได้วิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ครูผู้สอน (Teacher) ตัวผู้เรียน (Learner) และผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดัน

ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบองค์รวมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประเทศ เรียกว่า ไตรภาคีแห่งการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดยจะต้องทำงานประสานกันไปพร้อม ๆ กัน

สำหรับ *ครูผู้สอน* แม้จะมีข้อจำกัดเรื่องการสอนเพื่อให้ผู้เรียน “สอบผ่าน” โดยเฉพาะการสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่วิชาภาษาอังกฤษเน้นที่ไวยากรณ์ และการอ่านจับใจความเป็นหลัก ทำให้ไม่มีการเน้นการเรียนภาษาอังกฤษประเภทการสื่อสาร คือ การพูดและการฟัง สิ่งนี้ส่งผลต่อความสามารถทางภาษาของผู้เรียน ทำให้ไม่พัฒนาคำแนะนำได้แก่ การเพิ่มช่องทางการสนทนาในลักษณะ Social English ให้มากขึ้น ทั้งที่อยู่ในห้อง และนอกห้องเรียน ซึ่งครูสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นชินกับการทักทายและพูดคุยทั่ว ๆ ไป ในขณะเดียวกันการสอนแบบ Academic English ก็ดำเนินต่อไปได้ปกติเพื่อให้เด็กสอบผ่านชั้นเรียนไปได้

ในส่วนของตัวเอง *ผู้เรียน* จะไม่สามารถโทษหรือตำหนิผู้สอนหรือระบบการศึกษาโดยรวมได้ เพราะผู้เรียนเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเองได้ การเรียนภาษาอังกฤษต้องใช้การฝึกฝนต่อเนื่องยาวนาน และต้องฝึกฝนทุก ๆ วันจนกว่าจะสามารถใช้ทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างคล่องแคล่ว ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีการสื่อสารเอื้ออำนวยประโยชน์ในการฝึกภาษาได้อย่างง่ายดาย ผู้เรียนต้องใช้ประโยชน์จากเรื่องนี้ สิ่งสำคัญที่สุดคือ การสร้างนิสัย (Habit) ของการฝึกฝนภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นในตนเองให้ได้ หากไม่มีนิสัยรักการฝึกฝนและกระทำอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะทางภาษาจะเป็นไปได้อย่างยิ่ง

ผู้กำหนดนโยบาย หรือ *หน่วยงานรัฐ* ภาวการณ์ไม่มีครูครบชั้นเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วประเทศเป็นปัญหาที่กระทบต่อพัฒนาการเรียนของเด็กนักเรียนทุกคน และยังเกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาในเขตเมือง และชนบทอีกด้วย ครูที่สอนภาษาอังกฤษจำนวนมากไม่ได้เรียนจบมาทางด้านภาษาเนื่องจากต้องสอนหลายวิชา และการเรียนการสอนทุกระดับชั้นของประเทศยังคงเน้นให้มีการสอบเพื่อผ่าน แต่มิใช่เพื่อการนำไปใช้ ครูอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษจึงมิได้เน้นการพูดและการฟัง ถึงกระนั้น ภาครัฐก็ยังพยายามทำการฝึกอบรมครูที่สอนภาษาให้เน้นการพูดการฟังให้มากขึ้น ทว่า หากไม่เปลี่ยนแปลงแนวทางการประเมินผลสอบ การพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน จะเกิดขึ้นได้ยาก

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องบูรณาการเนื้อหาบริบทของสังคมไทยให้ผู้เรียนได้ใช้ฝึกฝน โดยสอดแทรกเนื้อหาของขนบธรรมเนียม

ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา เข้าไปในการการเรียนการสอนด้วย จะทำให้ผู้เรียนได้สะสมคำศัพท์ และเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของเด็ก ๆ ไปใช้ได้ในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษได้ การเรียนที่มุ่งเน้นไวยากรณ์ คำศัพท์ และการสื่อสาร ต้องใช้บริบทของสังคมไทยนี้บูรณาการเข้าไป ซึ่งสามารถทำได้ในทุกวิชาของภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ตัวครูเองต้องค่อย ๆ สะสมความรู้เรื่องวัฒนธรรม ประเพณีของไทยไปด้วยเช่นกันเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2560. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=465&filename=index ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561. เติลินวิส. (2561). ผลคะแนนสอบโอเน็ต ม. 6 ร่วงทุกวิชา. สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/education/635550> ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2561.
- ไทยพับลิก้า. (2561). บริติช เคานซิล-กระทรวงศึกษาธิการ พลิกการสอนครูภาษาอังกฤษ 17,000 คน จากท่องจำ “แกรมม่า-ไวยากรณ์” สู่การสื่อสารได้จริง. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2018/09/reform-english-teacher/> ค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2561.
- ไทยรัฐทีวี. (2559, 6 ธันวาคม). งามตรงกับจอมขวัญ สัมภาษณ์ Christopher Wright. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=20sTLo9OGOU> ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2561.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2557, 17 กุมภาพันธ์). คลอด 6 นโยบาย 'พัฒนาภาษาอังกฤษ' ระเบิดเทอม 57. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/404166> ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2561.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). สทศ. เผยคะแนนเฉลี่ยโอเน็ตปี 60 ไม่ต่างจากปีก่อน 4 วิชาเพิ่มลดใกล้เคียง กัน. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1239191> ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2561.
- โพสต์ทูเดย์. (2558, 30 พฤศจิกายน). ครูสอนภาษาอังกฤษ วิฤตการศึกษไทย. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/politic/report/402500> ค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2561.
- วรลักษณ์ ศรีย. (2555). ชี้นำไทยทำลายความกล้าของเด็ก ไม่ยอมรับความต่าง-ความคิดเห็น ส่งผลการเรียน' ภาษาอังกฤษ' ห่วย. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2012/11/scoop/1677> ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2561.
- ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์. (2558). ปัญหาขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก แก้ไขอย่างไรดี. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=42180&Key=news_research ค้นเมื่อ 8 เมษายน 2562.

- Anoop, N. (2017). *How many people in the world speak English?* Available from <https://www.quora.com/How-many-people-in-the-world-speak-English>. Retrieved October 20, 2018.
- BBC. (2018, November 5). *ทำไมคะแนนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยจึงย่ำแย่มาติดกัน 8 ปีแล้วสืบค้นจาก* <https://www.bbc.com/thai/thailand-46093794> ค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561.
- Covey, S. (1989). *The 7 habits of highly effective people*. London: Cox & Wyman Ltd.
- Brainyquote. (2018). Antoine de Saint Exupery. Available from https://www.brainyquote.com/quotes/antoine_de_saintexupery_121261 Retrieved October 25, 2018.
- Eblen, R. A. and Eblen W. (1994). *The Encyclopedia of the Environment*. Available from <http://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/1983688> Retrieved October 3, 2018.
- Education First. (2017). *English Proficiency Index: Thailand*. Available from <http://www.ef.co.th/epi/regions/asia/thailand/> Retrieved November 2, 2018.
- ETS. (2018). *TOEIC 2017 Report on test takers worldwide*. New Jersey: Educational Testing Service.
- Guardian. (2012). *Thai schools urged to boost speaking*. Available from <https://www.theguardian.com/education/2012/feb/14/thailand-speak-english-campaign> Retrieved November 22, 2018.
- Hutton, M. (2018). *Why Thailand needs Chinese tourists*. Available from <https://www.scmp.com/magazines/post-magazine/travel/article/2172952/why-thailand-understands-real-value-chinese-tourists> Retrieved November 5, 2018.
- Lai, K. (1993). Effect of extensive reading on English learning in Hong Kong. *CUHK (Chinese University of Hong Kong) Education Journal*. 21(1), 23-36.

- Nation. (2007, August 21). *English teachers failing the test*. Available from <http://www.nationmultimedia.com> Retrieved November 22, 2018.
- Nuttall, C. (1997). Teaching Reading Skills in a Foreign Language. *The Electronic Journal for English as a Second Language*. 3(1). Available from <http://www.tesle.org/wordpress/issues/volume3/ej09/ej09r13> Retrieved October 10, 2018.
- Samarjarn. (2561). ผลสอบ ONET 2561 ป.6 เฉลี่ยทั้งประเทศยังตกทุกวิชา. สืบค้นจาก http://samarjarn1980.com/srj/index.php?option=com_content&view=article&id=266:-o-net-2561-6-&catid=41:2011-03-10-03-19-54&Itemid=106 ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2561.
- Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching: A guidebook for English language teachers*. Oxford: Macmillan Education.
- yearning4learning. (2018). *The psychology and spirituality of personal change*. Available from <http://yearning4learning.co.uk/beliefs/> Retrieved October 3, 2018.

การเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงนาฏศิลป์ Principles of movement in Thai dance performances

พรรณพัชร เกษประยูร¹

Phannaphat KETPRAYOON

E-mail: phannaphat.ke@gmail.com

บทคัดย่อ

การเคลื่อนไหวที่ดีคือหัวใจของการแสดง พื้นฐานการเคลื่อนไหวที่ดีก็จะสร้างและออกแบบการแสดงได้ดีตามไปด้วย ในทางนาฏศิลป์ไทยเพลงช้าเพลงเร็ว ถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานของนาฏศิลป์ไทย เพราะการศึกษานาฏศิลป์ไทยจะต้องเริ่มจากการฝึกหัดแม่ท่าจากเพลงช้า เพลงเร็ว ตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อกำหนดอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาวิชานาฏศิลป์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยามาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นผู้เขียนจึงมุ่งเน้นศึกษา ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีการเคลื่อนไหวร่างกายตะวันตก หลักการของการเคลื่อนไหวร่างกายของตัวพระในเพลงช้าทางด้านนาฏศิลป์ไทย

ผลการศึกษาจากศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีหลักการของการเคลื่อนไหวร่างกายของตัวพระในเพลงช้าทางด้านนาฏศิลป์ไทย พบว่าทิศทางจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนไหว (Direction Destination) อวัยวะลักษณะการเคลื่อนไหว ส่วนของร่างกาย (Body Part) และ อากาศวิถิ (Space) เป็นไปใน 3 ทิศทาง ในท่วงท่าที่รำในแต่ละจังหวะท่วงท่า ซึ่งมีลักษณะทั้งที่เรียบง่าย สลับซับซ้อน และรวดเร็ว ท่าทางของขาและเท้าไม่ผูกพันกับท่าทางของแขนและมือจะช่วยเพิ่มความสมดุลในการรำรำ และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับกล้ามเนื้อ ก่อนการเรียนหรือการแสดง

คำสำคัญ : นาฏศิลป์ไทย , การเคลื่อนไหวร่างกาย

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

Abstract

Good movement on stage is the heart of any shows. The foundation of good movement will create and design good stage performances as well. In traditional Thai dance, students must start practicing these movements with ‘slow-and-fast tempo’ which is considered the basis of Thai dancing, first deriving from Ayutthaya period until the present day. The author aimed to study and review this concept and compare Thai dancing movement with the Western concept. Also, this paper has analyzed the principles of body movement of the male characters in traditional Thai dance.

The study finding showed that the male characters of traditional Thai dance are destined towards 3 directions related to body parts, space and movement. The posture of the dance in each rhythm can be simple, complicated and fast. The posture of the legs and feet is not bound to the posture of the arms which can lead to the body balance during the dance. This knowledge and practice will help prepare students for the performance, in both body muscles and mentality.

Keyword: Thai dance, Body movement

บทนำ

การแสดงในปัจจุบันมีวิวัฒนาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคนิค เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยให้การแสดงทำให้มีความน่าสนใจ น่าตื่นตาตื่นใจ ปลุกเร้าอารมณ์ของผู้ชมให้เป็นหนึ่งเดียวกับการแสดง สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือนักแสดง ความน่าเชื่อถือของการสวมบทบาทการแสดง โดยการแสดงเป็นการพยายามสร้างความเป็นตัวละครนั้น ๆ ออกมาซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์บุคลิก ลักษณะนิสัยของตัวละครมาสวมใส่ในตัวเราเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดเรื่องราว และทักษะความสามารถของผู้แสดงเองเป็นหลักสำคัญที่จะนำเสนอความสมเหตุสมผลในการแสดงออกมาเห็นเป็นรูปธรรม มัทนี รัตนิน (2554: 3) กล่าวว่าในศาสตร์ของศิลปะการแสดงทุกแขนงหัวใจสำคัญพื้นฐานในการแสดงคือ “หลักการเคลื่อนไหว” ซึ่งนักแสดงที่มีพื้นฐานการเคลื่อนไหวที่ดีก็จะสร้างและออกแบบการแสดงได้ดีตามไปด้วย ในเรื่องราวต่าง ๆ ที่ดูเหมือนว่ากำลังจะเกิดขึ้นกับนักแสดงในขณะนั้น เช่น แสดงเป็นคนที่กำลังเดินอยู่แล้วก็หยุดเพราะเห็นอะไรบางอย่าง เขาพยายามไล่จับสิ่งๆนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ด้วยการตะครุบ ตะปบ หรือกระโดดจับ แต่ครั้งที่เขาคิดว่าทำสำเร็จ ก็พลาดทุกที พอเปิดมือดูเจ้าสิ่งนั้นก็หนีไปได้อีกแล้ว เขาได้แต่มองตามแล้วก็ก้าวเดินต่อไป เขาอาจพบกันสิ่งอื่น ๆ ต่อไปได้อีก เช่น ดอกไม้ สัตว์ ลม เดินชนอะไรบางอย่างหรือสะดุดขาตนเองหกล้ม เป็นต้น ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ นั้น นักแสดงที่มีปฏิภาณไหวพริบจะทำให้ผู้ชมได้ลุ้น หัวเราะและสนุกสนาน ติดตามเหมือนกับเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นต่อหน้าจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่มีแต่เขาคนเดียวและความว่างเปล่า ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร พูราจ (2554: 10) ที่กล่าวว่านักแสดงส่วนใหญ่รู้ว่า การเคลื่อนไหวที่ดีคือหัวใจของการแสดง แต่เราจะรับรู้ได้อย่างไรว่าการเคลื่อนไหวแบบไหนจึงดี เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของนักแสดงได้มากที่สุด มีนักแสดงจำนวนไม่น้อยที่ผ่านการฝึกฝนทางร่างกายมาหลายด้าน เช่น การเรียนบัลเล่ต์ การเต้นแจ๊ส การฝึกโยคะ มวยจีนหรือการฝึกสมาธิ การเคลื่อนไหวเป็นการออกกำลังกาย เมื่อเวลาที่นักแสดงต้องการแสดงออกถึงพฤติกรรมของตัวละคร

Rudolf Laban (1879-1958) นักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน นักกิจกรรมสังคม ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวหรืออธิบายการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นระบบที่ถูกสร้างขึ้นมานี้สามารถอธิบายให้ผู้สร้างงานเข้าใจการเคลื่อนไหวการพัฒนาผลกระทบ ของการเคลื่อนไหวและการขยายความโดยมนุษย์แต่ละคนมีองค์ประกอบของการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันมีเอกลักษณ์ของตนเอง ความสอดคล้องและการออกแรง (harmony and effort) พบอยู่ในการเคลื่อนไหวทุกอย่าง ยังมีการออกแรงมากยังต้องการความสอดคล้อง

มากขึ้น เพราะมีฉะนั้นร่างกายจะเหนียวหรือเกิดอุบัติเหตุได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้
 จังหวะเร็ว/ช้า และความเชื่อมโยงของการเคลื่อนไหวให้ดี ดังนั้นในการเคลื่อนไหวจะเห็น
 การทำงานของ space – weight – time – flow (เส้น – แรง – เวลา – เส้นทาง)
 ไปพร้อม ๆ กัน Ladan ให้นักเรียนหัดสังเกตการเคลื่อนไหวและการใช้ร่างกายของคน
 รอบ ๆ ช่าง เช่นให้ลองสังเกตดูหญิงที่กำลังข้ามถนน หรือแม่ค้าหาบเร่ที่ค่อนข้างเดินขาย
 ของซึ่งเรียนการเคลื่อนไหวของคนในกริยาท่าทางต่าง ๆ เหล่านี้ว่า “Dance of life”
 คนเหล่านี้เองสอนให้เรารู้จักหลักของความเคลื่อนไหว และทำให้เห็นความเชื่อมโยง
 ระหว่าง ความสอดคล้องและการออกแรง (harmony and effort) มันคือภาพระบำของ
 ชีวิต ที่ร่างกายเคลื่อนไหวอย่างมั่นคง นอกจากจะเป็นความสวยงามอย่างเป็นธรรมชาติ
 แล้ว ยังทำให้เห็นคุณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ในแต่ละกิริยาได้อย่างชัดเจนอีก
 ด้วย (สมพร พูราจ, 2554 หน้า 44) ศิลปะการเคลื่อนไหว การใช้ร่างกายในการแสดง
 บุคคลที่ควรรู้จัก Rudolf Ladan , Jacques Lecoq and Etienne Decroux ทั้งสาม
 คนนี้มีความคิดและมุมมองเกี่ยววิธีการใช้ร่างกายและการเคลื่อนไหวเพื่อนำไปสู่
 การสร้างสรรค์การแสดงซึ่งทั้ง 3 คนมีความคิดที่มาจากรากฐานเดียวกัน ทฤษฎีและ
 แนวทางปฏิบัติแบบฝึกหัดเป็นที่ยอมรับ มีคุณลักษณะทั้งทางด้านศิลปะ และทาง
 วิทยาศาสตร์ เพราะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างจริงและสามารถนำความรู้ไป
 ปฏิบัติได้ นักแสดงจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับร่างกาย รู้หลักของการเคลื่อนไหว ซึ่งมีทั้งหลักการ
 และวิธีตามธรรมชาติ และหลักของการเคลื่อนไหวเพื่อการแสดง

วัตถุประสงค์

เพื่อทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีหลักการของการเคลื่อนไหว
 ร่างกายของตัวละครในเพลงข้าทางด้านนาฏศิลป์ไทย

การเคลื่อนไหวร่างกาย: แนวคิดและทฤษฎีของตะวันตก ผู้เขียนได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี
 ของตะวันตกโดยใช้หลักการเคลื่อนไหวร่างกายของลาบาน (Labanotation) ซึ่งสรุปใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ทิศทางจุดหมายปลายทาง (Direction Destination) การพิจารณาทิศทาง
 ของอวัยวะที่เคลื่อนไหวไปนั้นไปในทิศทางใด การวิเคราะห์เช่นนี้จะเน้นที่จุดหมาย
 ปลายทางสุดท้ายของแต่ละท่าทาง มากกว่าที่กิริยาของอวัยวะที่เคลื่อนไหว

2. จุดกึ่งกลางของน้ำหนักและการทรงตัว (Center of Weight Balance) เป็น การวิเคราะห์หารายละเอียดของการเคลื่อนไหวร่างกายในการทรงตัว ตลอดจนอวัยวะที่ รับน้ำหนักและการถ่ายโอนน้ำหนักตัว ในแต่ละจังหวะท่าทาง ซึ่งมีลักษณะทั้งที่เรียบง่าย สลับซับซ้อนและรวดเร็ว

องค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกาย มี 4 องค์ประกอบสำคัญคือ

1. ร่างกาย (Body Part) หมายถึง การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดบ้างของ ร่างกายที่เคลื่อนไหว

2. พื้นที่ (Space) หมายถึงการพิจารณาว่าอวัยวะที่เคลื่อนไหวนั้นไปในทิศทางใด ระดับสูง-ต่ำเพียงใด เพราะการเคลื่อนไหวของอวัยวะนั้นดำเนินไปในอากาศที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา

3. เวลา (Time) หมายถึงการพิจารณาความมาก-น้อย ของจังหวะ หรือเวลาที่ อวัยวะนั้น ๆ เคลื่อนที่ไป การมองเห็นความแตกต่างของการเคลื่อนไหวมีลักษณะรวดเร็ว กะทันหัน ค้างนิ่ง หรืออย่างต่อเนื่อง และนอกจากนั้นเวลาสามารถเป็นเครื่องมือในการ ตัดสินของผู้แสดงอีกด้วย

4. รูปแบบ (Style) หมายถึง การพิจารณาลักษณะของการเคลื่อนไหวของ อวัยวะว่าเป็นอย่างไร เช่น เชื่องช้า นุ่มนวล คึกคัก หรือฉวัดเฉวียน เป็นต้น หากพิจารณา องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบแล้วไม่สามารถแยกออกจากกันมีความเกี่ยวคู่ สัมพันธ์ เป็นไปทั้งระบบ

การเคลื่อนไหวร่างกาย: แนวคิดและทฤษฎีของตะวันออก

แนวคิดและทฤษฎีของการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายของทางตะวันออก จะปรากฏอยู่ในตำราทางวิทยาศาสตร์ของกรตมุนี ซึ่งเป็นตำราการฟ้อนรำของอินเดียที่ ถ่ายทอดสืบต่อกันมาแบบมุขปาฐะ เกิดขึ้นก่อนคริสตกาล และได้มีการจดบันทึกเป็น ภาษาสันสกฤตมีความยาว 6,000 โสลกแบ่งเป็น 32 อรรถยหรือ 32 บท ผู้เขียนจึง มุ่งประเด็นศึกษาเฉพาะการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับบทความนี้โดยสรุปได้ดังนี้

1. การฟ้อนรำ ในตำราทางวิทยาศาสตร์ได้กล่าวถึงประเภทของการฟ้อนรำ การใช้อวัยวะในการฟ้อนรำ โครงสร้างของการฟ้อนรำและคุณลักษณะของการฟ้อนรำ แบ่งออกได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ

1.1 นาฏยะ เป็นการพ้อนรำพร้อมกับการแสดงอารมณ์ เป็นการผสมผสานการพ้อนรำและการแสดง

1.2 นฤตตะ เป็นการพ้อนรำโดยเฉพาะไม่เจือปนด้วยความหมายพิเศษหรืออารมณ์ใด ๆ หมายถึงเป็นการพ้อนรำล้วน ๆ การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ไม่มีความหมายเฉพาะหรืออารมณ์ เป็นการแสดงกลวิธีที่ละเอียดซับซ้อนของจังหวะท่าทางต่าง ๆ

1.3 นฤตยะ เป็นการพ้อนรำที่สื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นประโยคสั้น ๆ ตอนสั้น ๆ หรือละครทั้งเรื่อง ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายที่ประกอบด้วยรสนหรืออารมณ์

2. การเคลื่อนไหววยะอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

2.1 อังคะ คืออวัยวะหลักที่ใช้ในการพ้อนรำได้แก่ ศีรษะ มือ เอว ออก แขน ขา เท้า

2.2 อุปอังคะ คืออวัยวะรองที่ใช้ในการพ้อนรำ ได้แก่ นัยน์ตา คิ้ว จมูก ริมฝีปาก แก้ม และคาง

2.3 ปรัตยังคะ คืออวัยวะส่วนอื่น ๆ ที่ใช้ในการพ้อนรำ เช่น ไหล่ หลัง และหน้าท้อง

3. การเคลื่อนไหววยะอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

3.1 มุขจะภินายะ เป็นการแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและลำคอ

3.2 สารีรภินายะ เป็นการแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวบางส่วนที่สำคัญของร่างกายประกอบกัน โดยร่างกายอาจไม่เคลื่อนที่

3.3 ชีษตากฤตภินายะ เป็นการแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งหมดไปพร้อมกันเช่น การเดิน การยืน การนอน

3.4 กติประจาะระ เป็นการเคลื่อนไหวตามปกติที่ต้องการแสดงอาการหรืออารมณ์เฉพาะกรณี (ขนาด กิจจันทร์, 2547: 22-24)

4. โครงสร้างการพ้อนรำ มีการกำหนดท่ารำแม่บทไว้ในตำรานาฏยศาสตร์ เรียกว่า ภาระ 108 ท่าของเทพศิวนาฏราช (God-Shiva-Nataraja) เทพแห่งนาฏกรรม (Lord of Actor) กิริยาการเคลื่อนไหวของเทพหมายถึง กิริยาการเคลื่อนที่ของพลังจักรวาล มีหลายชื่อตามมุมมองของปรากฏการณ์หรืออวตาร ไปสู่สิ่งหนึ่งสิ่งใดในปรากฏการณ์ตามธรรมชาติของสิ่งนั้น แต่ศูนย์รวมพลังหรือเทพผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ เทพศิวะ

ซึ่งในการพ้อนรำนั้นจะต้องประกอบด้วยกระณะขององค์พระ คำว่า กระณะ หมายถึง รำแม่ท่า ส่วนคำว่า องค์พระ หมายถึง การรำรวมแม่ท่าต่าง ๆ หรือเรียกว่า รำชุด หมายถึงการรำที่เป็นประโยค โดยพระอิศวรเป็นผู้อธิบายว่า ประโยคของการพ้อนรำ หรือประโยคขององค์พระ ว่าประกอบไปด้วยการรำแม่ท่าต่าง ๆ เพราะองค์พระหรือ ประโยคของการรำนั้น จะสำเร็จลงได้ต้องอาศัยกระณะหรือแม่ทำนั่นเอง (แสง มนวิฑูร, ผู้แปล. 2541: 113)

การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นท่าร้ายรำของไทย พบในงานนิพนธ์ ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2541: 36) กล่าวว่า

...การเคลื่อนไหวร่างกายก็เยื้องร่างกายส่วนบนตั้งแต่บั้นเอวขึ้นไป นั้น ไม่ใช่ไหล่หรือคอ แต่จะยังเยื้องร่างกายท่อนบนที่ทรงไว้ด้วยกล้ามเนื้อ สองข้างตัวที่ภาษานาฏศิลป์เรียกว่า “เกลียวข้าง” เมื่อใช้เกลียวข้างบังคับ การเคลื่อนไหวดังนี้แล้วร่างกายท่อนบนก็จะยกเยื้องไปได้อย่างงดงาม ใน สายตาของคนไทยอีกเช่นเดียวกัน โดยหัวไหล่จะเคลื่อนตามไปเองทั้งที่อยู่ฝั่ง ส่วนค่อนั้นต้องตั้งตรงอยู่ตลอดเวลาการลอยหน้านั้นถ้าจะต้องทำตั้งแต่กระดูก คอท่อนบนที่สุดขึ้นไปเท่านั้น

กล้ามเนื้อที่บังคับการเคลื่อนไหวยกเยื้องของท่อนบนของร่างกายนั้น นอกจากจะใช้เกลียวข้างแล้วยังมีเกลียวหน้า “เกลียวหน้า” คือกล้ามเนื้อหน้า ท้อง และ “เกลียวหลัง” คือกล้ามเนื้อที่กำกับอยู่สองข้างกระดูกสันหลังอีกด้วย กล้ามเนื้อสองแห่งที่กล่าวถึงนี้ ใช้ช่วยในการร้ายรำเพื่อเน้นลักษณะบางอย่าง ของผู้รำให้เด่นขึ้น

การรำในบทพระคือผู้ชายหรือยักษ์ในการแสดงโขนนั้น จะต้องใช้ เกลียวหลังเข้าช่วย เมื่อใช้กล้ามเนื้อที่เรียกว่าเกลียวหลังนี้แล้ว หัวไหล่จะเปิด ออกทำให้หน้าอกแอ่นออกมาอย่างผึ่งผายมีความสง่าผ่าเผยยิ่งขึ้น ส่วนการรำ ในบทนางซึ่งต้องมีกิริยาอาหารสงบเสียมตามวิสัยของกุลสตรีนั้น ต้องใช้ กล้ามเนื้อด้านหน้าที่เรียกว่าเกลียวหน้าเข้าช่วยการใช้กล้ามเนื้อที่เรียกว่า เกลียวหน้านี่ จะทำให้หัวไหล่ไม่เปิดออก แต่ทำให้รวบเข้ามาเล็กน้อย และการ เคลื่อนไหวต่าง ๆ จะดูสงบเสียมงดงามแสดงเพศของสตรีให้เด่นยิ่งขึ้น...

การรักษาจุดสมดุลของร่างกาย

ความสำคัญประการแรกที่นาฏยศิลป์ต้องให้ความสนใจในการฝึกฝนร่างกายของตนเองคือการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเดิน ยืน หัน กระโดดหรือ ล้มตัวลงสู่พื้นด้วยความสมดุล ซึ่งหากเรากล่าวถึงการรักษาแนวของลำตัวเพื่อการค้นหาจุดสมดุลของร่างกายในลักษณะดังตลิ่งนั้นเราสามารถจินตนาการได้ด้วยการลากเส้นผ่านตั้งแต่บริเวณด้านหลังหุผ่านจุดศูนย์กลางของร่างกายผ่านบริเวณไหล่ และสะโพก จนถึงบริเวณด้านหน้าของข้อเท้าและเท้าโดยพยายามรักษาน้ำหนักให้ตกกระจายอยู่บนฝ่าเท้าทั้งสองข้างเท่า ๆ กัน ไม่กลิ้งฝ่าเท้าไปมากจะทำให้การจัดระเบียบร่างกายต่าง ๆ เกิดการรวมจุดสมดุลในการร่ายรำหรือเต้นรำ แต่ในบางวัฒนธรรมอาจมีการจัดแนวของลำตัวในลักษณะอื่น ๆ ที่มีตำแหน่งจุดสมดุลของร่างกายที่แตกต่างกันออกไป เช่น การแอ่นอก ตึงหลัง ตึงสะโพก ของนาฏศิลป์ไทย หรือนาฏศิลป์บาห์ลีเป็นต้น ความยืดหยุ่นของร่างกายเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่นาฏศิลป์ได้รับการฝึกฝนร่างกายตั้งแต่ยังเยาว์เพื่อให้กล้ามเนื้อในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเกิดความอ่อนตัวแต่เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการพัฒนาความยืดหยุ่นของร่างกายคนเราในทางนาฏศิลป์ประกอบด้วย อายุ วิธีการฝึกฝนร่างกาย การดูแลรักษาความสมบูรณ์ของร่างกาย เมื่อร่างกายมีความสามารถในการยืดหยุ่นมากขึ้นก็จะส่งผลดีให้เราสามารถลดอาการบาดเจ็บจากกรณีกล้ามเนื้อฉีกขาด และอาการบาดเจ็บอื่น ๆ ทั่วไปได้ (ศิริมงคล นาฏยกุล: 2551)

องค์ประกอบที่สำคัญของนาฏยลักษณ์ และทฤษฎีการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายของลาบัน (Laban Movement Analysis) คุณลักษณะของอวัยวะเชิงกายภาพในด้านลักษณะรูปร่างหน้าตา และการจัดการกับอวัยวะให้แขนอ่อน นุ่มอ่อน ทิศทางที่ใช้ในการรำมี 16 ทิศทางจำแนกเป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับสูงคือศีรษะ ระดับกลางคือไหล่ และระดับต่ำคือหน้าท้อง ตำแหน่งของแขนที่อยู่ข้างหลังมีเพียงระดับเดียวคือ ระดับต่ำ มิติของนาฏลักษณ์อยู่ที่การจัดวางท่าเฉียงออกด้านข้าง ทำให้เกิดเป็นเหลี่ยมมุมเมื่อย่อเข่าลง อีกทั้งต้องหมุนแขนส่วนล่างเข้าหาตัวและออกจากตัวให้มากที่สุด เพื่อให้เห็นความโค้งของแขนอันเป็นรูปร่างและรูปทรงของท่ารำที่มีความกลมกลืน สง่างาม กล้ามเนื้อสำคัญที่ใช้คือกล้ามเนื้อเกลียวข้างและเกลียวหลัง ในด้านของโครงสร้างของนาฏลักษณ์พบว่า ลักษณะของมือมี 3 แบบคือ มือแบ มือจีบ และมือล้อแก้ว ทำท่ารำที่เรียกว่าแม่ท่ามี 88 ท่า และท่ารำมี 7 ท่า หลักของการเคลื่อนไหวอวัยวะประกอบการรับน้ำหนักตัว หลักการหมุนกึ่งของร่างกาย ซึ่งพบว่าท่าทางของศีรษะ และลำตัวส่วนบนกับท่าทางของขาและเท้าไม่ผูกพันกับท่าทางของแขน และมือ แต่จะช่วยสร้างความสมดุลของร่างกาย

ในการรำและเป็นส่วนประกอบในการวางตำแหน่งท่าทางเชิงทัศนศิลป์ ในด้านไวยากรณ์ของยาลักษณ์พบว่าท่ารำประกอบด้วยหน่วยท่าเต้น 49 หน่วย หน่วยท่าต่อ 5 หน่วย และหน่วยท่าตกแต่ง 21 หน่วย การประสมท่ารำเกิดจากการประสมกันของหน่วยท่าทางทั้งสามที่เรียกว่า ท่าต้น ท่าต่อ และท่าตาม ซึ่งท่าตามนั้นจะทำหน้าที่เป็นท่าต้นในกับท่ารำต่อไป ลักษณะของการประสมท่ารำจึงสอดคล้องเกี่ยวพันกันเสมือนลูกโซ่จนจบเพลงรำ (ขนาด กิจจันทร์: 2547)

การเคลื่อนไหวร่างกายในทางนาฏศิลป์

การเคลื่อนไหวและจังหวะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับที่มนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นในโลก เพราะมนุษย์เรานั้นมีความเกี่ยวข้องกับจังหวะอยู่ตลอดเวลา (Bridgewater and Kurtz 1963: 1443) การเคลื่อนไหวจังหวะที่เกี่ยวกับมนุษย์ เกิดขึ้นได้ทั้งภายนอก และภายในร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหวที่เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ การขึ้นลงของกระแสน้ำ ลมพัด การเปลี่ยนแปลงฤดูกาล กลางวัน กลางคืน การเคลื่อนไหวเหล่านี้เกิดขึ้นโดยไม่สามารถยับยั้งให้หยุดลงได้ล้วนเป็นไปตามจังหวะนั้น และการเคลื่อนไหวที่เกิดจากกิจกรรมประจำวันของมนุษย์ซึ่งต้องการทักษะและกลไกในการทำงาน เช่น การกิน การเล่น การหมุนตัว การขว้าง เป็นต้น การเคลื่อนไหวเหล่านี้ล้วนต้องใช้จังหวะ และการเคลื่อนไหวไปตามจังหวะทั้งสิ้น ส่วนการเคลื่อนไหวที่เกิดจากภายในตัวของมนุษย์คือ กระบวนการทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเต้นของหัวใจ การทำงานของปอด การได้ยิน การมองเห็น เป็นต้น การเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการเคลื่อนไหว และจังหวะที่ร่างกาย และจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการเคลื่อนไหวที่จำเป็น และสำคัญต่อชีวิตและเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวแบบท่าทาง (Harris: 1961, อ้างใน...) ก่อนที่จะมีพัฒนาการมาถึงการสื่อสารทางวาจา มนุษย์มีวิธีติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน โดยการเต้นรำมนุษย์ให้การเคลื่อนไหวร่างกายแทนภาษาเพื่อสื่อสารความหมายเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด และแสดงความหมายต่าง ๆ (Waterman, 1962: 47)

กรอบมาตรฐานการรำไทย

เพลงรำสำหรับฝึกหัดการรำรำเบื้องต้นที่สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงกล่าวถึงนี้ ถือว่าเป็นพื้นฐานของการฝึกหัดนาฏศิลป์ที่ทุกคนจะต้องฝึกหัดเหมือนกันเท่ากับเป็น Basic Dance เพลงรำพื้นฐานนี้ได้แก่ เพลงช้า เพลงเร็ว หรือเรียกว่า รำเพลง เป็นการฝึกการรำรำเข้ากับท่วงทำนองของดนตรีและจังหวะไม่มี

การขับร้อง ดังปรากฏในหนังสือ ตำราการฟ้อนรำ ซึ่งสมเด็จพระยาตำรา
-ภาพได้เขียนตอนหนึ่งว่า

“...ใครจะหัดเป็นลคอน ต้องหัดรำเพลงก่อนอย่างอื่น เพราะบรรดา
ท่ารำของลคอน อยู่ในเพลงช้า เพลงเร็ว...ใครรำเพลงได้ก็ได้ชื่อว่าฟ้อนรำได้ตาม
ตำรา...ในการเล่นลคอนนั้น ถ้าเมื่อใดประสงค์จะอวดฝีมือตัวลคอนก็ให้รำเพลง
แสดงว่าตัวลคอนนั้นเป็นผู้รู้ตำรา...” (สมเด็จพระยาตำราภาพ,
2466: 44)

เพลงช้าเพลงเร็ว ถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานของนาฏศิลป์ไทย เพราะ
การศึกษานาฏศิลป์ไทยจะต้องเริ่มจากการฝึกหัดแม่ท่าจากเพลงช้า เพลงเร็ว ตามลำดับ
ซึ่งเป็นข้อกำหนดอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาวิชานาฏศิลป์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มา
จนถึงปัจจุบัน การฝึกหัดนั้นต้องเป็นการฝึกหัดอย่างจริงจัง ใช้เวลาช้า ๆ บ่อย ๆ ถ้าหาก
ให้ความสำคัญต่อการฝึกเพลงช้าและเพลงเร็วน้อยเกินไป โดยข้ามไปเรียนระบำเป็นชุด
ๆ หรือตัดทอนท่ารำเพลงช้า เพลงเร็ว แบบฝึกหัดพอเป็นพิธี ตัดทอนทำให้ความสัมพันธ์
กันความซาบซึ้งในท่ารำ ลีลาท่ารำที่งดงามถูกต้องก็จะไม่เกิดขึ้น (ลมูล ยมะคุปต์, 2526:
80)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรม และบทสัมภาษณ์
ของศิลปิน ผู้เขียนนำหลักแนวคิดการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดง
นาฏศิลป์เพื่อได้แนวทางในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายของนาฏศิลป์ไทยใน
เพลงช้า พบว่าสามารถแบ่งการเคลื่อนไหวพื้นฐานในการแสดงนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบ
ต่าง ๆ ได้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านทิศทางและจุดหมายปลายทาง (Direction Destination)

การเคลื่อนไหวร่างกายของนาฏศิลป์ไทยในเพลงช้า อวัยวะลักษณะการเคลื่อนไหวไป
ส่วนของร่างกาย (Body Part) พื้นที่ (Space) เวลา (time) และรูปแบบ (Style) เป็นไป
ใน 3 ทิศทาง คือลักษณะของมือจะอยู่ในระดับบนคือศีรษะ ระดับกลางคือไหล่ และ
ระดับล่างคือหน้าท้อง การวิเคราะห์เช่นนี้จะเน้นที่จุดหมายปลายทางสุดท้ายของแต่ละ
ท่าทางมากกว่าที่กิริยาของอวัยวะที่เคลื่อนไหว

ภาพ : นายเมธา สังข์หนู นักศึกษาสาขานาฏศิลป์และการละคร

2. ด้านจุดกึ่งกลางของน้ำหนักและการทรงตัว (Center of Weight Balance) การเคลื่อนไหวร่างกายในการทรงตัว ตลอดจนอวัยวะที่รับน้ำหนักและการถ่ายโอนน้ำหนักตัว ในท่วงท่าที่รำในแต่ละจังหวะท่วงท่า ซึ่งมีลักษณะทั้งที่เรียบง่าย สลับซับซ้อนและรวดเร็ว ท่าทางของขาและเท้ามีความผูกพันกับท่าทางของแขนและมือ จะช่วยเพิ่มความสมดุลในการรำรำ

3. ด้านประโยชน์การเคลื่อนไหวร่างกาย (Benefits of body movement) หลักการเคลื่อนไหวตามหลักธรรมชาติ การใช้ท่าทางการเคลื่อนไหวทางด้านนาฏศิลป์เป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกล้ามเนื้อ ก่อนการเรียน หรือการแสดงซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

“การเคลื่อนไหวร่างกายก่อนการแสดงนั้นคือการรวมร่างกายนั่นเอง เราอาจจะใช้การรวมแบบแบบโยคะก็ได้ หรือการรวมแบบโขนคือการเต้นเสา หรือถ้าเราอยากได้เป็นการแสดงจริง ๆ เลยคือเราจะเน้นการเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งมีจุดประสงค์คือ ทำให้เราเกิดความพร้อมของร่างกายที่เราจะนำจุดนี้ไปสู่อีกจุดหนึ่ง คือวิชาการที่เราจะต้องสอน ยกตัวอย่างเช่น รำดูฉายซึ่งทั้งโขนและละคร ก่อนการรำดูฉายเราต้องตัดตัวให้ตรง คัดนิ้วมัดแขน คัดขา นี่คือการเคลื่อนไหวร่างกายการสรีระ ยกขา กระดกหน้า กระดกหลัง นี่เป็น

การเคลื่อนไหวทั้งหมด เราก็จะเอาตรงนี้ไปเป็นตัวเชื่อมส่งต่อไปยังรายวิชาที่เราจะสอนเด็กเปรียบเสมือนเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการแสดงรศ.สมชาย ยังกล่าวต่ออีกว่าในการแสดงทุกประเภทเช่น ลีลาสประกอบการแรกจะต้องเดินเพื่อให้เขามีความแข็งแรง เดินอย่างสวยงามไม่ใช่อย่างชาวบ้านเดิน เดินให้เป็นจังหวะ การทรงตัว การถ่ายน้ำหนัก เพื่อเราจะใช้พื้นฐานในจุดนี้ไปสู่การเต้นลีลาศ การตั้งวงในการเต้นลีลาศ การจับ การใช้ไม้ เพียงแต่ว่าศาสตร์แต่ละศาสตร์ก็จะแยกออกไปเฉพาะทางของแต่ละศาสตร์ เราเน้นว่าเราต้องเอียงทางไหน การขยับไม้ การกรีดไม้ นี่คือการเคลื่อนไหวร่างกาย เพราะในการแสดง โขน ละคร ของเราต้องใช้ไม้เยอะ ใช้มือเยอะ การหักข้อมือ ตรงนี้คือลีลาการเคลื่อนไหว” (บทสัมภาษณ์ รศ.สมชาย พูลพิพัฒน์ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมแนวคิด และทฤษฎีหลักการของการเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงของตัวพระในเพลงข้าทางด้านนาฏศิลป์ไทย ผู้เขียนมุ่งเน้นถึงทิศทางจุดหมายปลายทาง (Direction Destination) และจุดกึ่งกลางของน้ำหนักและการทรงตัว (Center of Weight Balance) และประโยชน์ในการแสดงเท่านั้น โดยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการในวงการศึกษาไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คึกฤทธิ์ ปราโมช. (2539). *ลักษณะละครไทย เล่ม 3*. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ขมุนาถ กิจจันทร์. (2547). *นาฏยลักษณะตัวพระแบบหลวง*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2466). *ตำราฟ้อนรำ*.

พระนคร โสภณพิพรรฒนากร.

มัทนี รัตนิน. (2555). *ศิลปะการแสดงละครคอน หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม*. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.

ลมูล ยมะคุปต์. (2526). *คุณานุสรณ์ ในการเสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานเพลิงศพ*

นางลมูล ยมะคุปต์ ต.ม. กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์.

ศิริมงคล นาฏยกุล. (2551). *นาฏยศิลป์หลักกายวิภาคและการเคลื่อนไหว*. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

แสง มนวิฑูร. (2541). *นาฏยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง Quality of Life among Students with Disabilities in Ramkhamhaeng University

ฐิตินันท์ ผิวนิล¹, โสรญา แสงมาน², กัญญาภัทร แก้วคุณอก³,
ทิตติยา วงศ์นอก⁴, มุทิทา สุนทรรัตน์⁵, สุวรรณิ สุขเหลือง⁶, อาทิตยา มั่งคั่ง⁷
Titinan PEWNIL, Soraya SANGMAN, Kanyaphat KAEWKONOK,
Thitiya WONGNOK, Muthita SUNTARAT, Suwannee
SUKLUENG, Arthitaya MANGKAN
E-mail: titinan@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการประเภทต่าง ๆ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้านของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการจำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง การอ่านแบบสอบถามให้ฟังสำหรับผู้พิการทางสายตา และการตอบแบบสอบถามออนไลน์สำหรับนักศึกษาผู้พิการที่

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁵ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁶ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁷ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ไม่ได้มามหาวิทยาลัย การวิจัยนี้มีระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2561 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตออกเป็น 5 ด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนด้านการได้รับการสนับสนุน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.001 การวิจัยนี้ สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการสนับสนุนดูแลนักศึกษาผู้พิการให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการส่งเสริมดูแลด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต นักศึกษาผู้พิการ ปัญหาของผู้พิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

This article aimed at studying quality of life of students with disabilities in Ramkhamhaeng University, comparing quality of life of students with different type of disabilities, and examining the relationship between five dimensions of quality of life of the disabled students in the university. The study was quantitative in nature. The study applied the survey methodology to collect data and utilized descriptive statistic and Pearson's Correlation method to analyze the data. To collect data, a total of 99 students with disabilities completed the questionnaire during July – October 2018; disabled students who could see completed the questionnaire by themselves, students with visual impairments listened to the questions then answered, and students with disabilities who were unable to come to study in the university filled in the questionnaire that was posted online.

The findings show that the overall quality of life of students with disabilities in Ramkhamhaeng University is good. When comparing 5 dimensions of quality of life, it was found that in the physical dimension, mental health dimension, social life dimension, and environment dimension are good in general while the disability support dimension is at moderate level. The relationship between 5 dimensions of life is statistically significant (p value < 0.001). This study promotes the improvement of the supporting system for students with disabilities in relation to the care of physical, mental, and social dimensions in general.

Keywords: quality of life, disabled students, problems of people with disabilities, Ramkhamhaeng University

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลายแนวทาง หากพิจารณาจากแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – 2564 โดยมีวิสัยทัศน์คือการให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการของไทยนั้นดำเนินตามยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม 5 ด้านหรือ EQUAL ประกอบด้วย 1) Empowerment คือเสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีความเข้มแข็ง 2) Quality Management เป็นการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ จัดการเลือกปฏิบัติเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง 3) Understanding ด้วยการเสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการ และความพิการ 4) Accessibility เป็นการสร้างสภาพแวดล้อม และบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ และ 5) Linkage มุ่งส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ: 2560)

หากพิจารณาการส่งเสริมการศึกษาของผู้พิการในระดับอุดมศึกษาของไทยนั้น ในปี พ.ศ. 2561 นั้นนับได้ว่าเป็นช่วงปีสุดท้ายของนโยบายปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) ซึ่งมุ่งเน้นให้คนพิการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเสมอภาค จากการดำเนินการตามนโยบายพบว่า หลายสถาบันการศึกษาได้เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้พิการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น โดยมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีการเปิดรับสมัครนักศึกษาผู้พิการทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดจำนวน เป็นการจัดการเรียนการสอนสู่ทุกภาคส่วนของสังคม พร้อมกับมีการจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาพิการ (Disability Support Services Center: DSS Center) สังกัดงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบด้านบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการและมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรง จัดบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้พิการ พัฒนานอץความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการมีงานทำของผู้พิการเสริมสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ตามมาตรฐานเช่นเดียวกับนักศึกษาทั่วไป ซึ่งข้อมูลสถิติของมหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า มีนักศึกษาผู้พิการเข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพิ่มขึ้น (ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง: 2556)

อย่างไรก็ตาม แม่นักศึกษาผู้พิการจะได้รับโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้น แต่ยังคงพบว่ามีนักศึกษาผู้พิการยังคงประสบปัญหาคุณภาพชีวิตรวมถึงอุปสรรคต่าง ๆ ในขณะศึกษาที่มหาวิทยาลัย งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาผู้พิการมีปัญหา และความต้องการได้รับการช่วยเหลือทั้งในเรื่องส่วนตัว การเรียน และด้านสังคม (อนุชา ภูมิสิทธิพร: 2555) นักศึกษาผู้พิการทางการมองเห็นมักประสบปัญหาในด้านความขาดแคลนสื่อ และหนังสือเรียนอักษรเบรลล์ (ยูคิโกะ คาวาอิ: 2560) ในด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก่อนมาเรียนที่มหาวิทยาลัย นักศึกษาผู้พิการต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้พิการ รวมถึงยังมีอุปสรรค และปัญหาในการเดินทางภายในสถานที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (สโรชา มังคลา: 2554) ส่วนงานวิจัยด้านศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการ และตัวแปรที่มีผลต่อศักยภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2557-2558 พบประเด็นสำคัญคือ นักศึกษาผู้พิการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีศักยภาพในการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างสูงถึงสูง โดยปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพดังกล่าวมากที่สุดคือตัวแปรสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย (รัจจน เบญจศิริ: 2561)

จากที่มา และความสำคัญข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในเรื่องคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงคุณภาพชีวิต และอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาผู้พิการทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ระหว่างที่ศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง องค์ความรู้ดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนา หรือจัดทำระบบการบริการต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมเดิมที่มีอยู่ให้ครบถ้วน ตรงกับความต้องการ และความจำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาผู้พิการมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้มากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้านของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีขอบเขตเนื้อหาการศึกษาคือ คุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการได้รับการสนับสนุน สำหรับขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ในการศึกษาคือ นักศึกษาผู้พิการที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 99 คน จากประชากรทั้งหมด 350 คน ทั้งนี้ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัยนี้คือ 4 เดือน (กรกฎาคม - ตุลาคม 2561)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้วางกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเรื่องประเภทของคณพิการของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่มีการได้กำหนดประเภทของคณพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท คือ

- 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ คนตาบอด และคนเห็นเลือนราง
- 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ คนหูหนวก และคนหูตึง
- 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 ทักษะ
- 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

(4.1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว

(4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด หรือความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร

7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ หมายถึง บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

8) บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินี้คนพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9) บุคคลพิการซ้อน หมายถึง บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

จากประเภทผู้พิการข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษานี้ยังได้อาศัยการอธิบายด้วยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิต ในงานวิจัยนี้ มองว่าความต้องการของนักศึกษาผู้พิการที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความต้องการเป็นลำดับขั้นทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี คือ 1)ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการในการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน เช่น ปัจจัยในดำรงชีพ 2)ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) ซึ่งเป็นความต้องการความมั่นคง ความคุ้มครองจากอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ 3)ความต้องการทางสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแล การได้รับการยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 4)ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ (esteem needs) รวมถึงตำแหน่ง อำนาจ การยกย่องสรรเสริญต่าง ๆ และ 5)ความต้องการให้ความฝันของตนเป็นจริง (self-actualization Needs) คือการบรรลุเป้าหมายที่แท้จริงที่ตนเองต้องการ (Maslow,

A. H: 1954) อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ความต้องการของมนุษย์นั้นอาจไม่จำเป็นต้องได้รับการเติมเต็มไปที่ละลำดับขั้น ในบางวัฒนธรรมผู้คนอาจมีความต้องการด้านชื่อเสียงเกียรติยศ หรือการทำเป้าหมายชีวิตให้บรรลุก่อน แม้ว่าจะยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายอย่างสมบูรณ์ (Cherry K., 2018) จากแนวคิดนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคุณภาพชีวิต และความต้องการของนักศึกษา ผู้พิการ โดยศึกษาความต้องการตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ในขั้นที่ 1-4 เท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตมาร่วมสร้างกรอบการวิจัยครั้งนี้ด้วย โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมาย และองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต พบว่า องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1978) กำหนดความหมายของคุณภาพชีวิตคือ ความรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจ มีความสุข ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตของบุคคลนั้น ๆ การศึกษาคุณภาพชีวิตดังกล่าวอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาแบบภาวะวิสัย เป็นการวัดข้อมูลที่สามารถนับได้หรือวัดได้ อาทิ ข้อมูลทางประชากรและเศรษฐกิจ และการศึกษาส่วนการศึกษาอีกลักษณะนั้นเป็นการศึกษาแบบอัตวิสัย เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกและเจตคติ วัดประเมินตามความรู้สึก ความนิยม ความคิดเห็นส่วนบุคคล ด้านองค์การอนามัยโลก หรือ WHO (World Health Organization, 1996) ระบุว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยมในเวลานั้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่แตกต่างกันออกไป ตามการกำหนดของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม WHO ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมนุษย์ไว้ 4 มิติ คือ 1) มิติด้านสุขภาพกาย (Physical) คือการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวดใด ๆ การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงความสะดวกสบายโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงการเคลื่อนไหวของตนเอง 2) มิติด้านสุขภาพจิต (Psychological) คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนเอง การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือ กังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนเอง ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social

relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย และ 4) มิติด้านสภาพแวดล้อม (Environmental) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัย และมั่นคงในชีวิต อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี การคมนาคมสะดวก ฯลฯ ในเวลาต่อมา องค์การสหประชาชาติ ได้ริเริ่มการพัฒนาดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ด้วยการใช้แนวคิดการวัดคุณภาพชีวิตหรือความอยู่ดีมีสุข (well-being) โดยหันมามุ่งเน้นการวัดด้วยตัวชี้วัดทางสังคม 3 ด้าน คือ การมีชีวิตที่ยืนยาว ความรู้ และมาตรฐานความเป็นอยู่ โดยทั้ง 3 ตัวชี้วัดดังกล่าวถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ (United Nations: 2009)

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนากรอบการประเมินคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการ โดยเน้นตามองค์ประกอบ 4 มิติขององค์การอนามัยโลก และเพิ่มเติมด้านการได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดเรื่องตัวชี้วัดทางสังคมของการพัฒนามนุษย์รวมถึงบทบาทของสถานศึกษาที่ต้องสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้พิการ ซึ่งการศึกษาคครั้งนี้เป็นการประเมินคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม (Holistic quality of life) โดยเป็นการประเมินที่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตประกอบด้วย องค์ประกอบด้านร่างกาย จิตใจ ความสามารถในการทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นต้น (ปิยะวัฒน์ ตรีวิทยา: 2559) โดยเน้นให้นักศึกษาผู้พิการทำการประเมินคุณภาพชีวิตตนเองในขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามลักษณะการประเมินแบบอัตวิสัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง (survey sampling method) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาผู้พิการที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษาทั้งที่สังกัดคณะและไม่สังกัดคณะ (pre-degree) ในปีการศึกษา 2559 อ้างอิงข้อมูลจากศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2560) มีจำนวนทั้งหมด 350 คน ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2559

ประเภท	นักศึกษา สังกัดคณะ	นักศึกษา pre-degree	รวม
1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น	133	1	134
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	31	1	32
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4	0	4
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ	143	9	152
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1	0	1
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา	0	0	0
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์	8	0	8
8. บุคคลออทิสติก	13	1	14
9. บุคคลพิการซ้อน	5	0	5
รวม	338	12	350

ที่มา : ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2560)

จากจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างขั้นต่ำโดยใช้วิธีการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความแปรปรวนที่ระดับ 0.28 ขนาดความคลาดเคลื่อนของค่าประมาณที่ 0.05 ต้องใช้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 90 คน ทั้งนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 99 คน มากกว่าขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สำหรับการสุ่มตัวอย่างนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เนื่องจากบริบทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง นั้นเป็นตลาดวิชาและไม่ได้บังคับเข้าชั้นเรียน จึงต้องอาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีการประกอบกันคือ 1) สำหรับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยผู้วิจัยเลือกใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ณ ตึกกิจกรรม ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขต หัวหมาก กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 29 สิงหาคม - 23 กันยายน 2561 และ 2) ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้ติดต่อส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ โดยส่งผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ให้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการ ในการเก็บข้อมูลเพื่อความสะดวกแก่นักศึกษาผู้พิการที่ไม่ได้เข้ามาที่มหาวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญคือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วนต่อไปนี้

1) ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทความพิการ

2) ข้อมูลด้านการได้รับการดูแล ได้แก่ การมีผู้ช่วยเหลือดูแลเมื่อมามหาวิทยาลัย ปัญหาและอุปสรรคในการมามหาวิทยาลัย ความเพียงพอทางการเงินสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันและการศึกษา

3) ข้อมูลคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน โดยมีพื้นฐานแนวคิดคุณภาพชีวิต 4 ด้านตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลกและเพิ่มเติมคุณภาพชีวิตในด้านการได้รับการสนับสนุนอีก 1 ด้าน ทั้งหมดเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นใหม่โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) ด้านร่างกาย ประกอบด้วยข้อความรวม 4 ข้อ คือความสามารถดูแลตนเองในขณะมาที่มหาวิทยาลัย ความสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในขณะเรียน และความพิการไม่ได้เป็นอุปสรรคในการศึกษา

3.2) ด้านจิตใจ ประกอบด้วยข้อความรวม 4 ข้อ คือ ความพึงพอใจต่อชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้ได้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการมาเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วยข้อความ 4 ข้อ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง การได้พบปะพูดคุยกับคนรอบข้างที่มหาวิทยาลัยเสมอ ๆ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในมหาวิทยาลัย และการได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้านการเรียนเมื่อมีผู้ร้องขอ

3.4) ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อความรวม 4 ข้อ คือ ความรู้สึกปลอดภัยเสมอเมื่ออยู่ภายในมหาวิทยาลัย การเดินทางภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความสะดวก มหาวิทยาลัยมีการจัดหาอุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียน

ของนักศึกษาผู้พิการ สถานที่เรียนและสอบสำหรับนักศึกษาผู้พิการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสม

3.5) ด้านการได้รับการสนับสนุน ประกอบด้วยข้อความรวม 4 ข้อ คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการช่วยเหลือด้านสวัสดิการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลตามความจำเป็น มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการประกอบอาชีพการได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมความสามารถของนักศึกษาผู้พิการ

ทั้งนี้การกำหนดค่าคะแนนในทั้ง 5 ด้านนั้น ผู้วิจัยให้ผู้ตอบประเมินคุณภาพชีวิตตนเองแบบอัตนัย โดยกำหนดระดับค่าคะแนนคำตอบไว้ 11 ระดับตั้งแต่ 0-10 คะแนน ซึ่ง 0 หมายถึงไม่มีเลย และ 10 หมายถึงมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความมั่นคงตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินและให้ความเห็นเพื่อปรับแก้ไข มีการทดลองใช้แบบสอบถามก่อนการเก็บข้อมูลจริง (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา และได้ทดสอบความเชื่อมั่นโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการทดสอบพบว่าค่าความสัมประสิทธิ์มีค่าสูงกว่า 0.75 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

ประเด็น	Cronbach's Alpha Coefficient
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	0.814
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	0.918
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	0.827
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	0.898
5. คุณภาพชีวิตด้านการได้รับการสนับสนุน	0.801
คุณภาพชีวิตรวมทุกด้าน	0.852

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวม 4 เดือนคือ เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2561 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล นั้น ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ในการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปร ตัวเดียว และใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของ

นักศึกษาผู้พิการทั้ง 4 ด้าน เป็นการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient: PPMCC) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) ระหว่าง -1 ถึง 1

การแปลความหมายค่าคะแนน ผู้วิจัยกำหนดการให้ความหมายค่าคะแนนคุณภาพชีวิตไว้ 3 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	0.0 - 3.3	หมายถึง	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	3.4 - 6.7	หมายถึง	การมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ
คะแนนเฉลี่ย	6.8 - 10.0	หมายถึง	การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ส่วนการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) นั้น กำหนดเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Hinkle, D. E., Wiersma, W., & Jurs, S. G. (2003) คือ

ค่า r เท่ากับ	0.91 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
ค่า r เท่ากับ	0.71 - 0.90	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่า r เท่ากับ	0.51 - 0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่า r เท่ากับ	0.31 - 0.50	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ค่า r เท่ากับ	0.01 - 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

สำหรับจริยธรรมการวิจัยในคนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการชี้แจงรายละเอียดโครงการและยินยอมให้ข้อมูลโดยสมัครใจทุกคน ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้โดยไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ การรายงานผลการวิจัยเป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นไม่มีการระบุข้อมูลของรายบุคคล

ผลการวิจัย

ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการทั้งหมด 99 คน เป็นเพศชายร้อยละ 63.6 เป็นเพศหญิงร้อยละ 36.4 มีอายุในช่วง 21-25 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคืออายุในช่วง 26-30 ปีคิดเป็นร้อยละ 23.2 และอายุ 41-45 ปี มีร้อยละ 11.1 สำหรับระดับการศึกษานั้น พบว่า เกือบทั้งหมด หรือร้อยละ 97 เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และอีกร้อยละ 3 คือนักศึกษาระดับ pre-degree เมื่อจำแนกตามประเภทความพิการ

พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 53.5 เป็นนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น รองลงมาคือนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีร้อยละ 25.3 นักศึกษาออทิสติกมีร้อยละ 9.1 นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีร้อยละ 8.1 นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีร้อยละ 3 และนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีร้อยละ 1 (ตารางที่ 3)

ข้อมูลในด้านการได้รับการดูแลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นประกอบด้วย การมีผู้ช่วยเหลือดูแลเมื่อมามหาวิทยาลัย ปัญหา และอุปสรรคในการมามหาวิทยาลัย ความเพียงพอทางการเงินสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันและการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มนักศึกษาผู้พิการส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 69.7 ไม่มีผู้ช่วยเหลือดูแลเมื่อมามหาวิทยาลัย หรือกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่ต้องดูแลตนเอง ส่วนกลุ่มที่มีผู้ดูแลมีเพียงร้อยละ 30.3

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาร้อยละ 56.6 ระบุว่า ไม่มีปัญหา และอุปสรรคในการเดินทางมามหาวิทยาลัย ส่วนอีกร้อยละ 43.4 ระบุว่า เป็นกลุ่มที่มีปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว และเมื่อสอบถามเรื่องความเพียงพอทางการเงินของนักศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.7 มีความเพียงพอทางการเงินสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน และร้อยละ 68.7 มีความเพียงพอทางการเงินสำหรับการศึกษา

ตารางที่ 3 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	63	63.6
หญิง	36	36.4
อายุ		
16-20 ปี	4	4.0
21-25 ปี	39	39.4
26-30 ปี	23	23.2
31-35 ปี	9	9.1
36-40 ปี	7	7.1
41-45 ปี	11	11.1
46 ปีขึ้นไป	6	6.1

ระดับการศึกษา

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
Pre-degree	2	2.0
ปริญญาตรี	97	98.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทความพิการ		
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น	53	53.5
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	8	8.1
บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	3	3.0
บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ	25	25.3
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1	1.0
บุคคลออทิสติก	9	9.1
การมีผู้ช่วยเหลือดูแลเมื่อมามหาวิทยาลัย		
มี	30	30.3
ไม่มี	69	69.7
การมีปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางมามหาวิทยาลัย		
มี	43	43.4
ไม่มี	56	56.6
ความเพียงพอทางการเงินสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน		
เพียงพอ	66	66.7
ไม่เพียงพอ	33	33.3
ความเพียงพอทางการเงินสำหรับการศึกษา		
เพียงพอ	68	68.7
ไม่เพียงพอ	31	31.3
รวม	99	100.0

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการ

ในการประเมินคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการนี้ ให้นักศึกษาประเมินในแต่ละข้อ โดยกำหนดคะแนน 0-10 โดยให้ความหมาย 0 คือไม่มีเลย และ 10 คือมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (คะแนนเฉลี่ย 7.7) โดยประเด็นที่ได้คะแนนประเมินสูงที่สุดคือ ความสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ และการมองว่าความพิการของตนเองไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 8.0) สำหรับประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในขณะเรียน

2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (คะแนนเฉลี่ย 8.0) ประเด็นที่นักศึกษาให้คะแนนประเมินสูงที่สุดคือ การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 8.7) รองลงมาคือ การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้ได้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ (คะแนนเฉลี่ย 8.6) ส่วนประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (คะแนนเฉลี่ย 7.8) ประเด็นที่มีคะแนนประเมินสูงสุดคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง (คะแนนเฉลี่ย 8.3) รองลงมาคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในมหาวิทยาลัย (คะแนนเฉลี่ย 8.2) สำหรับประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ การได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้านการเรียนเมื่อมีผู้ร้องขอ

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (คะแนนเฉลี่ย 7.9) โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนประเมินสูงที่สุดคือ ความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง (คะแนนเฉลี่ย 8.2) รองลงมาคือ สถานที่เรียนและจัดสอบสำหรับนักศึกษาพิการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสม (คะแนนเฉลี่ย 8.1) ส่วนประเด็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความสะดวกในการเดินทางภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

5) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับการสนับสนุน ภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ๆ (คะแนนเฉลี่ย 6.3) โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนประเมินสูงที่สุดคือ การได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง (คะแนนเฉลี่ย 7.5) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมความสามารถของนักศึกษาผู้พิการ (คะแนนเฉลี่ย 7.4)

ส่วนประเด็นที่คะแนนประเมินน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการประกอบอาชีพ จากทางมหาวิทยาลัย

หากเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการทั้ง 5 ด้าน จะพบว่าด้านจิตใจ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านร่างกาย ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนด้านที่ได้รับ คะแนนน้อยที่สุดและอยู่ในเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับกลาง ๆ คือด้านการได้รับการสนับสนุน อย่างไรก็ตาม เมื่อรวมคะแนนทั้ง 5 ด้านเข้าด้วยกันแล้วหาค่าเฉลี่ย พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 7.5 จากคะแนนเต็ม 10)

ตารางที่ 4 คะแนนการประเมินคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการ
ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

N=99

การประเมินตนเอง	คะแนน				แปล ความหมาย
	ค่า ต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	
ด้านร่างกาย					
1. ความสามารถดูแลตนเองในขณะมาที่มหาวิทยาลัย	0	10	7.4	2.7	ดี
2. ความสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ	0	10	8.0	2.4	ดี
3. ความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในขณะที่เรียน	0	10	7.2	2.4	ดี
4. ความพิการไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา	0	10	8.0	2.5	ดี
รวม	0	10	7.7	1.9	ดี
ด้านจิตใจ					
1. ความพึงพอใจต่อชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย รามคำแหง	0	10	7.2	2.1	ดี
2. การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้รู้สึกมี คุณค่าในตนเองมากขึ้น	0	10	8.7	2.2	ดี
3. การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้ได้พัฒนา ตนเองให้มีศักยภาพ	0	10	8.6	2.0	ดี
4. ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการมา	0	10	7.7	2.6	ดี

การประเมินตนเอง	คะแนน				แปล ความหมาย
	ค่า ต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	
เรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง					
รวม	0	10	8.0	1.8	ดี
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม					
1. การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	10	8.3	2.1	ดี
2. การได้พบปะพูดคุยกับคนรอบข้างที่มหาวิทยาลัยเสมอ ๆ	0	10	7.7	2.5	ดี
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในมหาวิทยาลัย	0	10	8.2	2.7	ดี
4. การได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้านการเรียนเมื่อมีผู้ร้องขอ	0	10	6.9	2.6	ดี
รวม	0	10	7.8	2.1	ดี
ด้านสิ่งแวดล้อม					
1. ความรู้สึกลอดคยเสมอเมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	10	8.2	2.2	ดี
2. การเดินทางภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความสะดวก	0	10	7.3	2.6	ดี
3. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการจัดหาอุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนของนักศึกษาผู้พิการ	0	10	7.9	2.2	ดี
4. สถานที่เรียนและจัดสอบสำหรับนักศึกษาผู้พิการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสม	0	10	8.1	2.5	ดี
รวม	0	10	7.9	2.1	ดี
ด้านการได้รับการสนับสนุน					
1. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการช่วยเหลือด้านสวัสดิการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลตามความจำเป็น	0	10	5.6	3.5	กลาง ๆ
2. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการประกอบอาชีพ	0	10	4.9	3.6	กลาง ๆ
3. การได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	10	7.5	3.1	ดี
4. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมความสามารถของนักศึกษาผู้พิการ	0	10	7.4	2.8	ดี
รวม	0	10	6.3	2.6	กลาง ๆ
คุณภาพชีวิตโดยรวมทั้ง 5 ด้าน	0	10	7.5	1.8	ดี

ความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการในด้านต่าง ๆ

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการทั้ง 5 ด้าน ผลการทดสอบดังตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และด้านการได้รับการสนับสนุน ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.001 ซึ่งทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์แบบแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน (ค่า r มีค่าเป็นบวก)

ทั้งนี้ หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ พบว่า คุณภาพชีวิตด้านจิตใจกับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีค่าความสัมพันธ์กันมากที่สุด (ค่า $r=0.871$) รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตด้านจิตใจกับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม (ค่า $r=0.842$) และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและด้านจิตใจ (ค่า $r=0.778$) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในภาพรวม คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อกันสูง (ค่า r มากกว่า 0.700) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านการได้รับการสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ระดับปานกลาง (ค่า r อยู่ระหว่าง 0.557 - 0.677)

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้าน

N = 99

คุณภาพชีวิต	1. ด้านร่างกาย	2. ด้านจิตใจ	3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4. ด้านสิ่งแวดล้อม	5. ด้านการได้รับการสนับสนุน
1. ด้านร่างกาย	1.000	0.778*	0.760*	0.752*	0.557*
2. ด้านจิตใจ		1.000	0.871*	0.842*	0.631*
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม			1.000	0.747*	0.587*
4. ด้านสิ่งแวดล้อม				1.000	0.677*
5. ด้านการได้รับการสนับสนุน					1.000

หมายเหตุ : * $p \leq 0.001$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในภาพรวมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต

ของนักศึกษาผู้พิการใน 5 ด้าน คะแนนคุณภาพชีวิตในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ซึ่งทั้ง 4 ด้านดังกล่าว สอดคล้องกับเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ส่วนในด้านการได้รับการสนับสนุนนั้น พบว่านักศึกษาผู้พิการมีคุณภาพชีวิตในเกณฑ์กลาง ๆ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าจากผลการประเมินคุณภาพชีวิตของนักศึกษาผู้พิการ สอดคล้องไปกับทฤษฎี ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ กล่าวคือ นักศึกษาผู้พิการมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการทั้ง 5 ด้าน นอกจากนี้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การใช้ชีวิตของนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครได้รับการดูแลมากขึ้น เพราะเมื่อเทียบกับผลงานวิจัยเมื่อปีการศึกษา 2544-2545 หรือกว่า 16 ปีก่อนนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนโดยศึกษาในกลุ่มนักศึกษาผู้พิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวที่กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร นักศึกษาผู้พิการในกรุงเทพมหานครในช่วงเวลานั้นมักพบกับปัญหาที่ว่าสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด รววจับคูทางลาดห้องน้ำที่นั่งพร้อมราวจับด้านข้าง รวมทั้งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดเตรียมบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาผู้พิการ ทำให้นักศึกษาประเมินคุณภาพชีวิตของตนเองในระดับสูงต่อด้านร่างกายและการมีอิสระ ในความเชื่อ ส่วนบุคคลและด้านจิตใจ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับคุณภาพชีวิตด้านสังคมนั้นประเมินในระดับน้อยที่สุด (วรรณพร รัตนพันธุ์: 2545) แต่ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพิการนั้นดีขึ้นมาก อาจเป็นเพราะการให้ความสำคัญกับนักศึกษาผู้พิการมากขึ้น รวมถึงการที่สถาบันการศึกษามีศูนย์บริการบริการสำหรับนักศึกษาพิการทางร่างกายและมีการจัดเตรียมบริการต่าง ๆ เพื่อคอยช่วยเหลือนักศึกษาผู้พิการ เช่น การให้คำปรึกษาต่าง ๆ บริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการข้อมูลข่าวสารที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาและอาชีพหลังจบการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้จัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีกหลายแห่ง ทำให้สามารถดูแลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการเมื่อมาเรียนที่มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ผลการวิจัยสภาพการให้บริการและหาแนวทางการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาพิการของศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษาที่พบว่า ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาผู้พิการในระดับอุดมศึกษาในภาพรวมนั้นมีการให้บริการนักศึกษาผู้พิการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการบริการให้คำปรึกษา ด้านการให้บริการด้านการจัดสื่อสิ่ง

อำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่น ๆ ทางการศึกษา รวมถึงการประสานงานกับคณะที่มีนักศึกษาผู้พิการเรียนร่วม อย่างไรก็ตาม ศูนย์ดังกล่าวยังคงควรพัฒนาการให้บริการนักศึกษาผู้พิการอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การจัดประชุมผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้าน การประชุมนักศึกษาผู้พิการ การวางแผนจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักศึกษาผู้พิการ การให้บริการด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงควรจัดให้มีการจัดประชุมอาจารย์ที่สอนนักศึกษาผู้พิการด้วย (วันทนา สวนเศรษฐ์ และสุวัชร ช่างพินิจ: 2559)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อคุณภาพชีวิตด้านหนึ่งดีขึ้น คุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ จะดีขึ้นด้วยเช่นกัน ผลการศึกษานี้ สอดคล้องเป็นไปตามแนวคิดคุณภาพชีวิตที่มองว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของคุณภาพชีวิตของมนุษย์ต้องประกอบไปด้วยหลายมิติ และควรได้รับการพัฒนาในทุกมิติไปพร้อมกัน

นอกจากนี้ หากเชื่อมโยงกับแนวคิดคุณภาพชีวิตด้วยการประเมินแบบอัตวิสัย การประเมิน “ความสุข” มักถูกใช้ร่วมกับการประเมิน “คุณภาพชีวิต” ซึ่งสามารถพบได้ในนิยาม และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตเสมอ ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าการวัดคุณภาพชีวิตนั้นสามารถสะท้อน การวัดความสุขของบุคคลในระดับที่น่าเชื่อถือได้ (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และจรัมพร ไหล่ยอง: 2557) ผลการวิจัยคุณภาพชีวิตนักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงครั้งนี้จึงอาจกล่าวได้อีกทางหนึ่งว่า นักศึกษาผู้พิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีความสุขเมื่อมาศึกษาภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งปัจจัยความสุข และคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ของนักศึกษานี้จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จ และศักยภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้พิการได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเภทของความพิการกับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เพื่อให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถสนับสนุน และแก้ไขปัญหาได้ตรงความต้องการของนักศึกษาผู้พิการแต่ละประเภทได้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ความช่วยเหลือ
ในการติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้พิการสำหรับการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER28/DRAWER042/GENERAL/DATA0000/00000138.PDF>.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552. (2552, 8มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 80 ง. หน้า 45-47.
- ปิยะวัฒน์ ตริวิทย์ยา. (2559). กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต. *วารสารเทคนิคการแพทย์เชียงใหม่*. 49 (2): 171-184.
- จำจวน เบญจศิริ. (2560). ศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการ : กรณีศึกษานักศึกษาพิการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. 10(1) : มกราคม-เมษายน 2561, หน้า 301-325.
- วรรณพร รัตนพันธุ์. (2545). เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพิการทางร่างกายหรือความ เคลื่อนไหวที่ศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วิทยานพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล*.
- วันทนา สวนเศรษฐ์ และสุวัชร ช่างพินิจ. (2559). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาพิการของ ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา. *วารสารครูพิบูล*. 3 (1): 34-48. <https://doi.org/10.14456/edupsr.2016.4>
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และจรัมพร ไร่ไถ่. (2557). *คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). *ประวัติความเป็นมา ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก <http://www.stdaffairs.ru.ac.th/dss/index.php/2013-10-15-11-26-58>.

- _____. (2560). ข้อมูลนักศึกษาพิการที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษา ปีการศึกษา 2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก <http://www.stdaaffairs.ru.ac.th/dss/download/DSS%20database%2060.pdf>
- สโรชา มังคลา. (2554). มาตรฐานขั้นต่ำในการปรับปรุงหอพักในมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อนักศึกษาพิการ. วิทยานิพนธ์ เเคหพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชา ภูมิสิทธิพร. (2555). การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาพิการที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 18 (1): 23-36.
- Cherry K., (2018, November 11). *The Five Levels of Maslow's Hierarchy of Needs: How Maslow's Famous Hierarchy Explains Human Motivation*. Retrieved from <https://www.verywellmind.com/what-is-maslows-hierarchy-of-needs-4136760>.
- Hinkle, D. E., Wiersma, W., & Jurs, S. G. (2003). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston, Massachusetts: Houghton Mifflin Boston.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper Collins.
- UNESCO. (1978). *Indicators of Environmental Quality and Quality of Life*. Paris: UNESCO.
- United Nations. (2009). *Human Development Report 2009*. New York, USA: United Nations.
- World Health Organization. (1996). *WHOQOL-BREF: introduction, administration, scoring and generic version of the assessment: field trial version, December 1996* (No. WHOQOL-BREF). Geneva: World Health Organization.

คำศัพท์ประกอบอาหารและวัฒนธรรมการบริโภคในตำราอาหารไทย : ศึกษาจาก
ตำรับสายเยาวภาของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท
Cooking Terms and Culture of Consumption in Thai Cookbook :
A Case Study of H. R. H. Princess Yaowaphaphongsanit's
“Saiyaowapha Recipes”

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้¹ และ นิกร สระครบุรี²

Passapong PEWPORCHAI, Nigorn SAKONBUREE

E-mail: bhasabong@gmail.com, sarkonburee07@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาตำรับสายเยาวภา ของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท 2 ประการ ประการแรก คือ เพื่อศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา ประการที่สอง เพื่อศึกษาวัฒนธรรมจากคำศัพท์ประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา ผลการศึกษาพบว่า ตำรับสายเยาวภาของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท ปรากฏคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร 5 ประเภท ได้แก่ คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับชื่ออาหาร คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปรุง คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการประกอบอาหารให้สุก และคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทำครัว ซึ่งคำศัพท์ประกอบอาหารเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย ด้านการบริโภคอาหารอีกด้วย

คำสำคัญ: คำศัพท์ประกอบอาหาร, วัฒนธรรมการบริโภค, ตำรับสายเยาวภา, พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

² ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Abstract

This article purports to study H. R. H. Princess Yaowaphaphongsanit's cookbook for two purposes. The first aim was to analyze cooking terms in the *Saiyaowapha Recipes*. The second aim was to study culture of consumption realized through cooking terms from the H. R. H. Princess Yaowaphaphongsanit's cookbook. Results of the study revealed that the *Saiyaowapha Recipes* displayed five types of cooking terms. Those of which included names of dish, seasonings, ingredients, cooking methods, and cooking tools. Those cooking terms reflected four aspects of Thai culture of consumption which were food consumption, wisdom, nutrition, as well as trade and economy.

Keywords: cooking terms, culture of consumption, Saiyaowapha Recipes, H. R. H. Princess Yaowaphaphongsanit

บทนำ

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงอาจกล่าวได้ว่าอาหารมีความสำคัญต่อร่างกาย มนุษย์ประกอบอาหารขึ้นเพื่อการดำรงชีวิต อาหารจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ร่างกายของมนุษย์สามารถเจริญเติบโตได้อย่างไร้ดีการประกอบอาหารจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับกรรมวิธีและวัตถุดิบตามท้องถิ่นนั้น อันสะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยม วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

อาหารไทย เป็นอาหารประจำชาติที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในด้านการกิน โดยอภิลักขณ์ เกษมผลกุล (2560: 358) กล่าวว่า ตำรับในราชสำนักเหล่านี้ได้รับการสืบทอดต่อมาโดยวิธีมุขปาฐะจากรุ่นสู่รุ่นมิได้บันทึกเป็นตำราดังเช่นปัจจุบัน กระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้เริ่มมีการเขียนตำรากับข้าวขึ้นเพื่อบันทึกองค์ความรู้ อาหารไทยมิให้สูญหาย ซึ่งสอดคล้องกับพระราโชบายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะทรงพัฒนาประเทศไทยให้เป็นอารยะสืบต่อจากสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 5 เพื่อมิให้เป็นข้ออ้างในการยึดครองสยามของชาติตะวันตกที่ล่าอาณานิคมโดยการให้เหตุผลในการพัฒนาปรับปรุงประเทศเหล่านั้นให้เป็นอารยะ ต่อมาบันทึกตำรากับข้าวเหล่านี้ได้ปลุกกระแสตำรากันขึ้นมาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในหมู่ชาววังและชนชั้นสูงต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ เปรม สอนสมุทร (2560: 159) เกี่ยวกับตำรับชาววังที่บันทึกว่า เป็นอาหารไทยที่อาจจะไม่ได้มีต้นกำเนิดจากคนไทย หรือเป็นอาหารท้องถิ่นดั้งเดิม แต่อาหารไทยก็เป็นอาหารที่ผ่านการคิดสร้างสรรค์แบบคนไทย อาหารไทยจึงถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมในการใช้ชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังมีเอกลักษณ์แตกต่างจากชาติอื่น อันจะมีการปรากฏการบันทึกตำราอาหาร อาทิ ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ของท่านผู้หญิง เป๊สียน ภาสกรวงศ์ ตำรากับข้าว ของหม่อมสัสมจิน ราชานุประพันธ์ จนมาถึงตำรับสายยาวภา ของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท

ตำรับสายยาวภา เป็นตำราอาหารเล่มหนึ่งที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นหนังสือแจกในงานพระราชทานเพลิงพระศพ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าจอมมารดา หม่อมราชวงศ์เนื่อง สนิทวงศ์ โดยพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิทนั้น ได้เข้ารับการศึกษการทำอาหารจากสำนักของพระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ และยังได้รับหน้าที่ในการจัดทำเครื่องเสวยถวายสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าอีกด้วย

หนังสือตำรับสายยาวภาเป็นหนังสือที่รวบรวมวิธีประกอบอาหารทั้งไทยและเทศ จากบรรดาพระประยูรญาติ ข้าหลวง และคณะครูโรงเรียนสายปัญญา จัดพิมพ์

ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้แก่พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท อันจะสอดคล้องกับบทความของ อภิลักษณ์ เกษมผลกูล (2560: 368-369) ที่กล่าวเกี่ยวกับการบันทึกตำรับสายเยาวภา ไว้ว่า ในหนังสือตำรับสายเยาวภาได้บันทึกวิธีการประกอบอาหารทั้งคาว และหวาน วัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร และวิธีการเลือกวัตถุดิบ หนังสือตำรับสายเยาวภา ของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท สามารถแบ่งเนื้อหาได้ 2 กลุ่ม คือ 1.) ตำรับอาหาร ของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท เป็นตำรับส่วนพระองค์ที่ได้รับอิทธิพลจากอาหารฝรั่ง และจีนหลายตำรับ แต่ทรงดัดแปลงให้เป็นอาหารไทย เช่น ซุปผักโหมหรือซุปผักโขม ซุปสาครู แกงจืดจากผลไม้ไทย 2.) ตำรับอาหารในสายราชวงศ์สนธิวงศ์และผู้ใกล้ชิด ได้รับรวบรวมตำรับอาหารดั้งเดิมที่เป็นของราชสกุลสนธิวงศ์ เครื่องญาติและผู้ใกล้ชิดเข้ามาไว้ในหนังสือตำรับสายเยาวภา

หนังสือตำรับสายเยาวภา เป็นตำราอาหารที่ทรงคุณค่าทั้งด้านรสชาติ และ โภชนาการ เนื้อหาในหนังสือมีการบันทึกรายการอาหารที่สามารถรักษาอาการป่วยได้ด้วย ดังที่ครั้งหนึ่ง พระองค์เจ้าสายสนธิวงศ์ เคยทรงใช้กระเพาะหมูต้มกับหัวผักกาดเค็ม เป็นยาสำหรับผู้รับประทานอาหารอะไรไม่ได้ โดยทั้งนี้เพราะผิวภายในกระเพาะหมูเป็น ยา ดังนั้นอาหารไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประโยชน์ต่อร่างกาย แต่ยังเป็นยาสามารถรักษาโรคบาง ชนิดได้ สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยในการดัดแปลงวัตถุดิบเป็นอาหารมีสรรพคุณสามารถรักษาผู้ป่วยได้ด้วย โดยเฉพาะอาหารที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภาเล่มนี้ นอกจากนั้น หนังสือตำรับสายเยาวภายังเป็นตำราอาหารไทยที่มีการใช้ภาษาที่ แสดงถึงความเป็นไทย เช่น คำศัพท์ในการประกอบอาหาร

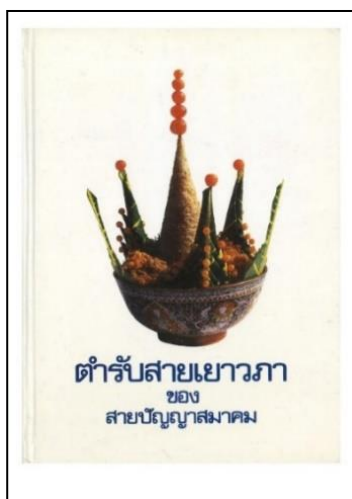
ยกตัวอย่างเช่น

ต้ม หมายถึง การนำวัตถุดิบที่ต้องการใส่หม้อ พร้อมกับน้ำ
พร้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งไฟให้เดือดตามประสงค์
(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์, 2523: 25)

ทอด หมายถึง ทำให้วัตถุดิบใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งต้องการให้สุก
ด้วยน้ำมันโดยการตักน้ำมันใส่ในกระทะตั้งไฟให้ร้อน แล้วใส่วัตถุดิบ
นั้นลงไป พอเหลืองหรือสุกใช้ได้
(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์, 2523: 26)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าตำรับสายยาวภา เป็นตำรับอาหารที่ทรงคุณค่าสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย อันสังเกตได้จากกรรมวิธีการทำอาหาร เครื่องมือในการประกอบอาหาร ภาษาในการบันทึก มีความสอดคล้องกับ คำกล่าวของ กาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545 อ้างถึงใน วุฒินันท์ สุนทรขจิต, 2551: 34) ได้อธิบายว่า การที่คนเราได้บริโภค ประกอบสร้างและเน้นย้ำ อัตลักษณ์ หรือตัวตน ขึ้นมาได้นั้น มาจากการที่สถาบันต่าง ๆ ทางสังคมได้ เรียก ตัวเรา ให้กลายเป็น ตัวตน ขึ้นมา

ตำรับสายยาวภาจึงจัดเป็นตำราอาหารไทยที่ปรากฏวิธีการทำอาหารอย่าง ประณีต สวยงาม น่ารับประทาน และมีคุณค่าด้านโภชนาการ จึงอาจเป็นที่น่าสนใจต่อ การศึกษาในด้านของคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาหารซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึง เอกลักษณ์ และวัฒนธรรมในการประกอบอาหารของคนไทยอีกด้วย

ภาพประกอบที่ 1 : หนังสือตำรับสายยาวภา

ภาพประกอบที่ 2 : พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท

คำศัพท์ประกอบอาหารที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภา ของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท

หนังสือตำรับสายเยาวภา นับว่าเป็นตำราอาหารที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้แด่ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 กับเจ้าจอมมารดา หม่อมราชวงศ์เนื่อง สนิทวงศ์ โดยตำรับสายเยาวภาเป็นตำราอาหารที่จัดพิมพ์ขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2478 โดยพระประยูรญาติในสายราชสกุลสนิทวงศ์ คณะครูโรงเรียนสายปัญญา อีกทั้งยังมีอิทธิพลในการเขียนตำราอาหารที่รับเข้ามาจากต่างประเทศเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลทำให้ภาษาที่ใช้ในการบันทึกมีความแตกต่างและเปลี่ยนแปลงกันออกไป อันสังเกตได้จากการอธิบายกรรมวิธีในการทำ วัตถุดิบ อุปกรณ์ที่ใช้ และเครื่องปรุง เป็นต้น โดยการศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารจากตำรับสายเยาวภาสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับชื่ออาหาร

การประกอบอาหารจำเป็นต้องมีชื่อเพื่อบ่งบอกถึงรายการอาหารอันจะใช้เป็นคำเรียกชื่ออาหาร โดยคำศัพท์ประกอบอาหารที่ปรากฏในหนังสือตำรับสายเยาวภาแต่ละ

ประเภทสามารถจำแนกได้ทั้งหมด 12 ประเภท ได้แก่ ชื่อของอาหารที่ประกอบขึ้น จากข้าว ชื่อของอาหารประเภทต้มและประเภทแกง ชื่ออาหารประเภทอบ ชื่ออาหาร ประเภททอด ชื่ออาหารประเภทผัด ชื่ออาหารประเภทหมก ชื่ออาหารประเภทยำ ชื่ออาหารประเภทตุ๋น ชื่ออาหารประเภทอื่น ๆ ชื่ออาหารประเภทเครื่องจิ้ม ชื่ออาหาร ประเภทของหวาน และชื่ออาหารประเภทอาหารว่าง สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) ชื่อของอาหารที่ประกอบขึ้นจากข้าวที่พบในตำรับสายยาวภา ได้แก่ 1)ประเภทข้าวหุงทั่วไป มีส่วนผสมหรือวัตถุดิบเพิ่ม ที่ปรากฏในรายการอาหารของตำรับ สายยาวภา ได้แก่ ข้าวมันส้มตำ หุงข้าวมัน และข้าวบุหรีทรงเครื่อง เป็นต้น 2)ประเภท ข้าวต้ม ที่ปรากฏในรายการอาหารของตำรับสายยาวภา ได้แก่ ข้าวแขก และต้มข้าวต้ม เป็นต้น 3)ประเภทข้าวคลุก ลักษณะของการนำข้าวที่สุกแล้วมารวมกับวัตถุดิบอื่น ๆ โดยไม่ต้องใช้ไฟ ได้แก่ ข้าวขวัญ ข้าวคลุกน้ำพริกผักบึงดอง และข้าวเสฉวน เป็นต้น 4)ประเภทข้าวผัด ที่ปรากฏในรายการอาหารของตำรับสายยาวภา ได้แก่ พริกหยวก บรรจูละข้าว ข้าวหอย และข้าวผัดสามสี เป็นต้น และ5) ประเภทการประกอบอาหาร จากข้าวด้วยกรรมวิธีอื่น ๆ ได้แก่ ข้าวประดับ แจงลอนข้าวปิ้ง ข้าวบรรจุผลแอปเปิ้ล และ ใส่กรอกข้าว เป็นต้น

2) ชื่อของอาหารประเภทต้มและประเภทแกง ที่พบในตำรับสายยาวภา ได้แก่ 1)ชื่ออาหารประเภทต้ม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 319) ได้ให้ ความหมายคำว่าต้ม ไว้ว่า กิริยาที่เอาของเหลวเช่นน้ำใส่ภาชนะแล้วทำให้ร้อนให้เดือด หรือให้สุก ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภา ได้แก่ ต้มขาหมู ขาหมูต้มเค็ม และสันในโคต้ม กะหล่ำปลีสีม่วง เป็นต้น 2)ชื่ออาหารประเภทแกง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 116) ได้ให้ความหมายคำว่าแกง ไว้ว่า กับข้าวประเภทที่เป็นน้ำ มีชื่อต่าง ๆ ตามวิธีปรุงและเครื่องปรุง ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภา ได้แก่ แกงกระเพราหมู แกงต้ม จี๊ว แกงจืดกระเทียมดอง และแกงถั่วโสม เป็นต้น

3) ชื่ออาหารประเภทอบ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 894) ได้ให้ความหมายคำว่าอบ ไว้ว่า ปรุงกลั่นด้วยควันหรือรมด้วยกลิ่นกระจายออกไปไม่ได้ ทำให้ร้อนหรือสุกด้วยไอน้ำหรือไอน้ำในที่ที่ความร้อนออกไปไม่ได้ อากาศถ่ายเทไม่ได้ ดังปรากฏในชื่อต่าง ๆ ได้แก่ ห่านหรือเป็ดอบ ดอกคอกลีเข้าเตาอบ เนื้ออบ และไก่อบจิ้ม น้ำปลาเห็ด เป็นต้น

4) ชื่ออาหารประเภททอด พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 389) ได้ให้ความหมายคำว่าทอด ไว้ว่า ทำให้สุกด้วยน้ำมัน เป็นต้น ดังปรากฏในชื่อต่าง ๆ ได้แก่

นกพิราบทอด ปลาเทโพทอดจิ้มน้ำพริกแมงดา กะหล่ำปลีห่อหมูทอด และดอกแคบรรจู้
ใส่ซุบแบ่งทอด เป็นต้น

5) ชื่ออาหารประเภทผัด พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 555)
ได้ให้ความหมายคำว่าผัด ไว้ว่าเอาสิ่งที่ใช้เป็นอาหารลงใส่ในกระทะที่มีน้ำมันหรือน้ำเล็กน้อย ตั้งไฟ และพลิกกลับไปมาจนสุก ดังปรากฏในชื่อต่าง ๆ ได้แก่ ผัดบุหะเลผสมผัดตับหมูกับเห็ด และเปิดผัดซิงกับพริกสด เป็นต้น

6) ชื่ออาหารประเภทหมก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 850)
ได้ให้ความหมายคำว่าหมกไว้ว่า เรียกวิธีการทำอาหารบางอย่างให้สุกด้วยการหมกไฟดังปรากฏในตำรับสายยาวภาเพียง 1 ชื่อ คือ ห่อหมกกล้วยเสวย

7) ชื่ออาหารประเภทยำ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 356)
ได้ให้ความหมายคำว่ายำ ไว้ว่า ชื่อกับข้าวส่วนหนึ่งที่ปรุงด้วยผักเป็นส่วนใหญ่เคล้ากันหลาย ๆ อย่าง ในประเภทของยำเป็นการรวบรวมชื่ออาหารที่มีชื่อระบุคำว่า ยำ ในชื่อที่พบในตำรับสายยาวภา ได้แก่ ยำมะม่วงกับปลาตุ๋น ยำหอยแครง ยำเนื้อย่าง ยำทวาย และยำผิวส้มซ่ากับปลากอบ เป็นต้น

8) ชื่ออาหารประเภทตุ๋น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 356)
ได้ให้ความหมายการตุ๋นว่า ทำให้สุกด้วยวิธีเอาของใส่ภาชนะวางในภาชนะที่มีน้ำแล้วเอาฝาครอบ ตั้งไฟให้เดือด ที่พบในตำรับสายยาวภาได้แก่ หูปลาลามตุ๋นและนกพิราบตุ๋น เป็นต้น

9) ชื่ออาหารประเภทอื่น ๆ ที่พบในตำรับสายยาวภาเช่น เยลลี่ไข่ เยลลี่ต้บห่านสด ฉู่ฉี่ปลาสาวย ปลาบรรจู้ใส่ มะปริงดองจิ้มน้ำปลาหวานกับปลาตุ๋น ก้อยกุ้ง ปลาเทโพราดซอส เนื้อเสียบอ้อย สะเต๊ะไก่ ส้มพริกสด แหนมสด มันลื้มกลืน ซาเซียน ไส้กรอกต้ม ไส้กรอกฝรั่ง สตูลินัวว เนื้อโอซารส ไข่ฟูเจินน้อย ไข่เจียวทรงเครื่อง หมูหวาน

10) ชื่ออาหารประเภทเครื่องจิ้ม ที่พบในตำรับสายยาวภาสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องจิ้มประเภทน้ำพริก เครื่องจิ้มประเภทหลน เครื่องจิ้มประเภทพล่า และเครื่องจิ้มประเภทอื่น ๆ ดังต่อไปนี้ 1)เครื่องจิ้มประเภทน้ำพริก เช่น น้ำพริกมะเขือพวง น้ำพริกซีกา น้ำพริกเผาเสวย 2)เครื่องจิ้มประเภทหลน เช่น หลนพริกมูลหนู หลนหมูแฮม และหลนกุ้ง เป็นต้น 3)เครื่องจิ้มประเภทพล่า ได้แก่ พล่าปลาไหล และพล่าปลาตุ๋น เป็นต้น 4)เครื่องจิ้มประเภทอื่น ๆ เช่น น้ำปลาอร่อย อาจาดติ่มม

11) ชื่ออาหารประเภทของหวานตำรับสายยาวภาสามารถจำแนกประเภทของหวานได้เป็น 4 ประเภทได้แก่ 1)ของหวานที่มีชื่อระบุว่าเป็น ขนม เช่น ขนมฟองน้ำ ขนม

สาเก ขนมะโกสรวรค์ 2)ของหวานที่มีชื่อระบุว่า ทอง เช่น ทองหยิบ ทองหยอด และฝอยทอง 3)ของหวานประเภทชื่อผลไม้และดอกไม้ เช่น กล้วยน้ำว้าทรงเครื่อง ไอศกรีมมะพร้าวสุก และดอกลำตวน และ 4)ของหวานประเภทอื่น ๆ เช่น บุงัดจินเจ้อเบิร์ดนัท ทางจระเข้ดมน้ำตาล และข้าวเหนียวตัด

12) ชื่ออาหารประเภทอาหารว่างที่พบในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ เมี่ยงผืนเมี่ยงสะท้อน ขนมหินทรงเครื่อง ขนมหินขาวน้ำ เมี่ยงหมู ขนมหีบปูทะเล ขนมหีบหมูสับ เปาะเปี๊ยะสด 3 แซ่ เมี่ยงไก่ใส่กระทงกรอบ และขนมหินแขก เป็นต้น

จากการศึกษากลุ่มคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับชื่ออาหาร พบว่าชื่ออาหารที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภามีการตั้งชื่ออาหาร ได้แก่ ชื่อของอาหารที่ประกอบขึ้นจากข้าว ชื่อของอาหารประเภทต้มและประเภทแกง ชื่ออาหารประเภทอบ ชื่ออาหารประเภททอด ชื่ออาหารประเภทผัด ชื่ออาหารประเภทหมก ชื่ออาหารประเภทยำ ชื่ออาหารประเภทตุ๋น ชื่ออาหารประเภทอื่น ๆ ชื่ออาหารประเภทเครื่องจิ้ม ชื่ออาหารประเภทของหวาน และชื่ออาหารประเภทอาหารว่าง เป็นต้น อันจะสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมความเป็นไทย ที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ถึงแม้จะมีการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาก็สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของอาหาร และรสชาติให้เข้ากับอาหารของไทยและการบริโภคของคนไทยได้เป็นอย่างดี

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับเครื่องปรุงอาหาร

เครื่องปรุงนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้อาหารมีรสชาติที่ดีน่ารับประทาน ในหนังสือตำรับสายเยาวภาสามารถจำแนกเครื่องปรุงได้ทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องปรุงประเภทสมุนไพรหรือเครื่องเทศ เครื่องปรุงที่เกิดรสอาหาร เครื่องปรุงน้ำพริก เครื่องปรุงแกง

1 เครื่องปรุงประเภทสมุนไพรหรือเครื่องเทศ ได้แก่ รากผักชี กระเทียม พริกไทย ผิวมะกรูด ใบมะกรูด ขิง ข่า ตะไคร้ ลูกผักชี ยี่หระ หอม

2 เครื่องปรุงที่เกิดรสอาหาร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1) เครื่องปรุงรสอาหารคาว สามารถแบ่งได้ 5 ชนิด ได้แก่ 1)เครื่องปรุงรสเค็ม เช่น น้ำปลาดี น้ำปลาญี่ปุ่น น้ำเคยดี น้ำซีอิ้ว (น้ำปลาถ้วยอย่างจีน) เยื่อเคยดี 2)เครื่องปรุงรสเผ็ด เช่น พริกแห้ง พริกสด พริกหยวก พริกมุลหนู พริกเหลือง พริกชี้ฟ้า 3)เครื่องปรุงรสเปรี้ยว ได้แก่ มะนาว น้ำส้ม ส้มเหม็น ส้มมะขามเปียก 4)เครื่องปรุงรส

หวานในอาหารคาว ได้แก่ น้ำตาลปึก น้ำตาลหม้อ น้ำตาล น้ำตาลทราย 5) เครื่องปรุงรสอื่น ๆ ได้แก่ आयोโอะโมะโตะ

2.2) เครื่องปรุงรสอาหารหวาน ตำรับสายเยาวภาเป็นตำรับอาหารที่รับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามาทำให้อาหารหวานมีเครื่องปรุงที่เพิ่มเข้ามานอกจากน้ำตาลชนิดต่าง ๆ ได้แก่ 1) เครื่องปรุงอาหารรสหวานในขนมไทย ได้แก่ น้ำตาลทรายเม็ดใหญ่ น้ำตาล น้ำตาลปึก น้ำตาลทรายขาว น้ำเชื่อม น้ำตาลทรายขาวอย่างเม็ด น้ำตาลละเอียด 2) เครื่องปรุงอาหารรสหวานในขนมต่างประเทศ ได้แก่ เบ็คคิงเพาเดอร์ ครีม เนย และ 3) เครื่องปรุงรสอาหารหวานให้กลิ่นหอมและสี ได้แก่ น้ำวานิลลา น้ำดอกอัญชัน น้ำดอกไม้สด ชิงผง ดอกไม้

2.3 เครื่องปรุงน้ำพริก ที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ เครื่องปรุงน้ำพริกพะแนง เครื่องปรุงน้ำพริกมัสมั่น เครื่องปรุงน้ำพริกแกงคั่ว เครื่องปรุงน้ำพริกแกงกะหรี่ เครื่องปรุงน้ำพริกแกง ฉูฉี เครื่องปรุงน้ำพริกผัด และเครื่องปรุงน้ำพริกแกงเผ็ด เป็นต้น

2.4 เครื่องปรุงแกง ที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ เครื่องปรุงแกงส้มได้จากชาวเรือแลกลำ เครื่องปรุงแกงส้มของชาวเหนือ เครื่องปรุงแกงส้มของชาวปักษ์ใต้ ซึ่งลักษณะของเครื่องปรุงแกงแต่ละชนิดจะมีความแตกต่างกันที่ปริมาณของวัตถุดิบ และการใช้วัตถุดิบที่เพิ่มเข้ามาเช่น แกงของชาวเหนือจะเพิ่มรากกระชาย ส่วนเครื่องแกงของชาวปักษ์ใต้จะใช้พริกขี้หนู ขมิ้น และใบมะดัน เป็นต้น เครื่องปรุงแกงต้มส้ม เครื่องปรุงแกงต้มปลาร้า เครื่องปรุงแกงหมูเทโพ เครื่องปรุงแกงตะพาบน้ำ และเครื่องปรุงแกงคั่วตะพาบน้ำ เป็นต้น

จากการศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับเครื่องปรุง พบว่า หนังสือตำรับสายเยาวภา มีการรับเอาวัฒนธรรมจากภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศ อันจะปรากฏในชื่อของเครื่องปรุงแกงเช่น เครื่องปรุงแกงส้มอย่าง ที่ 6 (ของชาวปักษ์ใต้) เครื่องปรุงแกงส้มอย่าง ที่ 4 (ของชาวเหนือ) และเครื่องปรุงแกงส้มอย่าง ที่ 3 (ได้จากชาวเรือแลกลำ) จากที่ได้กล่าวมานี้เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องปรุงบางส่วนในตำรับสายเยาวภา มีการรับเอาวัฒนธรรมจากภูมิภาคเป็นการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม และการสร้างความสัมพันธ์ของอาหารให้มีความสมบูรณ์

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับวัตถุดิบ

ตำรับสายเยาวภา มีคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับวัตถุดิบสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1 ประเภทเนื้อสัตว์ ในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ 1) สัตว์บก ที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ หมู วัว แพะ แกะ กระต่าย เป็นต้น 2) สัตว์น้ำ ที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา สามารถยกตัวอย่างได้อีกสามรูปแบบตามลักษณะของเนื้อสัตว์น้ำแต่ละชนิด ได้แก่ สัตว์จำพวกปลาชนิดที่เนื้อขาว ได้แก่ ปลาช่อน สัตว์จำพวกปลาชนิดมีมันมาก ได้แก่ ปลาเทโพ สัตว์น้ำชนิดที่มีผิวกายแข็ง ได้แก่ กุ้ง หอย และปู เป็นต้น และ 3) สัตว์ปีก ที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา ได้แก่ นกพิราบ น่าน เป็ด ไก่ ไก่ป่า และไก่ทรง เป็นต้น

2 ประเภทผัก ในตำรับสายเยาวภาสามารถจำแนกได้ 6 ชนิด ได้แก่ 1) ชนิดของผักใบและยอด 2) ชนิดของผักหัวและราก 3) ชนิดของผักดอก 4) ชนิดของผักที่เป็นฝัก 5) ชนิดของผักที่ใช้ผล และ 6) ชนิดของผักที่ใช้แบบต่างประเทศ คือประเทศจีน ได้แก่ ต้นหอม ผักชี ผักกาดขาว ผักกาดปลี กะหล่ำปลี ใบคะน้า ใบกุยช่าย ผักกาดหอมจีน ผักตั้งโอ๋ ผักปวยเล้ง ต้นกระเทียม ต้นขึ้นฉ่าย ต้นเกาฮ่อน ผักโหมจีน ผักชุนช่าย ผักกาดเขียว เป็นต้น

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับวัตถุดิบในหนังสือตำรับสายเยาวภาจะมีการแบ่งอธิบายลักษณะที่บริโภคนั้นในอดีต เช่น สัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์น้ำ และผัก เป็นต้น ซึ่งจะให้ความสำคัญกับวัตถุดิบ คือ ต้องมีความสดใหม่และสะอาด ทั้งนี้ยังพบการรับเอาวัฒนธรรมการบริโภคจากต่างประเทศ นั่นคือ การบริโภคผักแบบจีน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคของคนไทยที่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงด้านอาหาร การใช้วัตถุดิบ

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาหารให้สุก

คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาหารให้สุกในตำรับสายเยาวภา สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะคือ คำศัพท์ประกอบอาหารที่ใช้ไฟและคำศัพท์ประกอบอาหารที่ใช้ความร้อน ดังปรากฏต่อไปนี้

1 คำศัพท์ประกอบอาหารที่ใช้ไฟ การประกอบอาหารในตำรับสายเยาวภา นับว่าเป็นการประกอบอาหารที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ อันจะเห็นได้จากรายการอาหารส่วนใหญ่ในตำรับสายเยาวภา มีการประกอบอาหารที่ใช้ไฟเป็นส่วนมาก เช่น การต้ม การนึ่ง การอบ การแกง การยำ การปิ้ง การพล่า และการหลน ดังตัวอย่างที่พบในรายการอาหารของตำรับสายเยาวภาดังต่อไปนี้

1.1) การต้ม ในหนังสือตำรับสายเยาวภาให้ความหมายคำว่า ต้ม คือ การนำวัตถุที่ต้องการใส่หม้อ พร้อมกับน้ำอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งไฟให้เดือดตามประสงค์

ยกตัวอย่าง การต้มข้าวต้ม ใส่ น้ำลงทั้ง 4 ลิตร แยกขึ้นตั้งไฟแรง ๆ พอเดือดช้อนฟองทิ้ง คนให้ทั่วปล่อยให้เดือด

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 65)

1.2) การนึ่ง ในหนังสือตำรับสายเยาวภาให้ความหมายคำว่า นึ่ง คือ ทำวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งต้องการให้สุกโดยไม่ต้องใส่น้ำด้วย

ยกตัวอย่าง วิธีทำไข่เนียง (มี 2 วิธี) ต่อยไข่ระวังอย่าให้ไข่แดงแตก ใส่ลงในกระทะหรือถ้วย ที่พอดีกับไข่ 1 ฟอง ก่อนจะใส่ไข่ลงไปให้ทาน้ำมันเสียก่อน แล้ววางลงในหม้อหรือกระทะ สำหรับนี้

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 64)

1.3) การอบ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 894) ได้ให้ความหมายคำว่าอบ ไว้ว่าปรุงกลิ่นด้วยควันหรือร้อมด้วยกลิ่นกระจายออกไปไม่ได้ ทำให้ร้อนหรือสุกด้วยไอน้ำหรือไอในที่ที่ความร้อนออกไม่ได้อากาศถ่ายเทไม่ได้

ยกตัวอย่าง สับประดะบรรจุไส้ เลือกเนื้อสับประดะหั่นเป็นเนื้อสี่เหลี่ยมชิ้นเล็ก ๆ คลุกข้าว กับแกง, เนื้อ และสับประดะ แล้วบรรจุในผลสับประดะ เมื่อเต็มแล้วปิดให้สนิท รัดด้วยลวด ตะกั่วแล้วนำเข้าเตาอบคะเนยพอมักกลิ่นหอมและสุกทั่วดีแล้วใช้ได้

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 6)

1.4) การแกง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 116) ได้ให้ความหมายคำว่าแกงไว้ว่ากับข้าวประเภทที่เป็นน้ำมีชื่อต่าง ๆ ตามวิธีปรุงและเครื่องปรุง ยกตัวอย่าง แกงต้มจิ๋ว ใส่ในหม้อเนื้อต้มไปจนเปื่อย ใส่มะขามเปียกนิดหน่อย ซอยหอมใส่ลงพอหอมสุกเด็ดใบโหระพาใบกระเพราล้างน้ำและใส่ลงในหม้อ ยกลงใส่พริกมูลหนูบุบพอแตก ๆ ปีบมะนาวใส่น้ำเคยดี

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 10)

1.5) การยำ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 356) ได้ให้ความหมายคำว่ายำ ไว้ว่า ช็อกกับข้าวส่วนหนึ่งที่ปรุงด้วยผักเป็นส่วนใหญ่เคล้ากันหลาย ๆ อย่าง

ยกตัวอย่าง ยำผักกาดสัง

เมื่อครบเครื่องแล้ว หยิบพริกแดงกับหอมเจียวอย่างละเล็กน้อยไว้โรยหน้า เมื่อจัดใส่จาน แล้วจึงลงมือคลุก หมู กุ้ง หนั๋งหมู ถั่วลิสง และหอมเจียว กระเทียมเจียวเข้าด้วยกันกับ น้ำตาล น้ำปลาและมะนาว

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 95)

1.6) การบั้ง ตำรับสายเยาวภาใต้ให้ความหมายคำว่า บั้ง คือ ทำวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งต้องการให้สุกโดยวางสิ่งนั้นไว้เหนือไฟไม่สู้น้ำมันจนผิวสุกเกรียมหรือกรอบ

ยกตัวอย่าง แจงลอนข้าวบั้ง คือ การนำข้าวไปคลุกกับส่วนผสมต่าง ๆ ปั้นเป็นก้อน ๆ เสียบไม้ บั้งลักษณะคล้าย ๆ ลูกชิ้นในปัจจุบัน

เสียบไม้ (ใช้ไม้ไผ่สด ๆ ตัดใหม่เหลาโต 2 ม.ม. ยาว 15 ซม.) ต่อยไขคนพอไขขาวไขแดงเข้ากันแล้วตาก่อนข้าว บั้งไฟพ้อหอมและผิวนอกสีน้ำตาล

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 3)

1.7) การปล่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 482) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องกับข้าวชนิดหนึ่ง คล้ายยำ แต่ใช้น้ำมันดิบ

ยกตัวอย่าง ปล่าปลาไหล

ใส่ปลาไหลลงไปผัดในกะทิจนสุก ตักขึ้นใส่จานไว้ ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบสาระแหน่ มะม่วงซอย น้ำพริกที่โขลกไว้ คลุกกับปลาไหลให้เข้ากัน หยดหั่วกะทิที่แบ่งไว้เคล้าให้ทั่ว (สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 12)

1.8) การหลน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 858) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เคี้ยวของบางอย่าง เช่น ปลา ร้า ปลาเจ่า ให้ละลายและงวด

ยกตัวอย่าง หลนกุ้ง

ใส่ลงต้มในกะทิพอสุกตักขึ้นยีเอาแต่เนื้อ เคี้ยวกะทิต่อไปพ้อแตกมัน ล้างกุ้งให้สะอาด ปลอกเปลือกซีกใส่ตำและกระเพาะบนหัวออก แล้วสับเนื้อกุ้งให้ละเอียดหัวส่วนที่อ่อน ๆ สับปนไปกับเนื้อด้วย มันหมูหั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ทั้งสองอย่างใส่ลงในขาม ตักกะทิที่ กำลังเดือดใส่ลงคนให้กุ้งกระจาย อย่าให้เป็นก้อนโต ๆ ใส่ลงในหม้อกะทิคนให้ทั่ว ใส่เกลือ น้ำตาล มะดัน คนให้ทั่วแล้วชิมดูให้แกรสทั้งสามอย่าง ใส่หอมซอย พริกเด็ดก้านล้างน้ำ พอเดือดถ้วยกลง

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 99)

2 คำศัพท์ประกอบอาหารที่ใช้น้ำมัน การประกอบอาหารในตำรับสายยาวภาพบการใช้น้ำมันอยู่ 2 ชนิด คือการ ทอดและผัด ดังปรากฏต่อไปนี้

2.1) การทอด ตำรับสายยาวภาพได้ให้ความหมายคำว่า ทอด คือ ทำให้อัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งต้องการให้สุกด้วยน้ำมันโดยการตักน้ำมันใส่กระทะตั้งไฟให้ร้อนแล้วใส่วัตถุนั้นลงไป พอเหลืองหรือสุกใช้ได้

ยกตัวอย่าง นกพิราบทอด

ทำนกพิราบให้สะอาด ชักปีกขาดขาให้งามใช้น้ำมันหมูพ่นแล้วรัดด้วยเชือกให้แน่น ตักเนยใส่กระทะพอร้อนใส่นกกลบปิดฝาไว้สัก 1 ชั่วโมง (ไฟอย่าให้แรง)

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 11)

2.2) การผัด ตำรับสายยาวภาพได้ให้ความหมายคำว่า ผัด คือ ทำวัตถุดิบเดียวหรือหลายสิ่ง ซึ่งต้องการให้สุกสำเร็จเป็นอาหารสิ่งเดียวและมีรสอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการใช้ น้ำมันหมูหรือกะทิ ฯลฯ ใส่ในกระทะแล้วรวมกับวัตถุดิบที่ต้องการใส่ลงคนให้สุกทั่วและปรุงรสตามชอบ

ยกตัวอย่าง ผัดตับหมูกับเห็ด

น้ำมันหมูใส่กระทะพอร้อนดีแล้ว กระเทียมปอกเปลือกทุบแล้วใส่กระทะเจียวจนเหลืองใส่ ตับหมู หิง เกลือ น้ำตาล และเห็ดสักครึ่งถ้วยชา น้ำนิดหน่อยและปิดกระทะไว้ พอเดือดพล่านตับหมูสุกใช้ได้

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 84)

จากการศึกษาพบว่า การประกอบอาหารให้สุกในตำรับสายยาวภาพเป็นการประกอบอาหารที่มุ่งเน้นให้อาหารอยู่ในสภาพที่สุกและใช้น้ำมันหมู อันเป็นประโยชน์ที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ ทั้งนี้การประกอบอาหารของตำรับสายยาวภาพยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการประกอบอาหารของคนไทยอันเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อผู้บริโภค

คำศัพท์ประกอบอาหารเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำอาหารในครัว

ตำรับสายยาวภาพปรากฏคำศัพท์ประกอบอาหารเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำอาหารในครัวพร้อมกับกลุ่มคำกริยาเพื่อให้มีความสอดคล้องกับรายการอาหารที่ทำ โดยสามารถแยกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มคำศัพท์ประกอบอาหารเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำอาหารประเภทอาหารคาว ในตำรับสายยาวภา
ยกตัวอย่างเช่น

อั้งโล่ อุปกรณ์ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภาโดยการประดิษฐ์ขึ้น คือ เปิดฝา และกันออกหมดสัก 3-4 ใบ บัดกรีต่อกันเป็นปล้องขึ้นไปไปถึงสุดนั้น ต้องเจาะรูสองด้าน ตรงกันด้านละ 3 รู สำหรับสอดเหล็ก ขนาดครึ่งเซนติเมตร แขนของรมควันมีฝาปิด ด้านบน เจาะรูให้โตกว่ารูสอดเหล็ก ด้านละ 3 รู ทั้ง 4 ด้าน ข้างใต้เจาะของมีบานปิด เปิด ได้ไว้ด้านหนึ่งสำหรับมือลอดเขาไปได้ เมื่อรมควันใช้อั้งโล่เล็กใส่ไว้จะได้หยิบเชื้อทำควันเข้าไปโรยได้

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 78)

กรวย อุปกรณ์ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภาโดยการประดิษฐ์ขึ้น คือ กรวย สำหรับบรรจุไม้ ปากกรวยขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 9 ซม. ลึกจากปากถึงก้นกรวย 7 ซม. ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.05 ซม. ส่วนยาวของปลายกรวย 10 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางปลายกรวย 1.07 ซม.

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 2)

2 กลุ่มคำศัพท์ประกอบอาหารเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำอาหารประเภทอาหารหวานในตำรับสายยาวภา
ยกตัวอย่างเช่น

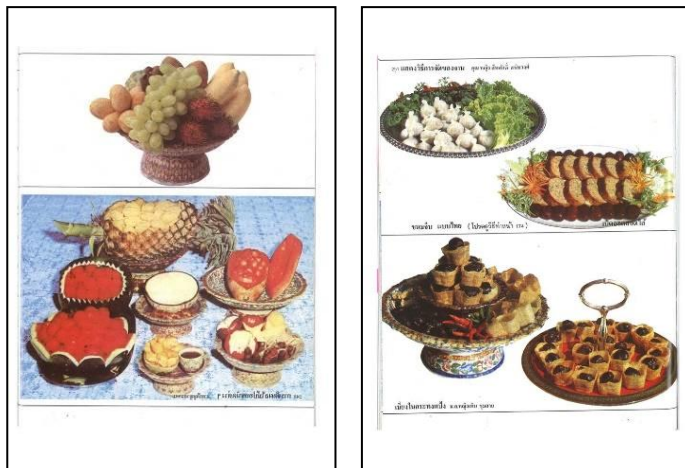
พิมพ์ตัดวัน อุปกรณ์ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภา คือใช้พิมพ์ตัดวันรูปต่าง ๆ ขนาดเล็ก ตัดจนหมดแบ่งทุกสี

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 118)

ถ้วยตะไล อุปกรณ์ที่ปรากฏในตำรับสายยาวภา คือวางลงในถ้วยตะไล (ถ้วยเล็ก ๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5 ซม.) แล้วใช้ไม้ปาดเล็กน้อย

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 121)

จากการศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำอาหารในครัวหนังสือตำรับสายยาวภาพบว่า มีการใช้อุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง เช่น อั้งโล่และกรวย อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยในการประยุกต์นำวัสดุอุปกรณ์มาประดิษฐ์เป็นอุปกรณ์ในการทำครัวสามารถสร้างสรรค์รายการอาหารให้มีความแปลกใหม่และเป็นต้นแบบในการทำอาหาร

ภาพประกอบที่ 3 : รูปการจัดสำหรับผลไม้ในตำรับสายยาวภา

ภาพประกอบที่ 4 : รูปการจัดสำหรับอาหารในตำรับสายยาวภา

วัฒนธรรมด้านการบริโภคจากการศึกษาตำรับสายยาวภา ของพระองค์เจ้าเยาวภา พงศ์สนิท

การศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารที่ปรากฏในตำรับสายยาวภาของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท พบว่า มีการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านการบริโภคของคนไทยในอดีต

จากการศึกษาตำรับสายยาวภาของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท พบว่ามีวัฒนธรรมด้านการบริโภคอันเป็นการสร้างตัวตน เกิดจากการประกอบสร้างของคนในสังคม อันจะสอดคล้องกับคำกล่าวของ กาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545 อ้างถึงใน วุฒินันท์ สุนทรขจิต, 2551: 34) ได้อธิบายว่า การที่คนเราได้บริโภค ประกอบสร้างและเน้นย้ำอัตลักษณ์ หรือตัวตน ขึ้นมาได้นั้น มาจากการที่บรรดาสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมได้ เรียก ตัวเรา ให้กลายเป็น ตัวตน ขึ้นมา เช่น หนังสือตำรับสายยาวภาเป็นตำราอาหารที่ประกอบไปด้วยศาสตร์ด้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็น วัตถุดิบ ชื่ออาหาร วิธีการทำอาหาร รวมทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวกับการคัดเลือกวัตถุดิบ และการจัดงานอาหาร

สิ่งเหล่านี้นับได้ว่าเป็นการสร้างอัตลักษณ์ภายใต้กรอบของสังคมอันเป็นแนวทางให้คนในสังคมได้ปฏิบัติและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบันอันจะปรากฏในหนังสือตำรับสายเยาวภา ดังนี้

1 การบริโภคอาหารแบบไทย

จากการศึกษาหนังสือตำรับสายเยาวภา ปรากฏการบริโภคอาหารแบบไทย ได้แก่ การบริโภคข้าวเป็นหลัก การบริโภคอาหารที่ไม่ใช้น้ำมัน การบริโภคผักผลไม้ และการบริโภคอาหารที่ประกอบขึ้นจากสมุนไพร ดังนี้

1.1 การบริโภคข้าวเป็นหลัก

การบริโภคข้าวเป็นหลักที่ปรากฏในหนังสือตำรับสายเยาวภา อันเป็นการปรากฏจากคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวข้องกับชื่ออาหารที่ประกอบขึ้นจากข้าว เป็นจำนวนมากสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทข้าวหุงทั่วไป 2) ประเภทข้าวต้ม 3) ประเภทข้าวคลุก 4) ประเภทข้าวผัด 5) ประเภทการประกอบอาหารจากข้าว ด้วยกรรมวิธีอื่น ๆ

1.2 การบริโภคอาหารที่ไม่ใช้น้ำมัน

การบริโภคอาหารที่ไม่ใช้น้ำมัน เป็นการประกอบอาหารที่ใช้น้ำเป็นส่วนสำคัญ ในตำรับสายเยาวภา มีการประกอบอาหารที่ไม่ใช้น้ำมันเป็นจำนวนมาก เช่น การต้ม การนึ่ง การอบ การแกง การยำ การปิ้ง การพล่า และการหลน เป็นต้น การประกอบอาหารที่ไม่ใช้น้ำมันในหนังสือตำรับสายเยาวภาจึงสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการบริโภคอาหารของคนไทยในอดีต อันจะเห็นถึงสุขภาพเป็นสำคัญ และปราศจากโรคที่พบในปัจจุบันเช่น โรคอ้วน โรคไขมันอุดตัน

1.3 การบริโภคผักและผลไม้

จากการวิจัยตำรับสายเยาวภา ปรากฏการบริโภคผักและผลไม้ ดังนี้

1) การจัดจำแนกชื่อผักในหนังสือตำรับสายเยาวภา มีทั้งหมด 6 หมวด ได้แก่ 1)หมวดใบและยอด คือผักที่ใช้ส่วนที่เป็นใบและยอดมาประกอบอาหาร 2)หมวดหัวและราก คือผักที่ใช้ส่วนที่เป็นหัวและรากมาประกอบ 3)หมวดดอก คือผักที่ใช้ส่วนที่เป็นดอกมาประกอบอาหาร 4)หมวดฝัก คือผักส่วนที่เป็นฝักมาประกอบอาหาร 5)หมวดผล คือผักที่ใช้ส่วนที่เป็นผลมาประกอบอาหาร 6)ผักจีน คือผักที่นำเข้ามาจากประเทศจีน การจำแนกผักของหนังสือตำรับสายเยาวภาแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของ

การบริโภคผักและลักษณะของการบริโภค จำกัดว่าจะรับประทานแบบไหนเช่น แบบสุกหรือแบบดิบ

2) การนำผลไม้มาประกอบอาหารในหนังสือตำรับสายเยาวภา ที่ปรากฏผลไม้ มาประกอบอาหาร ได้แก่ เปิดกับผลแอปเปิ้ล แกงเป็ดย่างกับผลไม้ปรุงรสสุก แกงสะท้อนสับประตบรจู้ไส้ ยำมะตูมมะม่วงกับปลาชุกฟู มะปริงต้องจิ้มน้ำปลาหวานกับปลาชุกฟู จะเห็นได้ว่าผลไม้ส่วนใหญ่ที่นำมาประกอบอาหาร จะมีรสเปรี้ยวและหวาน การนำผลไม้มาประกอบอาหารของตำรับสายเยาวภาเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างเอกลักษณ์ สร้างรายการอาหารให้มีความน่ารับประทาน และเป็นการสร้างความคุณค่าของอาหาร คือเพิ่มคุณค่าประโยชน์จากผลไม้อันประกอบไปด้วยวิตามินมาผสมเข้ากับกรรมวิธีการทำอาหารปกติ

1.4 การบริโภคอาหารที่ประกอบขึ้นจากสมุนไพร

ตำรับสายเยาวภาฉบับว่าเป็นตำราอาหารไทยชุดแรก ๆ วัตถุดิบในประกอบอาหารของคนไทยในอดีตที่ปรากฏในรายการอาหารของตำรับสายเยาวภาบางส่วนใช้วัตถุดิบที่มีสรรพคุณทางยาหรือสมุนไพร ได้แก่ แกงถั่วโอสถ ห่อหมกถั่วเสวย ยำมะตูม หางจะเข้ต้มน้ำตาล และผัดยาประจำบ้าน เป็นต้น สามารถอธิบายกรรมวิธีการทำ ดังนี้

ยกตัวอย่างเช่น

ผัดยาประจำบ้าน คือ การนำผักโหมจีนมาผ่านกรรมวิธีการผัดใส่ส่วนผสมต่าง ๆ เช่น เนื้อกุ้ง กระเทียม และเครื่องปรุง น้ำซีอิ๊วอย่างใส น้ำมันหมู พริกไทยป่น เป็นต้น สรรพคุณของอาหารชนิดนี้เจ้าของรายการอาหารยังกล่าวอธิบายสรรพคุณของผักโหมจีนไว้ว่า

“อันผักโหมจีนนี้แม้จะมีแต่สิ่งเดียว ก็จงแข็งใจรับประทานท่านจะได้สอร้อยเป็นพิเศษ และทั้งจะเป็นยาที่ป้องกันโรคเบาหวานได้เป็นอย่างดีจริง และได้ทดลองเห็นผลมาแล้ว ทั้งผู้เขียนตำรานี้ก็ได้ใช้เป็นยาประจำบ้านอยู่เสมอ”

(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2555: 84)

การบริโภคอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ

หนังสือตำรับสายเยาวภาเป็นหนังสือตำราอาหารของไทยที่ปรากฏรายการอาหารจากต่างประเทศ อันจะเป็นการปรับและประยุกต์รสชาติ สร้างเอกลักษณ์ให้เข้ากับ

การบริโภคของคนไทย แต่ถึงอย่างไรการนำเข้าซึ่งวัฒนธรรมจากต่างประเทศก็ไม่สามารถที่จะปรับและประยุกต์ให้เป็นของไทยได้ทั้งหมด อาหารของต่างประเทศก็ยังคงปรากฏลักษณะเฉพาะ เช่น การใช้วัตถุดิบ และเครื่องปรุงจากต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1 การใช้วัตถุดิบแบบต่างประเทศ ที่ปรากฏจากการศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารในหนังสือตำรับสายยาวภา เช่น ซุปอเมริกัน ซุปอย่างเปอร์เซีย ยำเขมร ขนมปังแอม และมันฝรั่ง ประกอบเป็นอาหาร ได้แก่ แซนวิชกึ่ง แซนวิชหอยนางรม แซนวิชเห็ดโคน รายการอาหารที่กล่าวมา จะสังเกตได้ว่าการปรับประยุกต์ให้เป็นแบบไทยคือการนำเอาวัตถุดิบที่พบในประเทศ เช่น กุ้ง ปูทะเล ปลาซาร์ดีน เนื้อ หอยนางรม และเห็ดโคนเป็นต้น แต่สิ่งที่ยังคงไว้แบบต่างประเทศคือ กรรมวิธีในการประกอบอาหาร

2 การใช้เครื่องปรุงแบบต่างประเทศ ที่ปรากฏจากการศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารในหนังสือตำรับสายยาวภาพเครื่องปรุงแบบต่างประเทศทั้งอาหารคาว และอาหารหวาน อาหารคาว เช่น มายองเนส เนย มัสตาร์ด เป็นต้น ส่วนอาหารหวาน เช่น เบคคิงเพาเดอร์ ครีม เนย

สรุป

หนังสือตำรับสายยาวภา เป็นตำราอาหารที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้แด่พระองค์เจ้ายาวภาพงศธรธิดา พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 กับเจ้าจอมมารดา หม่อมราชวงศ์เนื่อง สนิทวงศ์ โดยตำรับสายยาวภาเป็นตำราอาหารที่จัดพิมพ์ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2478 เป็นตำราอาหารที่รวบรวมรายการอาหารไทยและอาหารต่างประเทศ อันปรากฏในหน้า คำปรารภ ว่า

ตำรับสายยาวภาแตกต่างจากตำรับอาหารอื่นที่มี
จำหน่ายอยู่ทั่วไป เนื่องจากเป็นตำรับที่รวบรวมตำรับอาหารทั้ง
ไทยและเทศ ที่มีเจ้าของตำรับเป็นเจ้านายชั้นสูงในวัง ซึ่งได้ทรงใช้
ตำรับเหล่านี้ประกอบเครื่องเสวยภายในพระราชวังจนเป็นที่
แพร่หลาย มีทั้งตำรับคาวและหวาน รวมทั้งตำรับอาหารมากมาย
หลายชนิดที่ได้รับวัฒนธรรมมาจากต่างชาติ ซึ่งได้นำมา
ปรับเปลี่ยนรูป-รสให้เข้ากับอุปนิสัยการบริโภคของคนไทยจน
กลายเป็นอาหารประจำชาติไทยได้อย่างงดงาม
(สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2523: คำปรารภ)

จากข้อความข้างต้นกล่าวได้ว่า ตำรับสายเยาวภามีความแตกต่างจากตำราอาหารเล่มอื่นโดยในเนื้อหาของตำรามีรายการอาหารจากต่างประเทศเข้ามาสะท้อนให้เห็นว่า การที่คนไทยรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการประกอบอาหาร ภาษาที่ใช้เรียกหรือคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาหารมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยคำศัพท์ประกอบอาหารของตำรับสายเยาวภาสามารถจำแนกได้ 5 กลุ่ม คือ คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับชื่ออาหาร คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับเครื่องปรุงอาหาร คำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับวัตถุดิบคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาหารให้สุก และคำศัพท์ประกอบอาหารที่เกี่ยวกับอุปกรณ์การทำครัว คำศัพท์ประกอบอาหารของตำรับสายเยาวภาแต่ละกลุ่มสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนไทยในการประกอบอาหาร อันจะปรากฏการรวบรวมวิธีการทำอาหาร การจัดสำรับ การจัดเตรียมคัดเลือกวัตถุดิบการทำอาหาร และการประกอบอาหารขึ้นจากสมุนไพร

นอกจากนี้การศึกษาคำศัพท์ประกอบอาหารที่ปรากฏในตำรับสายเยาวภาของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท พบว่ามีการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนไทยในอดีต คือ ปรากฏวัฒนธรรมด้านการบริโภคอันเป็นการสร้างตัวตนเกิดจากการประกอบสร้างของคนในสังคม อันจะสอดคล้องกับคำกล่าวของ กาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ: 2545 อ้างถึงใน วุฒินันท์ สุนทรขจิต, 2551: 34) ได้อธิบายว่า การที่คนเราได้บริโภคประกอบสร้างและเน้นย้ำอัตลักษณ์ หรือตัวตน ขึ้นมาได้นั้น มาจากการที่บรรดาสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมได้ เรียก ตัวเรา ให้กลายเป็น ตัวตน ขึ้นมา เช่น หนังสือตำรับสายเยาวภา เป็นตำราอาหารที่ประกอบไปด้วยศาสตร์ด้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ ชื่ออาหาร วิธีการทำอาหาร รวมทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวกับการคัดเลือกวัตถุดิบ และการจัดจานอาหาร สิ่งเหล่านี้นับได้ว่าเป็นการสร้างอัตลักษณ์ภายใต้กรอบของสังคมอันเป็นแนวทางให้คนในสังคมได้ปฏิบัติและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบันอันจะปรากฏในหนังสือตำรับสายเยาวภา 2 กลุ่ม คือการบริโภคอาหารแบบไทย การบริโภคอาหารแบบต่างชาติ เป็นต้น

จากผลการศึกษาตำรับสายเยาวภาของพระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท ผู้ศึกษาพบว่า การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาส่งผลทำให้การประกอบอาหารของตำรับสายเยาวภาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา อาทิ การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับชื่ออาหาร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันจะเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับต่อการบริโภค รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนรูปและรสของอาหารให้เข้ากับ การบริโภคของคนไทย ทั้งนี้การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามายังปรากฏให้

ทราบถึงความสามารถของคนไทย กล่าวคือ การปรับเปลี่ยนรูปและรสของอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติให้มีความสอดคล้องต่อบริบทของสังคมไทย แสดงให้เห็นถึงการสร้างเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของคนไทยอันจะเป็นการบันทึกศาสตร์ด้านอาหารและสภาพแวดล้อมบริบทของคนไทยในอดีต

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อและวัฒนาธรรมศึกษา, รัฐศาสตร์สาร 23 (2545) : 25-30.
- โกสินทร์ ปัญญาอธิสิน. (2552). การศึกษาคำเรียกการทำอาหารในภาษาถิ่นเหนือตาม
แนวภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เปรม สวนสมุทร. ตำราอาหารชาววัง : นวัตกรรมโภชนาการประณีต, นวัตกรรมสื่อสารมวลชน
10 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560) : 150-159.
- พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท, พระเจ้าบรมวงศ์เธอและคนอื่น ๆ . (2478). ตำรับสายเยาวภา.
กรุงเทพฯ : สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ใน
งานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท.
- พระองค์เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท, พระเจ้าบรมวงศ์เธอและคนอื่น ๆ . (2555). ตำรับสายเยาวภา.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สายปัญญาสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์จัดพิมพ์
เป็นอนุสรณ์ใน งานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์
เจ้าเยาวภาพงศ์สนิท.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2559). คำแสดงโภชนลักษณะในตำราแม่ครัวหัวป่าก์ของท่านผู้หญิง
เปลี่ยน ภาสกรวงศ์ : ภาพสะท้อนด้านภาษาและวิถีชีวิตคนไทย. งานวิจัยคณะ
ศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วุฒินันท์ สุนทรขจิต. (2551). ร้านอาหารญี่ปุ่นสมัยใหม่ : พื้นที่การสื่อสารความหมาย
อัตลักษณ์ และความเป็นญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุนันท์ อัญชลีกุล. (2550). คำแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหารของ ม.ล.เติบ ชุมสาย
และในตำราอาหารเว็บไซต์ปลาแดกดอกท้อ. ในรวมบทความวิจัย ย่าใหญ่ใส่
สารพัด : วัฒนธรรม อาหารไทย-เทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อภิลักษณ์ เกษมผลกุล. (2560). เมื่อ “ตำรากับข้าวชาววัง” ออกสู่โลกกว้าง : กำเนิด
และพัฒนาการของ “ตำรากับข้าวชาววัง” ในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงการจัด
โรงเรียนสตรี. วรณวิทัศน์, 2560 (ฉบับที่ 1), 353-384.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (2548). *ความหมายแนวคิดและ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ “วัฒนธรรม”*. <http://www.openbase.in.th> เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2561.

การศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน

A study of Chinese Vocabulary having the same morphemes but opposite in order

กมลทิพย์ รักเกียรติยศ¹

Kamontip RAKKIATTIYOD

E-mail: li_yu_jie@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยการศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบทางความหมายและหน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน โดยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากพจนานุกรม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความหมายของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน เมื่อสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วส่วนใหญ่ยังคงความหมายเดิม ส่วนหน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนพบว่าส่วนใหญ่การสลับตำแหน่งของคำศัพท์หน้าที่ของคำศัพท์จะไม่เปลี่ยน แต่มีบางคำศัพท์ที่สลับตำแหน่งแล้วหน้าที่ของคำเปลี่ยน เช่น คำนามเปลี่ยนเป็นคำกริยา คำนามเปลี่ยนเป็นคำคุณศัพท์ คำคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นคำกริยา คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำกริยาวิเศษณ์ และคำคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นคำกริยาวิเศษณ์

คำสำคัญ: การสลับตำแหน่งของคำศัพท์ในภาษาจีน; รูปแบบความหมาย; หน้าที่ของคำศัพท์

¹ กมลทิพย์ รักเกียรติยศ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเชียงใหม่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

The research article was the study of Chinese vocabulary having the same morphemes but opposite in order. The objective was to form the meanings and functions of Chinese vocabulary having the same morphemes but opposite in order. The data collection and analysis were from the dictionary. The results showed that when switching positions of vocabulary, the meaning was still the original meaning. For the functions of the vocabulary, it was found that majority of words did not change, but there was some vocabulary, when switching the position, the functional shift was found such as noun changed to verb, noun changed to adjectives, adjectives changed to verb, verb changed to adverb and adverb changed to adjective.

Keywords: Chinese vocabulary with same morpheme but opposite in order; meanings; grammatical; functions of vocabulary

บทนำ

ภาษาไทยและภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างมาก ทั้งสองภาษาจัดเป็นภาษาคำโดด คือเป็นภาษาที่เป็นคำพยางค์เดียว ซึ่งในความเหมือนกันก็ย่อมมีความแตกต่างกัน เช่น สำนวนสุภาษิต คำพังเพย คำศัพท์สลับตำแหน่ง เป็นต้น ทั้งสองภาษามีการสร้างคำที่น่าสนใจอย่างมาก เช่น การสร้างคำของหน่วยคำ 2 คำ ในรูปแบบของ x และ y ซึ่งใช้ x และ y ในการสร้างคำศัพท์รูปแบบ xy หรือ yx ซึ่งในระบบคำศัพท์ของภาษาจีนสมัยใหม่มีคำที่มีหน่วยคำเดียวกันและสลับตำแหน่งของหน่วยคำซึ่งเราเรียกว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” หรือ “หน่วยคำสลับตำแหน่ง” ซึ่งเป็นหน่วยคำเดียวกัน Tang Jingxiong (唐健雄, 2004) “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” คือ หน่วยคำที่มี 2 คำ สามารถสลับตำแหน่งกันได้ ความหมายอาจจะเหมือนเดิมหรืออาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ ตามที่ Gao Huimin (高惠敏, 1998) ได้กล่าวว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” เป็นหน่วยคำเดียวกัน ประกอบด้วยสองหน่วยคำที่เหมือนกันแต่อยู่ในตำแหน่งสลับที่กัน แม้ว่าการสลับตำแหน่งของคำสามารถสะท้อนให้เห็นถึงว่าคำศัพท์ภาษาจีนมีขั้นตอนของการพัฒนาที่ซับซ้อน ทำให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างกันของคำศัพท์ แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับวิธีการเขียนตัวอักษรของ “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันของหน่วยคำ ดังนั้น “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ในภาษาจีนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สนใจเรียนภาษาจีนเป็นอย่างมาก เนื่องจาก “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” เป็นโครงสร้างที่สำคัญในภาษาจีน ส่วนในภาษาไทยเราสามารถพบเห็น “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ได้ เช่น ซื่อผวก – ผวกซื่อ ชายผวก – ผวกชาย สุขใจ – ใจสุข เป็นต้น เมื่อคำสลับตำแหน่งกันแล้วทำให้ความหมายของคำศัพท์และหน้าที่ของคำเปลี่ยนแปลงไป

บทความนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อคำศัพท์ในภาษาจีนสลับตำแหน่งกันแล้วจะถ่ายทอดโดยคำศัพท์ 2 คำที่สามารถสลับตำแหน่งกันได้เรียกว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ซึ่งลักษณะพิเศษส่วนใหญ่จะเป็นคำสองพยางค์ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเพื่อศึกษาความหมายและหน้าที่ของคำในการสลับตำแหน่งของคำศัพท์ในภาษาจีน เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน
2. เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะความหมายและหน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนเท่านั้น
2. ตัวอย่างประโยคของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนนั้น ใช้พจนานุกรมจีน《现代汉语词典》第七版 เป็นแหล่งข้อมูลด้านภาษาจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนจากพจนานุกรมจีน《现代汉语词典》第七版 เป็นคลังข้อมูลด้านภาษาจีน พจนานุกรมเล่มนี้เป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างกว้างขวางตีพิมพ์มาแล้ว 7 ครั้ง ซึ่งผู้เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่ใช้อ้างอิงในการเรียนการสอน รวมถึงผลงานวิชาการต่าง ๆ
2. วิเคราะห์ความหมายและหน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน
3. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจำนวน 674 คำ จากพจนานุกรมจีนมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ความหมายของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน

ความหมายของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายเดิม คำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายก้ำกึ่งและคำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิง (ดังตารางที่ 1) ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของคำศัพท์ที่สลับตำแหน่งโดยจำแนกตามความหมาย

ที่	คำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน	จำนวน (คำ)	ร้อยละ (%)
1	คำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายเดิม	385	57.12
2	คำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายก้ำกึ่ง	64	9.50
3	คำศัพท์สลับตำแหน่งมีความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิง	225	33.38
รวม		674	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของคำศัพท์ที่สลับตำแหน่งโดยจำแนกตามความหมาย พบว่า คำศัพท์จำนวนทั้งหมด 674 คำ มีการสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วมีความหมายเดิมมากที่สุดจำนวน 385 คำ คิดเป็นร้อยละ 57.12 และมีการสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วมีความหมายก้ำกึ่งเป็นจำนวนค่าน้อยที่สุดจำนวน 64 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.50 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) การสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วมีความหมายเดิมคือเมื่อนำคำศัพท์มาแยกคำดูความหมายของแต่ละตัวพบว่าคำศัพท์มีความหมายเหมือนกันเมื่อคำศัพท์สลับตำแหน่งกันความหมายของคำก็ยังคงความหมายเดิม ตัวอย่างเช่น

(1) **剪裁** : 这样大大锻炼了作家**剪裁**材料, 集中概括的能力。

(安振兴《文艺学导论》1989)

แปลว่า : อย่างนี้เป็นการช่วยฝึกความสามารถของนักเขียนในการ**ตัด**ข้อมูลและความสามารถในการรวบรวมทั่วไป

裁剪 : 她喜欢打扮, 是**裁剪**和设计服装的高手。(林志刚《人生没有单行道》1985)

แปลว่า : เธอชอบแต่งตัวและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ**ตัด** และออกแบบเสื้อผ้า

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อนำคำว่า “**剪裁**” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “**裁剪**” แล้วนั้น คำว่า “**剪裁**” กับ “**裁剪**” เมื่อสลับที่กันแล้วความหมายยังคงเดิมเนื่องจาก “**剪**” มีความหมายในตัวเองว่า ต่ กร ไกร เครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายตะไกร

ตัดด้วยตะไกร ขจัด กำจัด ส่วนคำว่า “裁” มีความหมายว่า ตัด ตัดออกไป ตัดทิ้ง ลดใช้ดุลพินิจพิจารณาชี้ขาดตัดสิน ควบคุม เมื่อนำสองคำนี้มารวมกันก็ความหมายว่า ตัดแต่เมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วยังคงความหมายเดิม

(2) 笆篱 : 冲蹲了笆篱子, 丢尽了我的人 · 永远也不会原谅的! (李国文《涅槃》)

แปลว่า : นั่งคุกเข่าอยู่ตรงรั้ว ทำให้ฉันเสียหน้า ฉันจะไม่วันให้อภัย

篱笆 : 如果有必要就推倒他的篱笆。(胡安·鲁尔福《佩德罗·巴拉莫》1982)

แปลว่า : ถ้าจำเป็นก็ดันรั้วของเขาให้ล้มลง

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อนำคำว่า “笆篱” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “篱笆” แล้วนั้น คำว่า “笆篱” กับ “篱笆” เมื่อสลับที่กันแล้วความหมายยังคงเดิมเนื่องจาก “笆” มีความหมายในตัวว่า ภาชนะที่สานด้วยแผ่นไม้ไผ่ ภาชนะที่สานด้วยดอกไม้ไผ่ และคำว่า “篱” มีความหมายว่า รั้ว เมื่อสองคำนี้มารวมกันก็ความหมายว่า รั้ว เมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วยังคงความหมายเดิม

(3) 托付 : 我听会计说已经从银行托付过去了。(新民晚报社,1989)

แปลว่า : ฉันได้ยินนักบัญชีบอกว่าได้รับมอบหมายจากธนาคารแล้ว

付托 最后, 他说国民既把国家付托给他。(李宗一《袁世凯传》1980)

แปลว่า : ในที่สุดเขากล่าวว่าประชาชนได้มอบหมายประเทศให้กับเขา

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อนำคำว่า “托付” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “付托” แล้วนั้น คำว่า “托付” กับ “付托” เมื่อสลับที่กันแล้วความหมายยังคงเดิมที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า “托” มีความหมายในตัวว่า ค้ำ ยัน หนุน(สิ่งที่หนักเอาไว้) ดุน ฝาก ฝากฝัง อ้าง พึ่ง พึ่งพาอาศัย ส่วนคำว่า “付” มีความหมายว่า มอบ ส่ง จ่าย(เงิน) เมื่อสองคำ

นี้มารวมกันก็ความหมายว่า ฝากฝัง มอบหมาย เมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วก็ยังคงความหมายเดิม

2) การสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วมีความหมายกำกวมเมื่อนำคำศัพท์มาแยกคำดูความหมายของแต่ละคำแล้ว ความหมายของแต่ละคำมีความหมายเหมือนกัน หรือมีความคล้ายคลึงกันเมื่อคำศัพท์สลับตำแหน่งความหมายของคำก็ยังคงมีความหมายกำกวม ตัวอย่างเช่น

(1) 叫喊：几乎是同时，不少人惊慌地叫喊起来。（王亚法《小城风波》1979）

แปลว่า：ในเวลาเดียวกันหลายคนตะโกนร้องด้วยความตกใจ

喊叫：人们喊叫着，请求着，谁也不离开。（路遥《惊心动魄的一幕》1978）

แปลว่า：ผู้คนที่ตะโกนร้องและขอร้องไม่ให้จากไปไหน

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อนำคำว่า “叫喊” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “喊叫” แล้วนั้น คำว่า “叫喊” กับ “喊叫” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายกำกวมที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า “叫” มีความหมายในตัวว่า เรียก ยอม ถูก และคำว่า “喊” มีความหมายว่า ร้องเรียก ตะโกน เรียก(คน) เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “叫喊” มีความหมายว่าร้องและเมื่อสลับตำแหน่งคำ “喊叫” มีความหมายว่าเรียก จะเห็นได้ว่าความหมายของทั้งสองคำมีความหมายกำกวมกัน

(2) 前日：前日奶奶庙跟前出的那件事，真是神仙也想不到哇！（秦兆阳《大地》1983）

แปลว่า：เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัดของคุณยายเมื่อวันก่อน เป็นสิ่งที่แม้แต่เซียนก็คิดไม่ถึง

日前：日前，我们到南京军区几个部队作了调查。（解放军报社1991）

แปลว่า：เมื่อไม่กี่วันมานี้พวกเราไปเขตทหารหนานจิงเพื่อทำการสอบสวน

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อนำคำว่า “前日” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “日前” แล้วนั้น คำว่า “前日” กับ “日前” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายก้ำกึ่งที่เป็น เช่นนี้ก็เพราะว่า “前” มีความหมายในตัวว่า หน้า ข้างหน้า ก้าวไปข้างหน้า อดีต แต่ก่อน สมัยก่อน อนาคต และคำว่า “日” มีความหมายว่า พระอาทิตย์ ตะวัน กลางวัน ทุกวัน ช่วงระยะเวลาโลกหมุนรอบตัวเอง 1 รอบ เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “前日” มีความหมายว่า วันก่อน และเมื่อสลับตำแหน่งคำ “日前” มีความหมายว่า เมื่อไม่กี่วัน ก่อนจะเห็นได้ว่าความหมายของทั้งสองคำมีความหมายก้ำกึ่งกัน

(3) 上马 : 六月, 省科技委员会批准这一项目上马。(朱文《一个人和一个厂的故事》1987)

แปลว่า : ในเดือนมิถุนายนคณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้อนุมัติให้เริ่มดำเนินการโครงการนี้

马上 : 真不通情理, 马上让她停下! (陆洪元《光耀世界的东方舞星—森下洋子》1985)

แปลว่า : มันไม่สมเหตุผลผลเลยจริง ๆ ให้เธอหยุดเดี๋ยวนี้

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อนำคำว่า “上马” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “马上” แล้วนั้น คำว่า “上马” กับ “马上” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายก้ำกึ่งที่เป็น เช่นนี้ก็เพราะว่า “上” มีความหมายในตัวว่าเกี่ยวกับตำแหน่งที่อยู่สูงหรือบน การแบ่งชั้น หรือคุณสมบัติออกเป็นระดับต่าง ๆ ลำดับหรือเวลาที่อยู่หน้า กษัตริย์ จากต่ำไปสู่สูง ไป ถึง ยื่นต่อหน่วยเหนือหรือผู้บังคับบัญชาก้าวไปข้างหน้า ออกโรง เต็ม ใส่ ทา ชัน และคำว่า “马” มีความหมายว่า ม้า ตัวต่อ เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “上马” มีความหมายว่า เริ่มดำเนินการและเมื่อสลับตำแหน่งคำ “马上” มีความหมายว่า ทันที เดียวนี้จะเห็นได้ว่าความหมายของทั้งสองคำมีความหมายก้ำกึ่งกัน

3) การสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิงคือเมื่อนำ คำศัพท์มาแยกคำดูความหมายของแต่ละตัวแล้วความหมายของแต่ละตัวมีความหมายไม่เหมือนกันเมื่อคำศัพท์สลับตำแหน่งความหมายของคำจะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ตัวอย่างเช่น

(1) 人生 : 考大学, 实际上是人生路上的一场赌博。(《我们究竟出了什么毛病》吉林日报社 1988)

แปลว่า : ในความจริงแล้วการสอบเข้ามหาวิทยาลัยคือเดิมพันอย่างหนึ่งในชีวิต

生人 : 说过多少次别让生人抱。(徐海滨《写给男人看的故事》1988)

แปลว่า : บอกกี่ครั้งแล้วว่าอย่าให้คนแปลกหน้าอ้อม

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อนำคำว่า “人生” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “生人” แล้วนั้น คำว่า “人生” กับ “生人” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงเนื่องจาก “人” มีความหมายในตัวว่า คน ส่วนคำว่า “生” มีความหมายว่า ออกลูก งอก มีชีวิต ชีวิต ผลไม้ที่ยังดิบอยู่หรือยังไม่สุก นักเรียน เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “人生” มีความหมายว่าชีวิตและเมื่อสลับตำแหน่งคำ “生人” มีความหมายว่า คนแปลกหน้าจะเห็นได้ว่าความหมายของทั้งสองคำมีความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

(2) 争论 : 法学界关于权利和义务关系的争论。(《法学界关于权利和义务的关系的争议》1991)

แปลว่า : การถกเถียงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิและหน้าที่ในกฎหมาย

论争 : 在我国, 春秋战国时期, 许多学者也论争过心、性等问题。

(车文博《心理学¹⁵⁰问》1987)

แปลว่า : ประเทศจีนในช่วงยุคสมัยชุนชิวมีนักวิชาการหลายท่านยังโต้เถียงกันในเรื่องอุดมการณ์และเพศ

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อนำคำว่า “争论” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “论争” แล้วนั้น คำว่า “争论” กับ “论争” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า “争” มีความหมายในตัวว่า ช่งชิง ถกเถียง โต้เถียง ทะเลาะ ขาด(พัน) อย่างไร ทำอย่างไร และคำว่า “论” มีความหมายว่าวิเคราะห์และอธิบายเหตุและผล คำพูดหรือบทความที่วิเคราะห์และให้ทรรศนะอธิบายเหตุผลของเรื่องราว

ทฤษฎี วิชาการ พิจารณา คิดหรือว่ากันตามหน่วยประเภท เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “争论” มีความหมายว่า ข้อพิพาทและเมื่อสลับตำแหน่งคำ “论争” มีความหมายว่า ได้เถียงจะเห็นได้ว่าทั้งสองคำมีความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

(3) 云彩 : 天是黑的, 一点儿云彩也没有。(郑文光《失去的天国》1980)

แปลว่า : ท้องฟ้ามืดไม่มีเมฆเลยสักนิดเดียว

彩云 : 忽然, 一串歌声伴着彩云飘来。(杨清俊《北疆哨所》1979)

แปลว่า : ทันใดนั้นท่วงทำนองของเพลงก็ลอยมากับเมฆอันมีแสง
เรืองรอง

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อนำคำว่า “云彩” มาแต่งประโยคแล้วสลับตำแหน่งเป็น “彩云” แล้วนั้น คำว่า “云彩” กับ “彩云” เมื่อสลับที่กันก็มีแล้วความหมายแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิงที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า “云” มีความหมายในตัวเอง พูด กล่าวศัพท์เสริมว่าเสียงในภาษาจีนสมัยโบราณ เมฆ (yún) ชื่อสกุลของชาวจีน และคำว่า “彩” มีความหมายว่า สี สีสัน ทอสีสันต่าง ๆ เสียงร้องเชียร์ เสียงร้องสนับสนุน ลวดลาย ส่วนที่เต็มไปด้วยความงดงามสิ่งที่มีมอบให้แก่ผู้ชนะการพนันหรือผู้ชนะในการละเล่นศิลปะที่แสดงในฉากพิเศษในละครสมัยเก่า ศิลปะวิทยากล บาดเจ็บเลือดออก เมื่อสองคำนี้มารวมกัน “云彩” มีความหมายว่า เมฆ และเมื่อสลับตำแหน่งคำ “彩云” มีความหมายว่า เมฆอันมีแสงเรืองรอง จะเห็นได้ว่าทั้งสองคำมีความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

2. หน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน

หน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน้าที่ของคำสลับตำแหน่งไม่เปลี่ยนและหน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งเปลี่ยน (ดังตารางที่2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของคำที่สลับตำแหน่งโดยจำแนกตามหน้าที่ของคำศัพท์

ลำดับ	หน้าที่ของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน	จำนวน (คำ)	ร้อยละ (%)
1	คำศัพท์ที่สลับตำแหน่งหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เปลี่ยน	540	80.11
	คำกริยา (动词) ➡ คำกริยา (动词)	214	31.75
	คำนาม (名词) ➡ คำนาม (名词)	257	38.13
	คำคุณศัพท์ (形容词) ➡ คำคุณศัพท์ (形容词)	66	9.79
	คำกริยวิเศษณ์ (副词) ➡ คำกริยวิเศษณ์ (副词)	3	0.44
2	คำศัพท์ที่สลับตำแหน่งหน้าที่ของคำศัพท์เปลี่ยน	134	19.89
	คำนาม (名词) ➡ คำกริยา (动词)	86	12.77
	คำกริยา (动词) ➡ คำกริยวิเศษณ์ (副词)	6	0.89
	คำคุณศัพท์ (形容词) ➡ คำกริยา (动词)	11	1.63
	คำคุณศัพท์ (形容词) ➡ คำกริยวิเศษณ์ (副词)	3	0.44
	คำนาม (名词) ➡ คำคุณศัพท์ (形容词)	28	4.16
รวม		674	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของคำที่สลับตำแหน่งโดยจำแนกตามหน้าที่ของคำศัพท์ พบว่า คำศัพท์จำนวนทั้งหมด 674 คำ คำศัพท์ที่สลับตำแหน่งหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เปลี่ยน จำนวน 540 คำ คิดเป็นร้อยละ 80.11 และมีคำศัพท์ที่สลับตำแหน่งหน้าที่ของคำศัพท์เปลี่ยน จำนวน 137 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.89 สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1) คำศัพท์ที่สลับตำแหน่งหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เปลี่ยน คือ เมื่อนำคำศัพท์มาแยกคำแล้วชนิดของคำศัพท์แต่ละคำเหมือนกันและเมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วชนิดของคำศัพท์ยังคงไม่เปลี่ยนไปจากเดิมมีจำนวน 540 คำจากจำนวน 674 คำ โดยจำแนกได้ 4 ประเภทดังนี้

1.1 คำศัพท์ที่เป็นคำนาม (名词 เมื่อสลับตำแหน่งยังคงทำหน้าที่เป็นคำนาม (名词 เช่น

爱情 : 爱情是有一定迷惑性的。(笑冬《爱情必须时时更新、生长、创造》1981)

แปลว่า : ความรักคือความสับสนบางอย่าง

情爱 : 以充满了情爱的眼光望着。(夏衍《上海屋檐下》1985)

แปลว่า : สายตาที่มองมาเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “爱情” กับ “情爱” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น ทั้งสองคำมีความหมายว่า “ความรัก” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคยังคงเหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ยังคงเป็นคำนามเหมือนเดิม

1.2 คำศัพท์ที่เป็นคำกริยา (动词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วยังคงทำหน้าที่เป็นคำกริยา (动词) เช่น

妒忌 : 可是, 我还妒忌过她哩! (白杏《外星宝石之谜》1986)

แปลว่า : แต่ฉันก็ยังอิจฉา (ริษยา) เธอ

忌妒 : 今天有人忌妒我。(朱耀庭《成吉思汗传》1991)

แปลว่า : วันนี้มีคนอิจฉา (ริษยา) ฉัน

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “忌妒” กับ “妒忌” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น ทั้งสองคำมีความหมายว่า “อิจฉา(ริษยา)” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคยังคงเหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ยังคงเป็นคำกริยาเหมือนเดิม

1.3 คำศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วยังคงทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) เช่น

畅通 : 从没遇到过火车·路·总是畅通的。(韩蔼丽《缘分》1987)

แปลว่า : จากไม่เคยพบเจอรถไฟ ถนน ปกติจะโล่งไปหมด

通畅 : 保持呼吸通畅 (刘后一《大象的鼻子》1979)

แปลว่า : รักษาลมหายใจให้โล่ง

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “畅通” กับ “通畅” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น ทั้งสองคำมีความหมายว่า “โล่ง” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคยังคงเหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ยังคงเป็นคำคุณศัพท์เหมือนเดิม

1.4 คำศัพท์ที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วยังคงทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副词) เช่น

互相 : 夫妻两老, 互相厮守, 互相照顾 · 还可以互相慰藉。(马国亮《美国风情》1989)

แปลว่า : คู่สามีภรรยาสูงวัยอยู่ด้วยกัน ดูแลกัน และสามารถปลอบใจซึ่งกันและกัน

相互 : 详论之如次 · 以究其相互之关系。(周建旦《人生奋斗之意义—又名道性与物性》1945)

แปลว่า : เพื่อศึกษารายละเอียดความสัมพันธ์ของกันและกัน

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “互相” กับ “相互” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น ทั้งสองคำมีความหมายว่า “กันและกัน” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคยังคงเหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ยังคงเป็นคำกริยาวิเศษณ์เหมือนเดิม

2) คำศัพท์ที่สลับตำแหน่งแล้วหน้าที่ของคำศัพท์เปลี่ยน เมื่อนำคำศัพท์มาแยกคำแล้วดูหน้าที่ของแต่ละคำพบว่าคำศัพท์มีหน้าที่ไม่เหมือนกัน เมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วนั้นหน้าที่ของคำจะเปลี่ยนไปตามความหมายของคำ มีจำนวน 134 คำจากจำนวน 647 คำ โดยจำแนกได้ 5 ประเภทดังนี้

2.1 คำศัพท์ที่เป็นคำนาม (名词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วทำหน้าที่เปลี่ยนเป็นคำกริยา (动词) เช่น

愿意 : 在近几年的招生工作中, 许多青年就不愿意投考师范院校。(李夫全《发扬尊师风尚 提高教师地位》1980)

แปลว่า : ไม่กี่ปีที่ผ่านมางานรับสมัครนักศึกษาพบว่าหลายคนไม่ยินยอมที่จะเลือกเรียนในวิทยาลัยครู

意愿 : 尽管在主观意愿上它也希望这样 · 并且也不不断地试图去做。(崔文华《权力的祭坛》1988)

แปลว่า : ถึงแม้ว่าตั้งปณิธาน(ความมุ่งมั่นปรารถนา)ไว้เพียงเท่านั้น แต่ก็ไม่หยุดที่จะมันต่อไป

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “愿意” กับ “意愿” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น “愿意” มีความหมายว่า “ยินยอม” และ “意愿” มีความหมายว่า “ปณิธาน(ความมุ่งมั่นปรารถนา)” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคไม่เหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เหมือนเดิมเช่นกัน

2.2 คำศัพท์ที่เป็นคำนาม (名词 เมื่อสลับตำแหน่งแล้วทำหน้าที่เปลี่ยนเป็น คำคุณศัพท์ (形容词) เช่น

动机 : 这样做的动机, 不是要打某种策略性的“中国牌”。(朱州《国际舆论中美建交》1979)

แปลว่า : มีเจตนาที่ทำอย่างนี้ ไม่ใช่กลยุทธ์ของ “แบรนด์สินค้าจีน”

机动 : 团的工作有相对独立性·时间较为机动。(赵艳《“现在, 这里, 就是学习的最好条件”》1982)

แปลว่า : งานกลุ่มมีความเป็นอิสระและสามารถพลิกแพลงเวลาได้
จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “动机” กับ “机动” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น “动机” มีความหมายว่า “เจตนา” และ “机动” มีความหมายว่า “พลิกแพลง” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคไม่เหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เหมือนเดิมเช่นกัน

2.3 คำศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วทำหน้าที่เปลี่ยนเป็นคำกริยา (动词) เช่น

喜欢 : 这两种乐器他并不喜欢, 撮合在一起是事出偶然。(王振复《周易》1989)

แปลว่า : เขาไม่ได้ชอบเครื่องดนตรีทั้งสองประเภทมันเป็นเรื่องบังเอิญได้มาบรรเลงร่วมกัน

欢喜 : 梦梦不禁欢喜得大声叫起来。(刘咏《梦梦买猫》1991)

แปลว่า : เหมิงเหมิงไม่อาจห้ามความปลื้มปิติได้จึงต้องร้องตะโกนออกมา

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “喜欢” กับ “欢喜” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น “喜欢” มีความหมายว่า “ชอบ” และ “欢喜” มีความหมายว่า “ปลื้มปิติ ดิ่กดีใจ” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคไม่เหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เหมือนเดิมเช่นกัน

2.4 คำศัพท์ที่เป็นคำกริยา (动词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วทำหน้าที่เปลี่ยนเป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副词) เช่น

保准 : 他说话不保准。(《现代汉语词典》第七版)

แปลว่า : เขาพูดจาไม่น่าเชื่อถือ

准保 : 他准保不回来。(《现代汉语词典》第七版)

แปลว่า : เขาไม่มาอย่างแน่นอน

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “保准” กับ “准保” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น “保准” มีความหมายว่า “น่าเชื่อถือ เชื่อถือได้” และ “准保” มีความหมายว่า “อย่างแน่นอน รับรองได้” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคไม่เหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เหมือนเดิมเช่นกัน

2.5 คำศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) เมื่อสลับตำแหน่งแล้วทำหน้าที่เปลี่ยนเป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副词) เช่น

自私 : 仲明, 你这样想法太自私了。(丁易《过渡》1947)

แปลว่า : จงหมิง คุณคิดแบบนี้เห็นแก่ตัวเกินไปแล้ว

私自 : 三位干事私自修改校章, 是非法的。(胡适《四十自述》

1933)

แปลว่า : ผู้รับผิดชอบสามคนเปลี่ยนตราประทับของโรงเรียนอย่างลับ ๆ ซึ่งผิดกฎหมาย

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำคำว่า “自私” กับ “私自” สลับตำแหน่งกันแล้วนั้น “自私” มีความหมายว่า “เห็นแก่ตัว” และ “私自” มีความหมายว่า “อย่างลับๆ อย่างเงียบๆ(การกระทำที่ไม่เหมาะสม)” แสดงให้เห็นว่าความหมายของรูปประโยคไม่เหมือนเดิมและหน้าที่ของคำศัพท์ไม่เหมือนเดิมเช่นกัน

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน” เมื่อสลับตำแหน่งกันแล้วส่วนใหญ่หน้าที่ของคำศัพท์ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลให้ความหมายของคำศัพท์ยังคงเหมือนเดิม แต่เมื่อคำศัพท์สลับตำแหน่งกันแล้วหน้าที่คำศัพท์เปลี่ยนไปนั้น จึงทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลงไปด้วย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีน” สามารถอภิปรายได้ดังนี้

รูปแบบความหมายของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนพบว่า คำศัพท์จำนวนทั้งหมด 674 คำ มีการสลับตำแหน่งของคำศัพท์และความหมายเดิมมากที่สุดทั้งสิ้นจำนวน 385 คำ และการสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วมีความหมายก้ำกึ่งเป็นจำนวนน้อยที่สุดทั้งสิ้น 65 คำ ส่วนรูปแบบโครงสร้างของคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนพบว่า คำศัพท์จำนวนทั้งหมด 674 คำ มีการสลับตำแหน่งของคำศัพท์แล้วหน้าที่ของคำไม่เปลี่ยนมีจำนวน 540 คำ เช่น คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์ ส่วนคำศัพท์ที่สลับตำแหน่งแล้วหน้าที่ของคำเปลี่ยนมีจำนวน 134 คำ เช่น คำนามเปลี่ยนเป็นคำกริยา คำนามเปลี่ยนเป็นคำคุณศัพท์ คำคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นคำกริยา คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำวิเศษณ์และคำคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นคำวิเศษณ์ เราสามารถเห็นได้ว่าคำศัพท์ในภาษาจีนส่วนใหญ่เมื่อสลับคำศัพท์กันแล้วนั้นความหมายและหน้าที่ของไวยากรณ์ของคำศัพท์ยังคงเหมือนเดิมซึ่งการสลับตำแหน่งคำศัพท์ในภาษาจีนนั้น อาจทำให้ความหมายของประโยคไม่เหมือนกันและคำศัพท์ทำหน้าที่ไม่เหมือนกันเนื่องจากการสลับตำแหน่งของคำ ทำให้ความหมายเปลี่ยนจึงส่งผลทำให้หน้าที่ของคำก็เปลี่ยนไปตามความหมายอีกด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wang Wei (王伟, 2005) พบว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ในภาษาจีนนั้น หากพิจารณาจากความหมายของคำศัพท์นั้นพบว่ามีความซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกันมีทั้งความหมายเหมือนกันและความหมายใกล้กัน ซึ่งความหมายของทั้ง 2 หน่วยคำมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผลจากการสลับตำแหน่งของคำศัพท์หรือ

“คำศัพท์สลับตำแหน่ง”นี้อาจทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่ในภาษาจีน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Zhang Ruipeng (张瑞朋, 2002) พบว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” ในภาษาจีนเป็นคำชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวและยังมีบทบาทสำคัญในหน่วยคำและพยางค์รวมไปถึงวลีและประโยคอีกด้วย หน่วยคำเดียวกันแต่เมื่อคำสลับที่กันสามารถสร้างคำใหม่ได้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” รูปแบบโครงสร้างของประโยคยังคงมีความหมายสัมพันธ์ระหว่างหน่วยคำ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Bao Jiafu (薄家富, 1996) พบว่า การวิเคราะห์ “คำศัพท์สลับตำแหน่ง” นั้น วิธีการสร้างคำมีความสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยคำและการที่หน่วยคำมีการสลับตำแหน่งกันนั้นส่งผลให้ความหมายของคำอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนต่อไป
2. ผู้วิจัยได้นำประโยคตัวอย่างมาจากพจนานุกรม 《现代汉语词典》(第七版) เพียงอย่างเดียว หากได้มีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายที่อาจทำให้ผลการวิจัยละเอียดมากยิ่งขึ้น
3. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะการศึกษาคำศัพท์สลับตำแหน่งในภาษาจีนเท่านั้น ถ้าได้มีการเปรียบเทียบการสลับคำศัพท์ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยอาจทำให้เกิดความเข้าใจสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- 薄家富. (1996). *也谈同素异序词*. 天津师大学报社会科学版. 22 (06), 70-73.
- 高惠敏. (1998). *关于同素异序词研究的几点思考*. 松辽学刊社会科学版. 25(02), 106-107.
- 唐健雄. (2004). *现代汉语同素异序词语分析*. 语文研究. 24 (02), 32-34.
- 王伟. (2005). *现代汉语同素异序词浅论*. 枣庄学院学报. 21(03), 89-93.
- 张瑞朋. (2002). *现代汉语中的同素异序词*. 语言研究. 21(S1), 174-176.
- 中国社会科学语言研究所词典. (2016). *现代汉语词典 (第七版)*. 北京: 商务印书馆.

หน้าที่ทางการเมืองของเพลงในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย The Political Roles of Democratic Kampuchea Songs

ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม¹

Chanchai KHONGPHIANTHUM

E-mail: ganesanee96@gmail.com

บทคัดย่อ

สมัยกัมพูชาประชาธิปไตยถือเป็นยุคมืดในหน้าประวัติศาสตร์ของกัมพูชา เพราะตลอดระยะเวลา 3 ปี 8 เดือน 20 วัน ที่เขมรแดงปกครองประเทศได้ทำลาย วัฒนธรรมจนสิ้นซาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจนประการหนึ่งคือ บทเพลงต่าง ๆ ที่เคยทำหน้าที่สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ฟัง ในช่วงก่อนหน้าที่เขมรแดงจะขึ้นมาปกครองประเทศ นั้นถูกห้ามนำมาขับร้อง ส่วนศิลปินนักร้องที่มีชื่อเสียงในสมัยสังคมนิยมและสมัย สาธารณรัฐต่างถูกเขมรแดงสังหารเป็นจำนวนมาก

บทเพลงที่ขับขานกันในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย ล้วนแต่เป็นบทเพลงที่เขมรแดงสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง วงการเพลงเขมรจึงเข้าสู่ยุคมืดเนื่องจาก ผู้สร้างงานและผู้เสพงานขาดปฏิสัมพันธ์กัน เพลงในยุคนี้จึงทำหน้าที่เพียงเพื่อสร้างความรู้สึกชาตินิยม สร้างขวัญกำลังใจแห่งชาติ กระตุ้นสตรีให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ กระตุ้นนโยบายด้านเศรษฐกิจของชาติให้ขยายผลเป็นรูปธรรม และ ปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชน.

คำสำคัญ : เพลงปลุกระดมมวลชน, กัมพูชาประชาธิปไตย, เขมรแดง

¹รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรภูมิภาคคณบดีโรงเรียนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Ph.D.)

Abstract

Under Khmer Rouge regime, democracy was stuck in the Dark Ages of Cambodian history. During 3 years, 8 months and 20 days that the country was governed by Khmer Rouge, Cambodian culture was totally ruined. Cambodian music was a significant example of the destruction. Not only were the songs which had been used to entertain the Cambodian before Khmer Rouge regime prohibited but many famous Cambodian artists in the ages of Sangkum Reastr Niyum and Khmer Republic were also killed by Khmer Rouge. The songs sung during the Age of Democratic Kampuchea were written as for political reasons. This led to The Dark Ages of Cambodian music since there were no relations between those music writers and listeners. This major aims of the songs were to serve as patriotic songs which were used to express the nationalistic feeling, to encourage women to partake in developing the country, to support economic policy and to propound political ideology to the Cambodians.

Key words : mass mobilization songs, Democratic Kampuchea, Khmer Rouge

1. สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศกัมพูชาในช่วง ค.ศ. 1975-1979

การก้าวขึ้นมามีอำนาจของเขมรแดงในปี ค.ศ. 1975 นั้นมีปัจจัยสนับสนุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ปัจจัยภายในที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิวัติ นั่นคือ การทำรัฐประหารถอดถอนสมเด็จพระนโรดมสีหนุออกจากตำแหน่งประมุขของรัฐโดยจอมพลลอน นอล เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1970 สร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวกัมพูชาส่วนใหญ่ที่ผูกพันกับสถาบันกษัตริย์มานานนับพันปี (ฐิ อัมบุธ, 2007: 14) อีกสาเหตุหนึ่งคือ คนในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรไม่พอใจจนที่อาศัยอยู่ในกรุงพนมเปญ เนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการถูกเอารัดเอาเปรียบ ผลผลิตทางการเกษตรถูกลำเลียงมาเพื่อเลี้ยงคนเมือง ขณะที่ผู้ผลิตต้องทนแบกรับสภาพความยากจน ประสบปัญหาในเรื่องที่ดินทำกิน ด้วยเหตุนี้ทำให้คนในชนบทรู้สึกว่าการเมืองเป็นศัตรู จึงถือเป็นโอกาสสำคัญให้เขมรแดงปลุกระดมพลลงชนเหล่านี้ขึ้นมาต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล (เผือก สุณณ, 2005: 32-33)

ส่วนปัจจัยภายนอก เนื่องมาจากการให้ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธ ยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ จากขบวนการคอมมิวนิสต์จีน ข้อตกลงที่ทำไว้ร่วมกันในปี ค.ศ. 1974 ได้เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลุ่มเขมรแดงมากยิ่งขึ้น ต่อมาเขมรแดงได้เปลี่ยนยุทธวิธีหันมาใช้กำลังเข้าต่อสู้แทน โดยโจมตีแหล่งเส้นทางลำเลียงเสบียงทั้งทางน้ำและทางอากาศของกรุงพนมเปญ ก่อนที่จะเข้ายึดกรุงพนมเปญได้สำเร็จ เมื่อวันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1975 (Shawcross, 1979: 346-348)

หลังจากที่กองกำลังเขมรแดงสามารถยึดกรุงพนมเปญไว้ได้สำเร็จ รัฐบาลเขมรแดงได้ใช้นโยบาย “หวนคืนสู่ศักราชที่ศูนย์” (come back to the zero) มาบริหารประเทศ นโยบายดังกล่าวได้ทำลายประวัติศาสตร์อันยาวนานของเขมรกว่าสองพันปีให้พังพินาศลง กลไกต่าง ๆ ทางสังคมหยุดนิ่ง ไม่มีศาสนา ไม่มีโรงเรียน ระบบเศรษฐกิจหยุดชะงัก ที่น่าเสียดายที่สุดคือสรรพตำราต่าง ๆ ที่เก็บรักษาไว้ในห้องสมุดต่าง ๆ ถูกทำลายสิ้นจนแทบไม่มีเหลือ (เดวิด แชนด์เลอร์ ผู้แต่ง, พรธณาม เจริญธรรมสาร, สดใส ชันติวรพงศ์ และวงเดือน นาราัจจ์ ผู้แปล, 2543: 329)

เขมรแดงได้กวาดต้อนผู้คนเป็นจำนวนมากไปยังชนบท ซึ่งขณะนั้นแบ่งเป็น 7 เขตใหญ่ แต่ละเขตจะประกอบด้วยจังหวัดเดิมประมาณ 2-4 จังหวัด เหตุผลของการกวาดต้อนประชาชนไปยังชนบทต่าง ๆ มีด้วยกัน 2 ประการ คือ ประการแรก พนมเปญกำลังประสบปัญหาทุกภิกขภัย อย่างหนัก เพราะประชากรในกรุงพนมเปญเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม 600,000 คน มาเป็น 2,000,000 คน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาอาหาร

เครื่องอุปโภค บริโภคจากประเทศเพื่อนบ้าน อย่างเช่นประเทศไทย โดยใช้วิธีการขนส่งทางอากาศ คนที่อาศัยในกรุงพนมเปญ ส่วนหนึ่งเป็นประชาชนที่อพยพมาจากชนบท ซึ่งเคยเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรมมาก่อน การอพยพผู้คนออกจากกรุงพนมเปญด้วยหวังจะเพิ่มแรงงานการผลิตภาคเกษตรกรรมนั่นเอง เหตุผลประการต่อมา คือเพื่อกำจัดจารชนที่แฝงตัวเข้ามาในกรุงพนมเปญ ซึ่งมีทั้งฝ่ายอเมริกาและเวียดนาม โดยเขมรแดงได้ลวงประชาชนโดยปล่อยข่าวลือว่า สหรัฐอเมริกามีแผนที่จะมาทิ้งระเบิดในกรุงพนมเปญ และเพื่อช่วยประชาชนให้รอดพ้นจากภัยพิบัติครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องอพยพผู้คนครั้งใหญ่ไปอยู่ในชนบท โดยที่รัฐบาลเขมรแดงจะอนุญาตประชาชนให้กลับคืนสู่กรุงพนมเปญได้หลังจากนี้อีก 3 วัน (ภูวดล ทรงประเสริฐ, 2535: 120)

ประชาชนที่อพยพไปอยู่ตามชนบทถูกบังคับให้ต้องทำงานหนัก อีกทั้งยังเป็นการที่คนในเมืองขาดทักษะและความชำนาญ นอกจากนี้ยังขาดแคลนอาหารและยารักษาโรค ทำให้มีผู้คนล้มตายไปกว่า 2,000,000 คน ถือเป็นโศกนาฏกรรมครั้งสำคัญเหตุการณ์หนึ่งที่ประวัติศาสตร์แห่งมวลมนุษยชาติต้องจดจาร

จนกระทั่งวันที่ 7 มกราคม ค.ศ.1979 กองทัพเวียดนามจึงได้เคลื่อนเข้ามายังกรุงพนมเปญ และขับไล่กองกำลังเขมรแดงออกไปได้สำเร็จ เขมรแดงถอยกำลังมาทางฝั่งตะวันตกที่ติดกับพรมแดนไทย ส่วนคอมมิวนิสต์กลุ่มใหม่ได้สถาปนารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา โดยมีเวียดนามให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เวียดนามคงกองกำลังทหารเวียดนามไว้ในกัมพูชา และตั้งสภาปฏิวัติประชาชนกัมพูชาขึ้น (The Kampuchean People's Revolutionary Council: KPRC) โดยมี เฮง สำริน เป็นประธานาธิบดีปกครองประเทศ (ภูวดล ทรงประเสริฐ, 2535: 125) ถือเป็นการยุติช่วงระยะเวลาอันเลวร้าย ซึ่งเป็นยุคมืดในประวัติศาสตร์กัมพูชา รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี 8 เดือน 20 วัน ผลแห่งสงครามได้ทำให้กรุงพนมเปญกลายเป็นซากปรักหักพัง บรรดาสิ่งก่อสร้าง รวมทั้ง กลไกต่าง ๆ ของประเทศพังพินาศลง ไม่เพียงเท่านั้น วัฒนธรรมอันเรืองโรจน์ซึ่งเป็นเสมือนจิตวิญญาณชาติได้ถูกทำลายไปด้วย หนึ่งในนั้นคือเพลงสมันนิยม ศิลปะที่สะท้อนตัวตนของชาวกัมพูชาอย่างแท้จริง

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ทางการเมืองของบทเพลงที่เกิดขึ้นในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย โดยนำแนวคิดเรื่องหน้าที่นิยม (Functionalism) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา

2. วงการเพลงในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย

คนเขมรรักในการร้องรำทำเพลง ดนตรีถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวเขมร¹ เมื่อเขมรแดงขึ้นมาใช้อำนาจปกครองประเทศ รัฐบาลได้สั่งห้ามมิให้มีการร้องเพลงสมัยนิยม² ใครฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตาย นักร้องยอดนิยมในสมัยนั้นถูกฆ่าตายไปเป็นจำนวนมาก อาทิ หว่ย มาส (ហ្វៃ ម៉าส) แปน รน (ប៉ែន រុន) สีน สีสามุต (ស៊ីន ស៊ីសាមុត) รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยผลิตบทเพลงออกมาเพื่อบังคับให้ประชาชนร้อง เป็นการปลุกระดมให้ประชาชนรักชาติ โดยเนื้อหาหลักคือเทิดทูนสถาบันชาติ สร้างความนิยมให้รัฐบาลเขมรแดง ชื่นชมการเพาะปลูก และต่อต้านเวียดนาม แต่เมื่อหมดยุคเขมรแดงแล้ว เพลงเหล่านี้ก็ถูกลืม (วิชชุกร ทองหล่อ, 2548: 3) เป็นเพราะเหตุใดหรือ? เมื่อศิลปะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพียงอย่างเดียว มิใช่เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านการสำนึกอารมณ์ การสร้างและเสพงานจึงเป็นไปในทิศทางเดียว คือ จากรัฐบาลไปสู่ประชาชนเท่านั้น ปราศจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างและผู้เสพ และผู้สร้างเป็นฝ่ายกำหนดเนื้อหาของงานทำให้ผลงานขาดความหลากหลาย เหตุผลเหล่านี้เพียงพอที่จะสนับสนุนบทสรุปที่ว่า สมัยดังกล่าวเป็นเสมือน “ยุคมืด” ซึ่งไม่เพียงแต่ดนตรีและนาฏศิลป์เขมรเท่านั้น ทว่าเป็นยุคมืดของวัฒนธรรมเขมรทุกด้านเลยทีเดียว

เพลงปลุกระดมสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่รัฐบาลสร้างขึ้น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของประเทศ บทที่ 3 ว่าด้วยเรื่องของวัฒนธรรมที่ว่า

Article 3: Culture of DEMOCRATIC KAMPUCHEA is a national, people, progressive and wholesome one, serving the tasks of defending and edifying one Kampuchea more and more prosperous.

This new culture resolutely fights against the depraved and reactionary culture of the oppressive classes and of colonialism and imperialism in Kampuchea. (จินดา ดวงจินดา, 2521: 171)

¹ เห็นได้จากรายการโทรทัศน์ของเขมรในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง มีทั้งการประกวดร้องเพลง และการเชิญนักร้องยอดนิยมมาร้องเพลงในรายการ

² เพลงสมัยนิยมเขมรเกิดขึ้นในช่วงหลังจากที่ประเทศได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส ทว่าไม่แพร่หลาย จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้รับความนิยม เพลงสมัยนิยมเป็นเพลงที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ต่อมาได้มีการบูรณาการจนมีลักษณะของความเป็นเขมรในที่สุด

หน้าที่สำคัญของบทเพลงคือการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ ให้ผู้ฟังเกิดความบันเทิงใจ รู้สึกผ่อนคลายเป็นหลัก ทว่าหน้าที่ของเพลงเหล่านี้กลับตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง เพลงเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นมารับใช้สถาบันการเมือง ไม่ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกพื้นของมนุษย์ เช่น รัก โกรธ เศร้า โศก ปิติ สุข ฯลฯ เหมือนบทเพลงสมัยนิยมโดยทั่วไป อีกทั้งประชาชนยังถูกยึดเยียดให้ร้อง มีใช้ร้องเพราะสมครใจ เหมือนที่ร้องเพลงเล่นในยามว่าง จึงไม่น่าแปลกใจว่าเพราะเหตุใดหลังจากปี ค.ศ.1979 แล้ว จึงไม่มีใครจำบทเพลงเหล่านี้ได้เลย ทั้ง ๆ ที่หลายคนเคยผ่านช่วงเวลานั้น และเคยถูกบังคับให้ร้องเพลงดังกล่าวมาก่อน เขมรแดงได้ใช้เพลงปลุกกระดมมวลชน เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองดังนี้

2.1 สร้างความรู้สึกชาตินิยม

เพลง “17 เมษายนหาโชคชัย” และเพลง “ธงแดงปฏิวัติ” เป็นตัวอย่างของเพลงที่แต่งขึ้นมา เพื่อสร้างความรู้สึกชาตินิยม (nationalistic feeling) ให้เกิดขึ้นในใจของประชาชนในชาติ เนื้อหาของเพลงดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกรรมกร เกษตรกร และแนวร่วมของกลุ่มเขมรแดง ซึ่งถือเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเต็ม (full right)¹ เพื่อปลดแอกจากการถูกกดขี่ข่มเหงโดยพวกจักรวรรดินิยมทุนนิยม จุดมุ่งหมายของการปฏิวัติในครั้งนี้ เพื่อสร้างประเทศขึ้นมาใหม่ให้ยิ่งใหญ่กว่าสมัยเมืองพระนคร เพราะสมัยเมืองพระนครถือเป็นปมเชือกของคนเขมร ที่ทำให้คนเขมรภาคภูมิใจว่าชาติของตนนั้นยิ่งใหญ่กว่าชาติใด ๆ ในอุษาคเนย์

เพลง “17 เมษายนหาโชคชัย” เป็นเพลงชาติในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร บทที่ 13 มาตรา ที่ 18 เชื่อว่าเพลงนี้แต่งขึ้นโดย พอล พต ผู้นำเขมรแดง และนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น (สี อัญชลี, 2007: 25) เนื้อเพลงมีดังนี้

17 เมษายนหาชัย

นายเกษตรกรรมกร นายช่าง
นายทหาร นายพล นายผู้บัญชาการ

นายทหาร นายพล นายผู้บัญชาการ
นายทหาร นายพล นายผู้บัญชาการ

¹ เขมรแดงจัดกลุ่มประชาชนออกเป็นสามกลุ่มคือ ประชาชนที่มีสิทธิเต็ม (Full Right) ได้แก่ กรรมกร เกษตรกร ประชาชนชั้นทดสอบ (Candidate) คือชนชั้นชั้นกลาง และพวกที่ชีวิตเหมือนถูกฝากไว้ (Deposites) ได้แก่ นายทุน ชนชั้นศักดินา ผู้ปกครอง

(Henri Locard, 2004: 42)

โลหิตสีแดงรินหลังรตกรุง ท้องทุ่ง กัมพูชามาตุภูมิ
 โลหิตกรรมกร เกษตรกร อันอุดม โลหิตยุทธชน
 ยุทธนารีปภีวดี
 โลหิตแปรเป็นความโกรธยิ่ง กล้าต่อสู้แน่แท้
 เมฆายน ภายใต้ธงปฏิวัติ โลหิตปลดปล่อยจาก
 สภาวะความเป็นข้าเขา
 ชโย ชโย 17 เมฆาโชคชัย
 มหาอัศจรรย์มีนัยยิ่งใหญ่เหนือสมัยพระนคร
 เรารวบรวมกัน ก่อสร้างกัมพูชา และสังคมใหม่บวร
 ประชาธิปไตย เสมอภาค และยุติธรรม
 ตามมรรคาเจ้าของงานเอกราชมุ่งมั่น

ปฏินุญามิแปรผันปกป้องมาตุภูมิ
แผ่นดินอุดมปฐวีดิอันรุ่งเรือง
ชโย ชโย ชโย กัมพูชาใหม่
ประชาธิปไตยสมบูรณ์รุ่งเรือง
ปฏินุญาคลึง์ปฐวีตีสแดงให้สูงขึ้น
สร้างมาตุภูมิของเราให้จำเริญแบบก้าวกระโดด
มหารุ่งเรือง มหาอัศจรรย์

(แปลและเรียบเรียงโดยผู้เขียน)

วันที่ 17 เมษายน ค.ศ.1975 เป็นวันที่กองกำลังเขมรแดงสามารถเข้ายึดกรุงพนมเปญ และโค่นอำนาจจอมพลลอน นอลได้สำเร็จ วันนี้จึงกลายเป็นวันสำคัญ และเป็นที่มาของชื่อเพลงชาติในเวลาต่อมา ชัยชนะที่ยิ่งใหญ่แลกมาด้วยเลือดเนื้อ และชีวิตของนักต่อสู้ชนชั้นกรรมาชีพและเกษตรกรเป็นสำคัญ

ในตอนที่ว่า “สร้างมาตุภูมิเราให้จำเริญก้าวกระโดด มหารุ่งเรือง มหาอัศจรรย์” เป็นนโยบายที่เขมรแดงใช้บริหารประเทศ การก้าวกระโดดครั้งยิ่งใหญ่ของกัมพูชา (สมทผลตณะ) ได้แบบอย่างมาจากนโยบาย Great Leap Forward ของเหมาเจ๋อตุง ซึ่งประกาศใช้ในจีนระหว่าง ค.ศ. 1958–1959 นโยบายดังกล่าวเน้นการใช้แรงงานคนแทนเครื่องจักร เร่งพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยจัดตั้งคอมมูนให้เป็นหน่วยการผลิตระดับพื้นฐานที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ (self-reliance) และสามารถเลี้ยงตนเองได้ (self-sufficiency) (จุลชีพ ชินวรรโณ, 2533: 55)

ตัวอย่างต่อไปเป็นเพลงที่มีชื่อว่า “ธงแดงปฐวีดิ”

ธงกฤษภษณิรฐิ

ณายกฤษภษณิ ฤทลเสถียรฐิ

ณายไธลณิ ธิเษะหลัฐณิ

ณายกฤษภษณิ ฤทลเสถียรฐิ

ณายกฤษภษณิ ฤทลเสถียรฐิ

ณายกฤษภษณิ ฤทลเสถียรฐิ

ณายกฤษภษณิ ฤทลเสถียรฐิ

บสร

ฮ่องทฺรทบย หนุณทเบย
 ยิตฺยេยหะยิตฺยเตสํรทภยขุห
 ฮ่องทฺรทบย ฮ่องทฺรทบย หนุณทเบย หนุณทเบย
 ทบยทฺรทบย (ท)ทคยทฺรทบย
 ฮ่องทฺรทบย ฮ่องทฺรทบย หนุณทเบย หนุณทเบย
 ทคยทฺรทบย
 ทคยทฺรทบย (ท)ทคยทฺรทบย
 หนุณทเบย ! หนุณทเบย ! หนุณทเบย ! !

(Henri Locard, 2004 : 39-40)

รงดงปฏยวต

เลือดสยดงน พูลดทนอยปฏย
 เลือดซงพล ปรดปรอยปรชชนทงพอง
 เลือดกรรกร เกษตรกร ปญญชน
 เลือดยวชน พระสงฆ์ แล่นนร
 เลือดลอยเกลยอนมวนเคลยอนทนอยเวห
 แปรกลยเป็นรงดงปฏยวต

ซ้

รงดงสขบดแลว
 มยตรเรอย ปองกัน ตยทพทศตร
 รงดง รงดง สขบดแลว สขบดแลว
 ทคยทคยทคย พดทคยทคยทคย
 รงดง รงดง สขบดแลว สขบดแลว
 ทคยทคย ทคยทคยทคย
 ปฏยกรยทคยทคยทคยทคยทคยทคย
 พดทคยทคยทคยทคยทคยทคย
 (แปลและเรยบเรยงโดยผู้เขียน)

ธงแดงในที่นี้หมายถึงธงพื้นแดงสัญลักษณ์แห่งการปฏิวัติของกลุ่มคอมมิวนิสต์ ไม่ได้หมายถึงธงชาติ (แม้ว่าธงชาติในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยจะเป็นธงสีแดงเช่นกัน ตรงกลางธงชาติเป็นรูปปราสาทสามยอด ซึ่งหมายถึง มหาปราสาทนครวัด ส่วนสี่เหลี่ยมเป็นสัญลักษณ์แทนจิตวิญญาณชาติ) เนื้อหาของเพลงนั้นปลุกใจให้ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับพวกจักรวรรดินิยม หมายถึง อเมริกา ซึ่งถือเป็น “ศัตรูของชาติ” ที่สำคัญ

การสร้างศัตรูของชาติขึ้นมานั้น ทำให้ประชาชนเกิดสำนึกร่วมกันว่า ถึงเวลาที่ประชาชนจะต้องรวมกันเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อต่อสู้กับผู้รุกราน ประชาชนต้องอยู่เพื่อรัฐ และตายเพื่อรัฐ สีแดงของพื้นธงมาจากเลือดเนื้อและชีวิตของนักปฏิวัติ หมายถึง รัฐต้องอยู่เหนือประชาชน นั่นเอง

2.2 สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ประชาชนในชาติ

เพลง “องค์การปฏิวัติเป็นมิ่งขวัญในประชาชนกัมพูชาครบเชื้อชาติ” เป็นตัวอย่างของเพลงที่ใช้หลักจิตวิทยาการสร้างขวัญกำลังใจแห่งชาติขึ้น (national morale) โดยสร้างความรู้สึภาคภูมิใจในองค์การปฏิวัติให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เน้นย้ำความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างประชาชนกับองค์กร และชี้ให้เห็นถึงบุญคุณขององค์การ ซึ่งมีมากมายมหาศาล เพื่อให้ประชาชนพร้อมใจกันเสียสละและให้ความร่วมมือกับภาครัฐตลอดเวลา

អង្គការបដិវត្តន៍ជាដួងព្រះចិនប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់ជនជាតិ

មាត់ បដិវត្តន៍រះថែមថាង ភិដ្ឋេស្សរ្យសែងពិទ្ធិសិប្បព្នា

ថាងថែងស្និទ្ធិគន្លា ជួនដល់ប្រជាជនប្រសស្រី .

វាយឆ្នេះចក្រពត្តិអមេរិក ជាមហាអំនាចក្នុងលោកិយ

វាយទាំងបរិវារកញ្ជះដាច់ថ្លៃ [វាបរាជ័យអស់ពីកម្ពុជា .

រំដោះយើងខ្ញុំគ្រប់ជនជាតិ [ឃ្លាតចាកផុតពីវេទនា

ផុតការជំនាន់ឆក់ឃ្លួនមោហា យើងខ្ញុំជួរឆរមានមុខមាត់ថ្មី .

អង្គការបដិវត្តន៍)ានអប់រំ បំប៉ះសប្បុរសភាពអរម្មណ៍នយោបាយ

ព្រមទាំងចាត់តាំងរឹងប៉ឹងសតិ អង្គការវិន័យ)ាន(ខ្ពស់ .

អង្គការដឹកនាំយើងគ្រប់គ្នា បង្កើនផល្លា)ានផលផល .

លើកទំនប់ជីកប្រឡាយគ្រប់ភូមិទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើម្ចាស់លើទឹកដីគ្រប់ផ្នែក .

កែប្រែជីវភាពប្រជា

គ្រប់គ្រាន់ធ្វើការរាល់ថ្ងៃប្លែកៗ

ស៊ីចុកស្លៀកពាក់រស់នៅដើរដេក

ជីវភាពល្អប្លែកមានសិទ្ធិសេរី .

អង្គការបដិវត្តន៍ជាដួងព្រលឹង

ជាទីពឹងប្រជាជនប្រុសស្រី

កម្មករពលករ) ធនសុខសុវត្ថិ

ម្ចាស់ទឹកម្ចាស់ដីម្ចាស់កញ្ចាសនា.

អង្គការបដិវត្តន៍មានគុណ

គុណធ្ងន់សែនធ្ងន់ជាងភ្នំសុមេរា

ធ្ងន់ជាងជីវិតយើងខ្ញុំរាល់គ្នា

យើងខ្ញុំប្រជុំដើរតាមតា .

យើងខ្ញុំប្រជុំកសាងកម្ពុជាថ្មី

ប្រជាធិបតេយ្យរដ្ឋប័រ

ស្រាងឡើងបញ្ចប់លើដីអង្គរ

សប្បាយសម្បូររុងរឿងអើយ .

(ស្នើ សាឃ្យៈរាណ ក, 2000: 62)

មរណភាពវិវត្តិឡើងវិញក្នុងរាជ្យ

ស្វាងគុះស្រព័ន្ធជាពីភូមិបុរា

សាច់ស្រព័ន្ធជាពីភូមិបុរា

ស្រព័ន្ធជាពីភូមិបុរា

របបប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

របបប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រជាធិបតេយ្យ

เราปฏิญาณก่อสร้างกัมพูชาใหม่ ประชาธิปไตยเลิศค่าบรร
 กระจางขึ้นบรรจงเหนือแผ่นดินพระนครสบายสมบูรณ์รุ่งเรืองเออ
 (แปลและเรียบเรียงโดยผู้เขียน)

เพลงนี้เปรียบเทียบบัวองค์การเป็นมิ่งขวัญ ซึ่งผู้คนในภูมิภาคแถบนี้เชื่อว่า “ขวัญ” เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมนุษย์ต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วนคือ “ร่างกาย” และ “ขวัญ” ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตวิญญาณที่คุ้มครองร่างกายนั้น ถ้าขวัญไม่อยู่กับตัวก็จะทำให้คนนั้นเจ็บป่วยไม่สบายได้ นอกจากนี้เพลงดังกล่าวยังได้พูดถึงพระคุณขององค์การว่าส่องสว่างดุจแสงของพระอาทิตย์ที่ขับไล่ความมืดคือความอยุติธรรมในสังคมให้สิ้นไป พระคุณขององค์การยิ่งใหญ่ดุจภูเขาพระสุเมรุซึ่งถือเป็นแกนกลางของจักรวาล และเป็นที่ตั้งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ตามคติทางพระพุทธศาสนา องค์การจึงยิ่งใหญ่ในสายตาของประชาชน ถือเป็นขวัญกำลังใจแห่งชาติ

2.3 กระตุ้นให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

เพลง “นารีปฏิวัติกัมพูชาใหม่” เป็นตัวอย่างของเพลงที่แสดงแนวคิดสตรีนิยมแบบมาร์กซิสต์ได้อย่างชัดเจน โดยใช้กลไกทางอุดมการณ์ที่ทำหน้าที่ “เรียก” (interpellate) อัตลักษณ์ของผู้หญิงให้เกิดขึ้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2549: 485) เนื่องจาก “วัฒนธรรมแห่งความเป็นผู้หญิง” ในสังคมเขมรได้บังคับให้ผู้หญิงต้องเป็นสตรีในอุดมคติคือ เป็นสตรีศรีบริบทเหล่านั้น¹ และกีดกันมิให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง เพราะถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย เพลงนารีปฏิวัติกัมพูชาใหม่แสดงให้เห็นว่าเมื่อประเทศชาติอยู่ในภาวะคับขัน ผู้หญิงสามารถถูกชักชวนมาขึ้นเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายปกป้องมาตุภูมิที่รักยิ่งและต่อสู้กับพวกลัทธิจักรวรรดินิยม เป็นการเรียกอัตลักษณ์ใหม่

¹ สตรีศรีบริบทเป็นสตรีที่มีลักษณะ 31 ประการคือ 1. ไม่ขูขบขินินทาเขา 2. รู้จักมีสัมมาคารวะต่อบิดา มารดาและสามี 3. รู้คุณและตอบแทนคุณบิดา มารดาทั้งฝ่ายตนเองและสามี 4. ไม่นอนกลางวัน 5. ไม่หลงลืมหน้าหลัง 6. รู้จักรักษาทรัพย์สิน 7. ไม่นอกใจสามี 8. ไม่ทิ้งหวงสามี 9. ไม่มีกมลมารยา 10. ไม่สยยอมใครเห็น 11. มีจิตใจจดทน หนักแน่น 12. เดินเบาๆ ไม่เดินดังดัง 13. ไม่ยืนหรือนั่งอวดกายให้ใครเห็น 14. ไม่เดินด้วยเท้าทางที่ดัดจริต 15. รู้จักสำรวมตา ไม่ชำเลืองมอง 16. มีท่าเดินที่งาม ไม่เดินส่ายสะโพกไปมา 17. ไม่เดินทอดน่อง สะบัดไหล่ 18. พูดเบาๆ แต่ชัดเจน 19. อายายอกล้อ หัวเราะเล่น 20. ไม่พูดจาเกี่ยวข้องกับผู้ชาย 21. ไม่เกียจคร้าน เมื่อทำงานต้องทำให้สำเร็จ 22. ไปไหนแล้วรีบกลับ 23. ให้รู้จักเก็บของในเวลาที่เหมาะสม 24. ให้รู้จักจัดบ้านช่อง 25. รู้จักตกแต่งเครื่องอุปโภค บริโภค 26. รู้จักกลัวบิดา มารดา และสามี ปฏิบัติตามโอวาท 27. กินอาหารหลังบิดา มารดา และสามี 28. หยุดกินอาหารก่อนบิดา มารดา และสามี 29. นอนหลังสามี 30. ตื่นก่อนสามี 31. มีจิตใจเมตตา กรุณา รู้จักทำบุญให้ทาน (อุบล เทศทอง, 2005 : 140)

โดยใช้กลไกทางอุดมการณ์ (ideology) เป็นแรงผลักดัน นอกจากนี้เนื้อเพลงยังโน้มน้าวใจให้ผู้หญิงเห็นว่า หมดสิ้นยุคแห่งการกดขี่เพศหญิงที่ยาวนานนับศตวรรษไปแล้ว กัมพูชาประชาชนปีใดจะเป็นยุคสมัยที่ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพ มีบทบาทหน้าที่ที่ทัดเทียมผู้ชายทุกประการ

យើងខ្ញុំនារីបដិវត្តកម្ពុជាថ្មី

រស្មីបដិវត្តន៍រក្សិច្ចាងថែង

ភ្លឺដូចសូរស្រែងសាយសព្វទិស

ពោលពេញមាតុភូមិជាទីស្នេហា

ធំថែងអស្ចារ្យស្តុកស្តម្ភក្រៃ .

យើងខ្ញុំនារីធ្លាប់អាប់យស

)ាត់កេរ្តិ៍)ាត់ឈ្មោះរស់នៅគ្មាននិយ

ឥឡូវ)ានបើញរស្មី

មានសិទ្ធិសេរីហើរផ្លាស់ផ្លាស់ .

មានមុខមានមាត់ស្នើបុរស

មានកេរ្តិ៍មានឈ្មោះសាយពីរោះផង

អង្ករលើកស្ទួយជួយតម្រង់

កិតិសព្ទផ្ទូរផងឈ្នះឈ្នះសាយ .

យើងខ្ញុំនារីកំពុងកើតថ្មី

)ានស្គាល់អត្ថន័យនៃនយោ)ាយ

មានសតិអារម្មណ៍រឹងមាំតក់កាយ

សីលធម៌) មាំក្រៃថ្លៃត្រួម .

ត្រចៀកយើងខ្ញុំ)ានឆ្ងល់

កែវភ្នែកទាំងតួ)ានភ្លឺស័ក្តិសម

ចេះស្តាប់ចេះអានគ្មានច្រឡំ

ចេះកត់ចំណាំបែកប្រាជ្ញា .

យើងខ្ញុំនារីគឺយៈងស្ម័គ្រស្មោះ

ជាមួយបុរសក្នុងគ្រប់ការងារ

ធ្វើពិឡេ ធ្វើកម្មករ ធ្វើយោធា

បង្កើនផ្ទាយៈងប្តូរផ្តាច់ .

អត្តភាពយើងខ្ញុំទាំងភ្លឺថ្លា

ឯករាជ្យសម្រាប់គ្រប់គ្រងការកិច្ច

ប)ានទទួលខុសត្រូវជាតិថ្មី

ប្រយុទ្ធអង់អាចជួបបដិវត្តន៍ .

យើងខ្ញុំនារីចាប់ពេញអង្គប្រាណ

ផ្លូវនេះគ្មានស្រានុអាចក្រពត្តិ

ជិះជាន់យើងរាប់សតវត្សរ៍

វេទនាពេកក្តាត់)ាត់ស្ទើរ .

បដិវត្តន៍កម្ពុជាមានគុណ

គុណនេះសែនធ្ងន់ធ្ងន់ឥតបី

ជាភ្នំព្រះសុមេរុត្តិមស្តែ

រំដោះនារីផុតពីទុក្ខ .

ដូច្នេះយើងខ្ញុំសូមប្តូរផ្តាច់

បូជាឈាមសាច់បូជាទាំងជីវៈ

កសាងសង្គមថ្មីថ្មីថ្មី

ស្ថាប័នគ្មានការពារជាតិ .

(សើ សាឃ្យៈវណ្ណ គ, 2000: 62)

เรณาริปฏิวัติกัมพูชาใหม่

รศมีปฏิวัติส่องสว่างกระจ่างแจ้ง	สว่างดุจสุริยแสงครอบสรรพทิศ
ทั่วทั้งมาตุภูมิเป็นที่สเนหา	ยิ่งใหญ่อัศจรรย์มั่งคั่งไกร
เราสตรีเคยไรร้ายศ	สูญเกียรติ์ สูญชื่ออยู่อย่างไร้ความหมาย
บัดนี้ได้เห็นรศมี	มีสิทธิ์เสรีเห็นฉวัดเฉวียน
มีหน้ามีตาเสมอบุรุษ	มีเกียรติมีชื่อไพเราะด้วย
องค์การค้าช่วยดำรง	กิตติศัพท์เกริกก้องหอมจรจาย
เรามีโชควาสนาจุดเกิดใหม่	ได้เข้าใจอรรถความหมายในการเมือง
มีจิตสำนึกมุ่งมั่นมิกลาย	ศีลธรรมมั่นคงเลิศค่าอุดม
โศกเราได้ยินเสียง	ดวงเนตรทั้งคู่สว่างศักดิ์สม
รู้ฟังรู้อ่านมิผิดหลง	รู้จักรู้จำเกิดปัญญา
เราสามัคคีกันแน่นแฟ้น	กับบุรุษครบทุกการงาน
เป็นแพทย์ เป็นกรรมกร เป็นทหาร	เพิ่มผลผลิตอย่างฉับพลัน
อรรถาพเราส่องสว่างใส	เอกราชเจ้าของการครอบครองภารกิจ
หาญรับผิชอบเป็นนิจ	ประยุทธ์ธองอาจเพื่อปฏิวัติ
เราปดร้าทั่ววงศ์ปราณ	หมองไหม้ไร้สราญเพราะไอ้พวก
	จักรวรรดิ (นิยม)
กตชีเรมานับศตวรรษ	เวทนายิ่งแล้วไร้รศมี
ปฏิวัติกัมพูชามีคุณ	คุณนี้หนักยิ่งแสนหนักมิปาน
กว่าเขาพระสุเมรุอันโอฬาร	ปลดปล่อยนารีพ้นจากทุกขา
เช่นนี้เราควรพร้อมพลี	บูชาเลือดเนื้อบูชาทั้งชีวา
ก่อสร้างสังคมใหม่อนรรฆค่า	ตายอยู่มีนำพารักษาชาติ

(แปลและเรียบเรียงโดยผู้เขียน)

เขมรแดงได้กล่าวถึงสตรีเขมรว่าถูกกดขี่ ข่มเหง แต่ในความเป็นจริงแล้ว สังคมเขมรเป็นสังคมที่ทำให้เกียรติผู้หญิง ซึ่งลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากสังคมอินเดียและจีนที่กดขี่ข่มเหงเพศหญิงอย่างสิ้นเชิง สังคมเขมรในอดีตเป็นสังคมมาตาธิปไตยเห็นได้จากความเชื่อต่าง ๆ ขนบประเพณีที่ให้ความสำคัญกับเพศหญิง วัจนศัพท์ที่นำหน้าด้วยคำว่า “แม่” (เม) เพื่อแสดงความเป็นใหญ่ เป็นต้น (งวล ญิต ผู้แต่ง, ภูมิจิต เรื่องเดช ผู้แปล, 2548: 153-156) ภาพการกดขี่ข่มเหงผู้หญิงที่กล่าวถึงในบทเพลงนี้ ส่วนหนึ่งจึงเป็นภาพ

ลวงที่เขมรแดงสร้างขึ้น เพื่อหลอกใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือ อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อให้ผู้หญิงมีชีวิตอยู่เพื่อรัฐ เพิ่มผลผลิตให้แก่รัฐ และตายเพื่อรัฐ เห็นได้ชัดว่า แม้ผู้หญิงจะถูกกีดกันไม่ให้เข้ามามีอำนาจทางการเมือง ทว่ากิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองตลอดจนกิจกรรมด้านอื่น ๆ ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ ถ้าผู้หญิงไม่ให้ความร่วมมือ

2.4 กระตุ้นให้นโยบายด้านเศรษฐกิจของชาติขยายผลเป็นรูปธรรม

เพลง “ฤดูวิสาขแล้วเรารวบรวมกำลังลุยทำนา” เป็นตัวอย่างของเพลงที่ใช้เพื่อกระตุ้นให้นโยบายด้านเศรษฐกิจของชาติขยายผลเป็นรูปธรรม เนื่องจากโดยพื้นฐานแล้วกัมพูชาเป็นสังคมเกษตรกรรม อาชีพหลักของชาวกัมพูชาคือเป็นชาวนา ข้าวเป็นอาหารหลัก เป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สืบเนื่องอย่างยาวนานมานับพันปี เมื่อรัฐจัดการพัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบ ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนไปได้ด้วยหลักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ต้องอิงอาศัยมหาอำนาจตะวันตก ซึ่งถือเป็นศัตรูสำคัญ การพัฒนาภาคเกษตรกรรมจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยการชลประทานที่ดีเป็นส่วนเสริม ดังนั้นรัฐจึงต้องระดมกำลังคนเพื่อขุดคูคลองส่งน้ำ สร้างทามกันน้ำขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานของการผลิตในภาคเกษตรกรรม จุดมุ่งหมายของการสร้างกัมพูชาให้เป็นอู่ข้าว อู่น้ำแหล่งสำคัญนี้ เพื่อที่จะทำให้ประเทศกลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง เหมือนสมัยเมืองพระนครที่มีระบบชลประทานที่ดี ประชาชนทำการเกษตร ทำประมง เป็นเสียบึงไว้เลี้ยงผู้คน ซึ่งเป็นกำลังใช้สร้างมหาอาณาจักร

รູບវິសຸກເບີຍເໝີນບຣູຮຸກຢູ່ກຳລັງສຸກເຮົາໄປ

ຜູ້ຮາລ່ເຜີຍຊຳ	ຣຸດຸກເຢພາ	ຜ່າສູງຮາຮາ	ວິສຸກຜ່ວ້ເບີຍ
ບຣູຮຸກບຣູຮຸກ	ຊີບບູຮຸກເຢຍ	ເຮົາເຜີຍໄຜ່	ສູງວິເໝີນບຸຮຸກຜ່ວ້.
ຜູ້ຮາລ່ໂຮຮາ	ຣຸດຸກຮ່າ	ສູງໂຮຮາຮ່າຮ່າ	ສູງສູງຮຸກຮຸກ
ເໝີນຊຸ່ນຮຸກ	ສູງຮ່າຮ່າ	ຮາລ່ຮາຮ່າ	ສູງຮ່າຮ່າຮ່າ.
ຮູບວິສຸກເບີຍ	ຮຸກເຢຍຊຸ່ນຮຸກ	ເໝີນຊຸ່ນຮຸກ	ຮ່າຮ່າຮ່າ
ສຸກເຮົາໄປ	ຮ່າຮ່າຮ່າ	ຮ່າ ໑ ບິກຮາ	ບຸກຮ່າ ໓ ຜ່າ.
ເໝີນຊຸ່ນຮຸກ	ຮຸກຮ່າຮ່າ	ກຮ່າຮ່າຮ່າ	ສູງຮ່າຮ່າຮ່າ
ຮ່າຮ່າຮ່າຮ່າ	ວິກຮາຮ່າ	ສູງຮ່າຮ່າ	ຮ່າຮ່າຮ່າຮ່າຮ່າ.

เราคัดเมล็ดพันธุ์ ใส่ปุ๋ยให้ด้วย
เพื่อผลผลิตเพิ่ม ผลให้ได้มาก
ปฏิญาณ ปฏิญาณ ประมวลกำลัง
ทำนาปีนี้ ให้ได้ผล ร่วมสร้างกัมพูชา

เราต่างช่วย คุณภาพดินเรา
ผลิตรกรเราเกิน สภาพชีวิตดีขึ้น
มุ่งเข้าทำให้หนัก มหาอัครรย์
มหาก้าวกระโดด

(แปลและเรียบเรียงโดยผู้เขียน)

เพลงดังกล่าวมีลักษณะของการปลุกเร้ามวลชน (mass mobilization) เพื่อเร่งพัฒนาภาคการเกษตร เขมรแดงมีนโยบายเพิ่มผลผลิตข้าวเป็นสามเท่า คือปลูกข้าวให้ได้ 7 ตันต่อ 1 เฮกตาร์¹ เพลงในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยจึงมีเนื้อหาส่วนใหญ่นำมาถึงการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาระบบชลประทาน ผลจากนโยบายดังกล่าวได้ทำให้ประชาชนต้องล้มตายไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากต้องทำงานหนัก และเป็นงานที่ประชาชนขาดความถนัด ถึงแม้รัฐจะสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้เป็นจำนวนมากก็ตาม หากแต่ประชาชนกลับต้องล้มตายลง เพราะขาดอาหาร ดูเป็นเรื่องย้อนแย้งที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

2.5 ปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชน

เพลง “ปฏิญาณเล่าเรียนตามแบบอย่างมิตรของเราอันรุ่งเรือง” เป็นตัวอย่างของเพลงที่กระตุ้นอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชน สังเกตได้ว่าเพลงนี้ใช้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงเป็นผู้ร้อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมครสมานสามัคคี รวมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อช่วยกันสืบสานปณิธานและอุดมการณ์สูงส่ง ที่บรรดายุทธชน ยุทธนารีปฏิบัติในอดีตได้กระทำไว้ คือยอมตายเพื่อจะดำรงไว้ซึ่งองค์การและมาตุภูมิ

		เบญจบุรุษสุทนต์มัลลียะผู้ประพันธ์
ส	๑๗ เมษายน ๑๙๗๕	สโรชกัญญาภรณ์
	ผู้แต่งและเรียบเรียง	รศ.สุวิมล วัฒนศิริกุล
บ	อัครวิมลบุรุษสุทนต์มัลลียะ (นามเดิม: อัครวิมล)	
	สหภาพเกษตรกรแห่งชาติ	มัลลียะผู้ประพันธ์และเรียบเรียง

¹ เฮกตาร์ เป็นมาตราวัดพื้นที่เมตริก เท่ากับ 2,741 เอเคอร์หรือ 10,000 ตารางเมตร (hectare) เท่ากับ 6 ไร่ 1 งาน

ស	នេះគឺមកពីវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រាំទ្រវេទនាណាកសព្វមុខ	យុទ្ធមិត្តទាំងអស់) រាជវាយសម្រុក លះបង់ទាំងគ្រប់លះបង់ជីវី .
ប	យើងខ្ញុំឃើញច្បាស់វិវរភាពយុទ្ធមិត្ត តទល់អាខ្មាំងមេក្រោងលើដី	ជាងហ្ន៎ពិតទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ លុះដណ្តើមជ័យជាអវសាន .
ស	យុទ្ធមិត្តតស៊ូ ត្រាំទឹករាល់ថ្ងៃ មិត្តចូលប្រយុទ្ធចក្រោះសាមាស	អត់) រាយផ្សាផ្ទៃនៅក្នុងលេណដ្ឋាន មិត្តវាយផ្ទាល់ប្រាណតទល់ចោរខ្មាំង .
ប	យុទ្ធមិត្តប្រយុទ្ធបែលឆ្លងទន្លេ យុទ្ធមិត្តហៅរំហែកចរចេញតាំង	ទៅវាយបន់ផ្តៃព្រៃផ្សៃហេនយុទ្ធ វាយចោរអាកាំងកណ្តាលសមុទ្រ .
ស	យុទ្ធមិត្តប្រយុទ្ធអស្សារក្នុងគុក វាដាក់ខ្សែភ្លើងក៏មិត្តគ្មានស្ងួត	ទោះខ្មាំងធ្វើទុក្ខទារុណកម្មបំផុត រក្សាសម្ងាត់លុះក្ស័យជីវី .
ប	យើងខ្ញុំចង់ច្បាស់ឈាមស្រស់យុទ្ធមិត្ត ជាង ៥ ផ្នំនេះជាទំព័រថ្មី យើងខ្ញុំប្តេជ្ញាបសាម្រែងសូត្រ ហើយដើរតាមផ្លូវយុទ្ធមិត្តរហូត សាងកម្ពុជាជាទីស្នេហា សម្បូរសប្បាយរុងរឿងឡើងគ្មាន	ក្រហមឆ្ពោះតែស្រោចស្រពប្រថី ភ្លឺផ្អែកពណ៌រាជកម្ពុជាបដិវត្តន៍ . គំរូយុទ្ធមិត្តរុងរឿងបំផុត ធ្វើបដិវត្តន៍លុះទីអវសាន . [ប្រែក្លាយជារមណីយដ្ឋាន បងប្អូនគ្រប់ប្រាណសុខសួស្តីអើយ .

(សើ សាម្បវៈណា ឱ្យ 2000: 62)

ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់

សត្វ	17 មេឃាយកំរើបប្រាបាល់ប្រល័យ អង្គុយមេតាមគ្រាប់បែកបាញ់ហើយ	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ រឹតតែស្វាងស្រែកឡើងយ៉ាងក្រៃបន្បែង
បុរុស	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ អត្រាប្រជាជនក្នុងតំបន់កំពង់ចាម	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រជាជនក្នុងតំបន់កំពង់ចាម
សត្វ	នេះមកពីការប្រយុទ្ធនៃប្រជាជនក្នុងតំបន់កំពង់ចាម ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រជាជនក្នុងតំបន់កំពង់ចាម
បុរុស	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់	ប្រធានការណ៍បែបបទប្រែប្រួលវិវរភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រជាជនក្នុងតំបន់កំពង់ចាម

สตรี	ยุทธชนต่อสู้แช่น้ำทุกวัน	อดข้าวแสบท้องในถิ่นที่ซ่อน
	มิตรเข้าประยุทธธรเกราะสามานย์	มิตรดีด้วยตนเองเข้าถึงโจรสตู่
บุรุษ	ยุทธมิตรประยุทธร้ายข้ามแม่น้ำ	ได้ไปโจมตีฝูงหมาดุร้ายสมควรฆ่าทั้ง
	ยุทธมิตรทะเลาะลัวจรรอต่อตั้ง	ตีโจรอเมริกันอยู่กลางสมุทร
สตรี	ยุทธมิตรต่อสู้หัตถ์จรรยภายในคุก	แม้ศัตรูสร้างทุกซ์ทารุณกรรมที่สุด
	มันเอาไฟฟ้าจี้ก็ไม่มีทรุด	รักษาความลับจวบจนสิ้นชีวิต
บุรุษ	ข้าพเจ้าจำชัดเลือดหลังยุทธมิตร	แดงฉานหลังรดปฐพี
	กว่าห้าปีคือหน้ากระดาดใหม่	สว่างไสยพรรณรายกัมพูชาปฏิวัติ
	ข้าพเจ้าปฎิญาณมุ่งมั่นเรียนรู้	แบบอย่างยุทธมิตรรุ่งเรืองที่สุด
	แล้วเดินตามทางยุทธมิตรตลอด	ทำการปฏิวัติจนถึงที่วสาน
	สร้างกัมพูชาเป็นที่เสนาหา	ให้แปรเปลี่ยนเป็นรมณียฐาน
	สมบุญสบายรุ่งเรืองเถิกถกาน	พี่น้องครบปรานสุขสวัสดิ์เอย
		(แปลและเรียบเรียงโดยผู้เขียน)

เขมรแดงทำลายระบบการศึกษาของประเทศย่อยยับ สถานศึกษาต่าง ๆ แปรสภาพเป็นโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ ปัญญาชนถูกสังหารเป็นจำนวนมาก ที่รอดชีวิตหนีตายอพยพไปอยู่ต่างประเทศ การศึกษาที่เหลืออยู่ในยุคนั้นเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานที่ให้ประชาชนพออ่านออกเขียนได้ เขมรแดงได้สั่งสอนอุดมการณ์ทางการเมืองของตนผ่านทางบทเพลง และการเต้นรำ (David Sloper, 1999: 7) บทเพลงข้างต้นเป็นตัวอย่างของการล้างสมองประชาชนได้เป็นอย่างดี

เนื้อหาในบทเพลง แสดงถึงวิธีการอันแยบคายที่เขมรแดงใช้ทำลายฝ่ายตรงข้าม โดยการจำแนกประเภทเทียม (Pseudospeciation) คือการกีดฝ่ายที่แตกต่างจากกลุ่มของตนลงไประดับความเป็นมนุษย์ประเภท (Species) เดียวกับตน (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2539: 46) เห็นได้จากเนื้อเพลงท่อนที่ว่า มิตรด้วยล้นเกล้าของธรรมาธิปไตย ที่ให้ฝ่ายปรปักษ์เป็นโจรสตู่ ที่ประชาชนควรฆ่าทั้ง และจากท่อนที่ว่า เภสัชของโศกโศกใหญ่เบรณญ์ คำว่า เบรณญ์ ที่แปลว่า ฝูงสุนัข หมายถึง ฝ่ายที่เป็นปรปักษ์กับเขมรแดง คนพวกนี้เขมรแดงไม่ถือว่าเป็นมนุษย์ แต่ถือว่าเป็นฝูงสุนัข และไม่ใช่นุสนทน์ที่ดี เพราะเป็นสุนัขที่ โศกโศก คือ คุร้าย ประชาชนเขมรสมควรที่จะ เบรณญ์ คือฆ่าทั้ง โดยที่ไม่มีความผิดบาปแต่อย่างใด เพราะถือว่าไม่ได้ฆ่าคน แต่กำลังฆ่าฝูงสุนัขที่คุร้าย ถือเป็นการกระทำที่ชอบธรรม

3. บทสรุป

บรรดาบทเพลงที่ผลิตขึ้นในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยเป็นเพลงที่ไม่มีการนำมาผลิตซ้ำหรือนำมาตีความใหม่แต่ประการใด และเป็นบทเพลงที่ไม่มีใครอยากได้ยินได้ฟังอีก เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่เหยื่อผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ในครั้งนั้น (Ly Vanna, 2004: 111)

เพลงในยุคนั้นไม่ได้ทำหน้าที่สำคัญ คือการให้ความบันเทิงสุขแก่ผู้ขับร้อง และผู้ฟัง หากแต่เพลงได้กลายเป็นอาวุธสำคัญทางการเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กลุ่มอำนาจใหม่ ประหัตประหารฝ่ายตรงข้าม และเพื่อปลุกระดมพลังมวลชน รวมทั้งทำให้นโยบายที่เขมรแดงวางไว้สามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

เพลงที่ผลิตขึ้นในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยยังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาอยู่อีกหลายประเด็นด้วยกัน เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ ทำให้ผู้เขียนสามารถศึกษาได้เฉพาะในส่วนของเนื้อร้อง ทั้ง ๆ ที่ในบทเพลงยังประกอบด้วยส่วนของจังหวะ (rhythm) และระดับเสียง (pitch) อีกด้วย ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ช่วยทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ความรู้สึก และจินตนาการร่วมไปกับผู้ขับร้องไม่น้อยไปกว่าในส่วนของเนื้อร้องเลย การศึกษาในด้านดนตรีจึงอาจช่วยให้ภาพของการศึกษาเพลงปลุกระดมพลังมวลชนในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- งวล ญิล, ผู้แต่ง. ภูมิจิต เรื่องเดช, ผู้แปล. (2548). *จิตวิญญาณมารดาธิปไตยในสังคมเขมร*. บุรีรัมย์: วินัย.
- จินดา ดวงจินดา. (2521). *รัฐธรรมนูญกัมพูชาประชาธิปไตยและบทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์.
- จุลชีพ ชินวรรณ. (2533). “การปฏิรูปในสาธารณรัฐประชาชนจีน และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุโรปตะวันออก” ใน *การเปลี่ยนแปลงในโลกคอมมิวนิสต์และผลกระทบต่อไทย*. วัชรินทร์ ยงศิริ, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2539). *สันติทฤษฎี วิถีวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- เดวิด แชนด์เลอร์, ผู้แต่ง. พรณงาม เก้าธรรมสาร, สดใส ชันติวรพงศ์ และวงเดือน นาราสัจ, ผู้แปล. (2543). *ประวัติศาสตร์กัมพูชา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *อินโดจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : พี. เพรส.
- วิชุกร ทองหล่อ. (2548). “เพลงสมัยนิยมเขมร : ภาษาและภาพสะท้อนวัฒนธรรม” *วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเขมร บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- อุบล เทศทอง. “โลกทัศน์ต่อชายหญิง : ภาพสะท้อนจากภาษิตเขมร”. *ดำรงวิชาการ* 4, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2548) : หน้า 131-155.
- Locard, Henri. (2004). *Pol Pot's Little Red Book The Sayings of Angkar*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Vanna, Ly. (2004). *The Expeience of the “ New People” during the Khmer Rouge Regime and Its Effect on their lives in the Present Time*. A Thesis is submitted in partial fullillment of the requirements for the degree of Arts program in Southeast Asian Study Chulalongkorn University.

Shawcross, William. (1979). *Sideshow, Kissinger, Nixon and the Destruction of Cambodia*. Great Britain : The Chaucer Press.

Sloper, David. (1999). “Higher Education in Cambodia: An Overview and Key Issues” In *Higher Education in Cambodia: The Social and Educational Context for Reconstruction*, 1-24. Edited by Sloper, David. Thailand : UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific.

ឌី ខាំប៊ូលី. (2007). *ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (1975-1979)*. ភ្នំពេញ :

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា.

ដៀប សុផល. (2005). *កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម (1975-1979)*.

ភ្នំពេញ : សុខភាពៈពុម្ព. សើ សាយ្យៈណា ក.

“អង្គការបដិវត្តន៍ជាដួងព្រលឹងនៃប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់ជនជាតិ”. *ស្នេហាអាការពិតៗ* (3 មីនា 2000):

p. 62.

សើ សាយ្យៈណា ខ. “ប្តេជ្ញារៀនសូត្រគំរូមិត្តជំរុញរឿង”. *ស្នេហាអាការពិតៗ* (៤ មេសា 2000): p. 62.

សើ សាយ្យៈណា គ. “យើងខ្ញុំនារីបដិវត្តន៍កម្ពុជាថ្មី”. *ស្នេហាអាការពិតៗ* (៩ កញ្ញា 2000): p. 62.

សើ សាយ្យៈណា ង. “រដ្ឋវិស្សាហ័យយើងប្រមូលកម្លាំងសម្រុកធ្វើស្រែ”. *ស្នេហាអាការពិតៗ* (៧ កក្កដា

2000): p. 62.

การทำผลงานทางวิชาการโดยหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม Doing Academic Works by Avoiding Plagiarism

นนทนันท์ แยมวงษ์¹

Nonthanun YAMWONG

E-Mail: nonthanun.y@pnru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับความรู้เรื่องการทำผลงานทางวิชาการโดยหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม ปัจจุบันผลงานทางวิชาการทั้งรายงานการวิจัย ตำรา หนังสือของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาการลอกเลียนวรรณกรรม (Plagiarism) โดยการนำเนื้อหาสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ คำ ประโยค เนื้อหาทั้งหมด ภาพหรือแผนภูมิต่าง ๆ รวมถึงการแปลจากภาษาต้นฉบับจากผลงานผู้อื่นมาเสนอ ประหนึ่งว่าเป็นผลงานของตนเองโดยไม่อ้างอิงหรือบอกแหล่งที่มาของข้อมูล การลอกเลียนวรรณกรรมอาจกระทำได้หลายรูปแบบ ส่วนใหญ่มักเป็นการลอกเลียนทั้งหมด (Word-by-word plagiarism) และเป็นการลอกเลียนบางส่วนหรือการถอดความ (Paraphrasing) ที่ทำให้ดูแตกต่างไปจากเดิมจนผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นความคิดของผู้เขียนเองทั้งหมด ซึ่งเสมือนเป็น “การโจรกรรมทางวรรณกรรม” เป็นการบ่งบอกว่าการลอกเลียนผลงานของผู้อื่นนั้นถือว่าการขโมยหรือโจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นไม่มีความตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ข้อมูล ความคิด ผลงานของบุคคลอื่น

คำสำคัญ: การลอกเลียนวรรณกรรม การหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม

¹ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

This article aimed to present the knowledge of Plagiarism. Nowadays plagiarism problems involved with many academic works both thesis and research in many higher education institutions by taking contents which one copied in the form of words, sentences, all content, images or charts including translations from the original source of the work of others, as if they were their own works without referencing of information source. Most often word-by-word plagiarism or paraphrasing makes it different from the original paper, so readers understand that the ideas are all belong to the authors themselves, "Plagiarism" a sign that imitation of others is considered theft or robbery of intellectual property. It is an academic dishonesty that showed that the person lacked of aware the ethics of using the data, ideas and word of another as one's own.

Keywords: Plagiarism Information Literacy Ethics of using information

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต่างให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาผลงานทางวิชาการของอาจารย์ หรือบุคลากรสายวิชาการ ในขณะเดียวกันสิ่งที่จะต้องตระหนักในการทำผลงานทางวิชาการคือการลอกเลียนวรรณกรรมถือเป็นโทษที่ร้ายแรงมากสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการลอกเลียนวรรณกรรมโดยการนำผลงานทางวิชาการนั้นเป็นผลงานที่มีลักษณะการเขียนที่เป็นระบบ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวม และเรียบเรียงเกิดเป็นความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นการต่อยอดความรู้เดิมให้เกิดความรู้ใหม่ การลอกเลียนวรรณกรรมเป็นเรื่องสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สะท้อนถึงความซื่อสัตย์ของผู้ทำผลงานทางวิชาการ โดยในปัจจุบันผลงานทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาการลอกเลียนวรรณกรรม (Plagiarism) ไม่ว่าจะเป็นการนำเนื้อหาสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ คำ ประโยค เนื้อหาทั้งหมด ภาพ หรือแผนภูมิต่าง ๆ มาเสนอประหนึ่งว่าเป็นผลงานของตนเองโดยไม่บอกแหล่งที่มาของข้อมูล (สุวิมล ว่องวาณิช; วิไลวรรณ ศรีสงคราม. 2553: ม.ป.พ.) บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกล่าวถึงผลงานทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. พ.ศ. 2560 รวมถึงการลอกเลียนวรรณกรรม การหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม ซึ่งปัญหาที่พบมากคือส่วนใหญ่กระทำผิด เนื่องจากจะเขียนอ้างอิงในบรรณานุกรมเท่านั้นซึ่งไม่ใช่แต่ต้องอ้างอิงในเอกสารด้วย

ผลงานทางวิชาการ

ความหมายของผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Academic Work โดยคำว่า ผลงานทางวิชาการมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

พิสนุ พงศ์ศรี (2551) ได้ให้ความหมายของผลงานทางวิชาการว่า หมายถึง การผลิต หรือเขียนจากการศึกษาค้นคว้าสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายสาขาอย่างครอบคลุม ลึกซึ้ง ด้วยการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้ได้ของใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ถวัลย์ มาศจรัส (2552) ได้ให้ความหมายของผลงานทางวิชาการว่า หมายถึง

เอกสาร หรือหลักฐานที่จัดทำขึ้นจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้จัดทำ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานในหน้าที่จนเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

กล่าวโดยสรุป ผลงานทางวิชาการ หมายถึง เอกสาร หรือหลักฐานจัดทำขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายสาขาอย่างครอบคลุม โดยอาศัย ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้จัดทำโดยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานในหน้าที่จน เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และประโยชน์ต่าง ๆ ตามความต้องการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ส่งเสริม และสนับสนุนให้อาจารย์ หรือบุคลากรสาย วิชาการได้พัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ สิ่งหนึ่งที่ต้องตระหนัก คือ การลอกเลียนวรรณกรรม และจริยธรรมการใช้สารสนเทศ

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

(ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560) ได้แบ่ง ประเภทของผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 งานวิจัย คำนิยาม ผลงานทางวิชาการที่เป็นงานศึกษาหรืองานค้นคว้า อย่างมีระบบด้วยวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในสาขานั้น ๆ และมีวัตถุประสงค์ที่ ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล คำตอบหรือข้อสรุปรวมที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทาง วิชาการ หรือเอื้อต่อการนำวิชาการนั้นไปประยุกต์
2. กลุ่มที่ 2 ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น คำนิยาม ผลงานทางวิชาการอย่าง อื่นที่มีใช้เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน บทความทางวิชาการ หนังสือ หรือ งานวิจัย โดยปกติหมายถึง สิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ อาทิ การประดิษฐ์เครื่องทุ่น แรง ผลงานการสร้างสิ่งมีชีวิตพันธุ์ใหม่ วัคซีน สิ่งก่อสร้างหรือผลงานด้านศิลปะ หรือ สารานุกรม รวมถึงงานแปลจากตัวงานต้นงานต้นแบบที่เป็นงานวรรณกรรม หรืองานด้าน ปรัชญาหรือประวัติศาสตร์ หรือวิทยาการสาขาอื่นบางสาขาที่มีความสำคัญและทรงค่า ในสาขานั้น ๆ ซึ่งเมื่อนำมาแปลแล้ว จะเป็นการเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการที่ ประจักษ์ชัด เป็นการแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือจากภาษาไทยเป็น ภาษาต่างประเทศ หรือแปลจากภาษาต่างประเทศหนึ่งเป็นภาษาต่างประเทศอีกภาษา หนึ่งผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่เสนอจะต้องประกอบด้วยบทวิเคราะห์ที่อธิบาย และชี้ให้เห็นว่างานดังกล่าวทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเสริมสร้าง องค์ความรู้ หรือให้วิธีการที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาขานั้น และแสดงถึงความสามารถ

ในการบุกเบิกในสาขาวิชานั้น สำหรับผลงานที่มุ่งเชิงปฏิบัติจะต้องผ่านการพิสูจน์หรือมีหลักฐานรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบแสดงให้เห็นคุณค่าของผลงาน

3. กลุ่มที่ 3 ผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม คำนิยาม ผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งผลให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมโดยประจักษ์ต่อสาธารณะ ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมนี้ต้องเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือเป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตร หรือทรัพย์สินทางปัญญารูปแบบอื่นที่สามารถแสดงได้เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงจากการตระหนัก และการรับรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขของชุมชน

4. กลุ่มที่ 4 ตำรา คำนิยาม งานวิชาการที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนทั้งวิชา หรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชาซึ่งเกิดจากการนำข้อค้นพบจากทฤษฎี จากงานวิจัยของผู้ขอ หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าศึกษาแกนกลาง ซึ่งสัมพันธ์จากทฤษฎี จากงานวิจัยของผู้ขอ หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวม และเรียบเรียง โดยมีโนทัศน์ที่ผู้เขียนกำหนดให้เป็นแกนกลาง ซึ่งสัมพันธ์กับโนทัศน์ย่อยอื่นอย่างเป็นระบบ มีเอกภาพสัมพันธ์ภาพ และ สारัตถภาพตามหลักการเขียนที่ดี ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ และให้ความรู้ใหม่อันเป็นความรู้สำคัญที่มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวงการวิชาการนั้น ๆ เนื้อหาสาระของตำราต้องมีความทันสมัย ผลงานทางวิชาการที่เป็นตำราอาจได้รับการพัฒนาขึ้นจากเอกสารคำสอนจนถึงระดับที่มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งผู้อ่านอาจเป็นบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้เรียนในวิชานั้น แต่สามารถอ่าน และทำความเข้าใจในสาระของตำราด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องศึกษาในวิชานั้น หนังสืองานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าศึกษาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์สังเคราะห์และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยโนทัศน์หลักที่เป็นแกนกลางและโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กัน มีความละเอียดลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ ให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญาความคิดและสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาของหนังสือไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือของวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้ขอยื่นเสนอข้อกำหนดตำแหน่งทาง

วิชาการหาผลงานทางวิชาการที่เคยเสนอเป็นเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอนไปแล้ว จะนำมาเสนอเป็นหนังสือไม่ได้ บทความทางวิชาการ คำนิยามงานเขียนทางวิชาการซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ อย่างชัดเจน ทั้งนี้มีการวิเคราะห์ประเด็นดังกล่าวตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจ วรรณกรรมเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้เขียนแสดง ทักษะทางวิชาการของตนไว้อย่างชัดเจนด้วย

การลอกเลียนวรรณกรรม

ความหมายของการลอกเลียนวรรณกรรม

การลอกเลียนวรรณกรรม มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Plagiarism ซึ่งมีการบัญญัติศัพท์ในภาษาไทยแตกต่างกัน ราชบัณฑิตยสถาน (2562: ออนไลน์) ได้บัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยสำหรับสาขานิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ว่า “การลอกเลียนวรรณกรรม” สำหรับสาขาวรรณกรรมบัญญัติว่า “การโจรกรรมวรรณกรรม” สอ เสถบุตร (So Sethaputra. 2553) บัญญัติว่า “การขโมยคัดลอกหนังสือ” และ “การขโมยความคิด” นอกจากนี้ในภาษาไทยมีผู้บัญญัติใช้คำอื่น เช่น การลอกเลียนทางวิชาการ การโจรกรรมวรรณกรรม การขโมยคัดลอกหนังสือ การขโมยความคิด การโจรกรรมผลงานวิจัย การลักลอบงานวิชาการและวรรณกรรม เป็นต้น (กัญญา บุญเกียรติ. 2554) อย่างไรก็ตามบทความนี้ผู้เขียนใช้คำว่า “การลอกเลียนวรรณกรรม” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

วิไลวรรณ ศรีสงคราม (2554) ให้ความหมายของการลอกเลียนวรรณกรรมว่า หมายถึง การนำเอางานของบุคคลอื่นมาเป็นงานของตนเอง ซึ่งอาจเป็นการลอกเลียนได้ในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการลอกเลียนภาษาที่ใช้จากแหล่งเริ่มต้นของข้อมูล การดัดแปลงส่วนประกอบของคำบริบทโดยรอบ การสลับของคำที่ใช้ การแทนที่คำโดยใช้คำที่มีความหมายแบบเดียวกันตลอดจนรวมไปถึงการลอกเลียนวรรณกรรมทางความคิด โดยมีจุดสำคัญอยู่ที่การไม่ได้ให้การอ้างอิงกับแหล่งที่มาของข้อมูลว่ามาจากแหล่งเริ่มต้นใด ในขณะที่กัญญา บุญเกียรติ (2554) ให้ความหมายของการลอกเลียนวรรณกรรมว่า หมายถึงการลอกคำ ประโยค เนื้อหา กระบวนการ หรือความคิดของบุคคลอื่นที่อยู่ในรูปของตาราง แผนภูมิภาพ หรือสถิติต่าง ๆ อาจเป็นการคัดลอกคำต่อคำ การลอกเพียง

บางส่วน การถอดความ หรือการสรุปความ แล้วนำเสนอให้ดูเหมือนเป็นความคิดและผลงานของตนเอง โดยมีได้ระบุถึงแหล่งที่มาของข้อเขียนหรือความคิดนั้นด้วยวิธีการอ้างอิงที่สมบูรณ์ ชัดเจน และเป็นหลักสากล ทั้งนี้รวมถึงการลักลอกความคิดจากงานวิชาการและวรรณกรรมของผู้อื่นที่อยู่ในรูปข้อเสนอโครงการและต้นฉบับบทความด้วย จะเห็นได้ว่าความหมายไม่แตกต่างกันมาก กล่าวโดยสรุป การลอกเลียนวรรณกรรม หมายถึง การคัดลอกผลงานหรือความคิดใด ๆ ของผู้อื่นจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วารสาร หรืออินเทอร์เน็ตมาเรียบเรียงในผลงานของตนเองโดยไม่อ้างอิงหรือบอกแหล่งที่มาของข้อมูล เสมือนเป็นผลงานหรือความคิดของตนเองซึ่งอาจจะทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การลอกเลียนวรรณกรรมทั้งหมด หรือการลอกเลียนวรรณกรรมบางส่วนเพื่อให้ดูแตกต่างไปจากเดิมจนผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นแนวความคิดของผู้เขียนเองทั้งหมด

ประเภทของการลอกเลียนวรรณกรรม

การลอกเลียนวรรณกรรมสามารถจัดได้หลายประเภท ดังนี้

1. การลอกเลียนวรรณกรรมแบ่งประเภทตามแหล่งที่มาของข้อมูล มี 2 ประเภท ดังนี้ (กัญญา บุญเกียรติ. 2554; เจริญ ตรีศักดิ์. 2554; iParadigms Co. 2002: Online; lbe. 2011)

1.1 การลอกเลียนวรรณกรรมของผู้อื่น (Plagiarism) คือ การนำเนื้อหาสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ คำประโยค เนื้อหาทั้งหมด ภาพหรือแผนภูมิต่าง ๆ รวมถึงการแปลจากภาษาต้นฉบับจากผลงานผู้อื่นมาเสนอประหนึ่งว่าเป็นผลงานหรือความคิดของตนเองโดยไม่อ้างอิงหรือบอกแหล่งที่มาของข้อมูล การลอกเลียนวรรณกรรมของผู้อื่นโดยทั่วไปกระทำใน 2 รูปแบบ คือ การลอกเลียนทั้งหมด และการลอกเลียนบางส่วนหรือการถอดความโดยทำให้ดูแตกต่างไปจากเดิมจนผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นแนวความคิดของผู้เขียนเองทั้งหมด เช่น การทำผลงานทางวิชาการโดยไปลอกข้อความจากหนังสือแล้วไม่ใส่การอ้างอิงแหล่งที่มา เป็นต้น

1.2 การลอกเลียนวรรณกรรมของตนเอง (Self-plagiarism) คือ การนำงานทั้งหมดหรือบางส่วนของตนเองที่เคยเผยแพร่มาแล้วมาใช้ซ้ำให้ดูเหมือนเป็นงานใหม่ โดยไม่ระบุว่าเป็นงานเขียนที่ปรากฏในที่อื่นมาแล้ว ซึ่งอาจเป็นงานเขียนของตนเองหรืองานเขียนร่วมกับผู้อื่น เช่น การนำเนื้อหาจากหนังสือที่ตนเองเคยตีพิมพ์

เผยแพร่แล้วมาเขียนใหม่โดยการคัดลอกข้อความกว่าครึ่งให้ดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ เป็นต้น

2. การลอกเลียนวรรณกรรมแบ่งประเภทตามเจตนา มี 2 ประเภท ดังนี้ (กัญญา บุญยเกียรติ. 2554; Enger; & Pull. 2011)

2.1 การลอกเลียนวรรณกรรมแบบตั้งใจ (Deliberated plagiarism) หมายถึง การที่บุคคลมีเจตนาหรือตั้งใจลอกเลียนงานวรรณกรรมของผู้อื่นทั้งที่ทราบว่าเป็นการประพฤติดังกล่าวแล้วเสนอว่าเป็นงานของตนเองโดยปราศจากการอ้างอิงหรือบอกแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงการอ้างอิงที่เป็นเท็จเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อผลงานของตนเองด้วย เช่น การใส่อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในผลงานทางวิชาการแบบไม่เป็นความจริง หรือการปั้นข้อมูลขึ้นมา เป็นต้น

2.2 การลอกเลียนวรรณกรรมแบบไม่ตั้งใจ (Unintentional plagiarism) หมายถึง การที่บุคคลไม่มีเจตนาจะลอกเลียนวรรณกรรมของผู้อื่นแล้วนำมาเป็นของตนเอง แต่เป็นเพราะไม่มีความเข้าใจถึงขอบเขตของการลอกเลียนวรรณกรรม และขาดความรู้เรื่องหลักเกณฑ์การอ้างอิงที่ถูกต้อง เช่น การเขียนบรรณานุกรมไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากล หรือไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ กำหนดไว้เนื่องจากผู้ทำผลงานทางวิชาการไม่มีความเข้าใจในรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมที่ถูกต้อง เป็นต้น

3. การลอกเลียนวรรณกรรมแบ่งประเภทการอ้างอิง มี 2 ประเภท ดังนี้ (กัญญา บุญยเกียรติ. 2554; iParadigms Co. 2002: Online)

3.1 การไม่อ้างอิงแหล่งที่มา (Source not cited) คือ การนำบางส่วนหรือทั้งหมดของผลงานหรือความคิดของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของตนเองโดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา ทำให้ดูเหมือนเป็นผลงานหรือความคิดของตนเองทั้งนี้การเขียนเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป (Common knowledge) ที่เป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วนั้นไม่จำเป็นต้องอ้างอิง เช่น ปรากฏการณ์ธรรมชาติโดยทั่วไป สูตรคณิตศาสตร์พื้นฐาน นิทาน นิยายปรัมปรา เรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่ไม่ใช่บันทึกประวัติศาสตร์ของผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นต้น แต่ถ้าเป็นผลงานที่เกิดจากการคิดค้นหรือวรรณกรรมของผู้อื่นต้องอ้างอิงเสมอ

3.2 การอ้างอิงแหล่งที่มาไม่สมบูรณ์ (Source cited, but still plagiarized) คือ มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล แต่ไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนจึงยังจัดอยู่ในข่ายการลอกเลียนวรรณกรรม

นอกจากนี้การลอกเลียนวรรณกรรมยังหมายถึงพฤติกรรมอื่น เช่น การส่งผลงานที่มีผู้เขียนร่วมไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียนร่วมการลอก การบ้านหรือรายงานของเพื่อนถึงแม้เพื่อนจะอนุญาตก็ตามการนำภาพ ตาราง แผนภูมิ และกราฟจากเว็บไซต์มาใช้โดยไม่อ้างอิง เป็นต้น การนำเอารูปภาพ ภาพวาด และ แผนภูมิ จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จะต้องขออนุญาตเจ้าของเป็นลายลักษณ์อักษรเสมอ จึงจะถือว่าเหมาะสมที่สุดงานวรรณกรรมไม่ว่าสาขาใดเกิดจากความคิดและปัญญาของผู้เขียนเป็นหลัก และไม่ได้อยู่ในรูปแบบใด ๆ เช่น สิ่งตีพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น จัดเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ การลอกเลียนโดยความตั้งใจหรือไม่ก็ตามจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่ฉ้อฉลเข้าข่ายการเป็น โจรกรรมทรัพย์สินประเภทหนึ่ง (กัญจนา บุญเกียรติ: 2554) ผู้เขียนสามารถอาศัย ผลงานของผู้อื่นเพื่อเป็นฐานต่อยอดความคิดหรือเป็นจุดเริ่มต้นที่จำเป็นได้แต่พึงอ่าน และทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของงานของผู้อื่นก่อนแล้วนำมาเขียนด้วยรูปแบบ และ ภาษาของตนเองโดยมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

การหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม

ในการเขียนผลงานวิชาการผู้เขียนจำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่ง โดยนำข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และความคิดของผู้อื่นมาประกอบการศึกษาค้นคว้าเพื่อ สร้างสรรค์งานวิชาการซึ่งหากไม่ใช่ความรู้โดยทั่วไปที่เป็นข้อยกเว้นไม่ต้องอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูลการระบุแหล่งที่มาของความคิดหรือข้อความที่นำมาเรียบเรียงใน ผลงานของตน เป็นการแสดงถึงจริยธรรมของผู้เขียนในการเคารพและให้เกียรติผู้เขียน เดิมและมีประโยชน์สำหรับผู้อ่านทำให้ทราบแหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ งานเขียนที่มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการจะเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ (พวา พันธุ์เมฆา; และ พัทธา สุทธิสำแดง: 2548; อัญชลี กล้าเพชร; และจุฑารัตน์ ปานผดุง: 2553; ประภาส พาวิรัตน์: 2553) ดังนั้นผู้เขียนผลงานวิชาการจึงควรให้ความสำคัญกับการอ้างอิงแหล่งข้อมูลและเขียนอ้างอิงให้ถูกต้องตามมาตรฐานที่สถาบัน กำหนดไว้การหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรมนั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ของข้อมูล ซึ่งกระทำใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนการอ้างอิง การเขียนอัญประกาศ และการเขียนบรรณานุกรม ดังนี้

1. การเขียนการอ้างอิง (Citation) คือ การบอกแหล่งของข้อความที่ผู้เขียนนำมาอ้างอิงประกอบการเรียบเรียงผลงานวิชาการรูปแบบการอ้างอิงในเอกสารทางวิชาการมี 2 แบบ (พวา พันธุ์เมฆา; และพัชรา สุทธิสำแดง: 2548; ประภาส พวินันท์: 2553)

1.1 การอ้างอิงที่แยกจากเนื้อหา ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1.1 การอ้างอิงที่อยู่ตอนล่างของหน้า ซึ่งเรียกว่าเชิงอรรถหรือการอ้างแบบเชิงอรรถ (Footnote reference) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องของเนื้อหาเช่นการอ้างอิงแบบในวงเล็บ จึงได้มีการเขียนรายการอ้างอิงไว้ด้านล่างของแต่ละหน้า โดยการใส่เครื่องหมายดอกจันทน์ (*) หรือตัวเลข (¹) แทรกไว้ในเนื้อหาเพื่อโยงไปยังรายการอ้างอิงแบบเชิงอรรถด้านล่างของแต่ละหน้า

1.1.2 การอ้างอิงที่อยู่ท้ายบท หรือแบบท้ายบท หรือรายการโน้ตอ้างอิงท้ายเอกสาร (Endnote Reference) จุดมุ่งหมายในการอ้างอิงแบบท้ายบทเหมือนกันกับการอ้างอิงเหมือนแบบเชิงอรรถทุกประการ ต่างกันที่อยู่ที่สุดท้ายหลังจบแต่ละบทของบทนิพนธ์ และตัวเลขจะเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ จนจบบท เมื่อขึ้นบทใหม่ให้นับ 1 ใหม่ ซึ่งแยกได้ 2 ลักษณะ (1) การอ้างอิงที่อยู่ท้ายบท เรียงตามลำดับการอ้างอิงสำหรับบทนิพนธ์ที่มีการแบ่งบทเป็นหลาย ๆ บท (2) การอ้างอิงที่อยู่ท้ายบท เรียงตามลำดับการอ้างอิงสำหรับบทนิพนธ์ที่ไม่มีการแบ่งบท เช่น รายงานการวิจัย บทความวิชาการ เป็นต้น

1.2 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text citation) หรือการอ้างอิงแบบในวงเล็บ (Parenthetical and author-date citation) โดยการแทรกรายการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาทุกครั้งที่น่าข้อมูลประกอบการค้นคว้า การอ้างอิงแบบนี้ทำให้ผู้อ่านทราบที่มาของข้อมูลทันที แต่ทำให้เนื้อหาที่น่าเสนอไม่ต่อเนื่องและสร้างความรำคาญให้แก่ผู้อ่านได้ ดังนั้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าวจึงใส่เฉพาะรายการผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเลขหน้าไว้ในวงเล็บเท่านั้น ส่วนรายละเอียดให้ไปดูยังบรรณานุกรม ซึ่งการอ้างอิงแบบนี้เป็นที่นิยมมากเนื่องจากเขียนสั้นและสะดวก

2. การเขียนอัญประกาศ (Quotation) คือ ข้อความที่ลอกมา แปลถอดความ หรือสรุปความมาจากคำพูดหรือข้อเขียนของบุคคลอื่นเพื่อนำมาประกอบในการเรียบเรียงผลงานวิชาการเมื่อศึกษาหาความรู้จากทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาถ้อยแถลงเป็นเนื้อหาของผลงานวิชาการ บางครั้งอ่านพบข้อความสำคัญมาก ควรคัดลอก

มาไว้ในส่วนเนื้อหา หรือพบข้อความที่เขียนอธิบายไว้อย่างดีมาก หากเรียบเรียงเป็นคำพูดของนักศึกษาเองอาจดีไม่เท่า หรือเป็นข้อความที่ต้องการนำมาอ้างอิงเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของตนหรือเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ ลักษณะดังกล่าวควรจัดทำเป็นอัญประกาศ เพื่อเป็นการป้องกันการลอกเลียนวรรณกรรม การเขียนอัญประกาศมี 2 รูปแบบได้แก่

2.1 อัญประกาศตรง (Direct quotation) คือ ข้อความที่คัดลอกมาตรงตามฉบับเดิมทุกประการในการเขียนเพื่อหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม ผู้เขียนจะต้องใช้เครื่องหมายคำพูด “...” คร่อมข้อความที่คัดลอกมานั้น หรือในกรณีที่ข้อความยาวมากกว่า 4 บรรทัด ให้เขียนแยกจากย่อหน้าบนและล่าง 2 ช่วงบรรทัดพิมพ์ปกติและต้องย่อหน้าเข้ามา 3 ช่วงตัวอักษรทุกบรรทัด และให้ห่างจากขอบหลังสามช่วงตัวอักษร ถ้าต้องการละข้อความบางตอนในอัญประกาศตรง ให้ใส่จุดไข่ปลาสามจุดแทนไว้พร้อมทั้งเว้นระยะหนึ่งช่วงตัวอักษรทั้งตอนต้นและตอนท้ายของจุดไข่ปลา

2.2 อัญประกาศรอง (Indirect Quotation) คือ ข้อความที่แปลเก็บความ ถอดความ หรือสรุปความมาจากต้นฉบับ ซึ่งการถอดความ (Paraphrase) เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ดังเช่นในกรณีต้นฉบับเป็นภาษาต่างประเทศหรือบทร้อยกรองต้องแปลหรือตีความหมายก่อน ซึ่งไม่ต้องไม่แปลประโยคต่อประโยคหรือทั้งย่อหน้า จากนั้นผู้เขียนจึงนำมาเรียบเรียงเนื้อหาด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยข้อความที่เรียบเรียงใหม่นั้นต้องถูกต้องและได้ใจความครบถ้วนตามต้นฉบับเดิมส่วนการสรุปความ (Summarizing) เป็นการถ่ายทอดโดยย่อความเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญของข้อความในต้นฉบับเดิมด้วยถ้อยคำของตนเอง มีลักษณะคล้ายกับวิธีถอดความแต่ข้อความที่สรุปมาจะสั้นและกระชับกว่าข้อความเดิมมาก ทั้งการเขียนอัญประกาศรองต้องมีการอ้างอิงตามรูปแบบการเขียนการอ้างอิงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทุกครั้ง

3. การเขียนบรรณานุกรม (Bibliography) หมายถึง รายการทรัพยากรสารสนเทศที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด ได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อโสตทัศน และแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการรวบรวมแหล่งข้อมูลที่ผู้เขียนใช้ประกอบการค้นคว้าและใช้อ้างอิงในการเขียนรายงาน ภาคนิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ และบทนิพนธ์ทุกชนิด บรรณานุกรมจะเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้มีการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือ และหากผู้อ่านต้องการค้นคว้าเพิ่มเติมก็จะทราบแหล่งที่จะหาความรู้เหล่านั้นได้ทันที (พวา พันธุ์เมฆา; และ พัชรา สุทธิสำแดง. 2548; อัญชลี กล้าเพชร; และ จุฬารัตน์ ปานผดุง. 2553; ประภาส พาวินันท์. 2553)

บรรณานุกรมเป็นการอ้างอิงที่อยู่ท้ายเล่มของผลงานวิชาการบางครั้งเรียกว่า “การอ้างอิงท้ายเล่ม” ซึ่งมีรูปแบบเดียวกันกับ เอกสารอ้างอิง ต่างกันที่คำว่า “เอกสารอ้างอิง” หมายถึง การรวบรวมเฉพาะรายการที่ถูกอ้างไว้ในส่วนเนื้อเรื่องเท่านั้นดังนั้นจำนวนรายการเอกสารที่อ้างอิงในส่วนท้ายเรื่องจึงต้องมีจำนวนเท่ากับรายการที่ถูกอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่องแต่บรรณานุกรมมีรายการเท่ากับหรือมากกว่ารายการที่ถูกอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาที่ผู้เรียนสังกัดและนโยบายการจัดพิมพ์ของสำนักพิมพ์ แหล่งเงินทุน องค์กรที่สังกัดหรือการประชุม ซึ่งรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมต้องสอดคล้องกับรูปแบบการเขียนการอ้างอิง และต้องเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งผลงาน หากไม่มีการกำหนดรูปแบบการเขียนที่แน่นอน ผู้เขียนสามารถเลือกรูปแบบที่เป็นมาตรฐานรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง รูปแบบบรรณานุกรมตามสาขาวิชาที่นิยมใช้และเป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ (อัญชลี กล้าเพชร; และจุฑารัตน์ ปานผดุง: 2553; ประภาส พาวินันท์: 2553; iParadigms Co. 2002: Online)

1. รูปแบบเอพีเอ (American Psychological Association: APA style) กำหนดโดย สมาคมจิตวิทยาอเมริกัน และเป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมที่ได้รับความนิยมมากในวรรณกรรมทางด้านสังคมศาสตร์ เช่น สาขาจิตวิทยาการศึกษา ศักยภาพ และสังคมศาสตร์ เป็นต้น

2. รูปแบบเอ็มแอลเอ (Modern Language Association: MLA style) กำหนดโดยสมาคมภาษาศาสตร์ใหม่เป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมของที่ได้รับความนิยมใช้มากในวรรณกรรมสาขาการศึกษาภาษาอังกฤษวรรณคดีเปรียบเทียบ วรรณกรรมวิจารณ์และบางสาขาในหมวดมนุษยศาสตร์

3. รูปแบบมหาวิทยาลัยชิคาโก (The University of Chicago) กำหนดโดยมหาวิทยาลัยชิคาโกประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมที่ได้รับความนิยมใช้มากในวรรณกรรมสาขามนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปะปัจจุบันรูปแบบนี้ได้ปรับปรุงและพัฒนาเป็นครั้งที่ 15

4. รูปแบบฮาร์วาร์ดกำหนดโดยหน่วยงานบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลออสเตรเลีย (Australian Government Publishing Service: AGPS) เป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมที่ได้รับความนิยมใช้มากในสาขาวิทยาศาสตร์ 5. รูปแบบแวนคู

เวอร์กำหนดโดย หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National Library of Medicine: NLM) เป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมที่ได้รับความนิยมใช้มากในสาขา แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์การแพทย์

แนวทางการทำผลงานทางวิชาการโดยหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม

ปัจจุบันผลงานทางวิชาการถือเป็นข้อมูลสำคัญที่สุดเพื่อแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ หรือบุคลากรสายวิชาการได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นความก้าวหน้าทาง วิชาการและการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผลงานที่ทรงคุณค่าทั้งนี้การไม่อ้างอิง เจ้าของงานเขียนต้นฉบับหรือแสดงให้ผู้อ่านได้ทราบแหล่งที่มาของข้อมูลถือว่าเป็นการ ลอกเลียนวรรณกรรมและอาจเกิดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์วรรณกรรมนอกจากนี้ การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลทำให้ผู้อ่าน และนักวิชาการได้ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพของข้อมูลที่น่ามาประกอบการเขียนรวมทั้งใช้ประเมินค่าความพยายาม และความตั้งใจของผู้เขียนโดยปริยาย และลักษณะข้อมูลที่น่ามาอ้างอิงจะเป็นตัวบ่งชี้ คุณภาพได้อย่างชัดเจน แนวทางการทำผลงานทางวิชาการโดยหลีกเลี่ยงการลอกเลียน วรรณกรรม

1. การตระหนักรู้ถึงรูปแบบการลอกเลียนวรรณกรรม
2. การอ้างอิงทุกครั้งที่น่าผลงานของผู้อื่นมาใช้ หรือแม้กระทั่งผลงานของตนเอง ก็ตาม
3. การถอดความ หรือการนำข้อความของผู้อื่นมาเขียนใหม่โดยให้คงความหมาย เดิมไว้
4. การใช้เทคนิคการตรวจจับการลอกเลียนวรรณกรรม มีหลายวิธีด้วยกัน แต่ที่นิยมใช้ มี 2 วิธี (กัญญา บุญเกียรติ: 2554) คือ
 - 1) การตรวจจับการลอกเลียนวรรณกรรมโดยใช้บุคคล แบ่งออกเป็น การใช้สามัญสำนึก กับการใช้วิเคราะห์ทางด้านภาษา
 - 2) การตรวจจับโดยใช้ซอฟต์แวร์ ตรวจสอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใน ปัจจุบันมีหลายโปรแกรม เช่น โปรแกรมอักขรวิสุทธิ์ โปรแกรมเทิร์นอิทอิน เป็นต้น

บทสรุป

ความสำคัญอย่างยิ่งในการหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรมสำหรับการ ทำผลงานทางวิชาการคือการให้เกียรติเจ้าของผลงานเดิม หรือทว่าจำเป็นอย่างยั้งต้องให้

ข้อมูล ความคิด ผลงานของบุคคลอื่นรวมถึงผลงานของตนเองโดยไม่ได้อ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลควรตระหนักถึงการลอกเลียนวรรณกรรมและสามารถหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรมได้และอธิบายและให้ความสำคัญในเรื่องการลอกเลียนวรรณกรรมตลอดจนต้องตระหนักอยู่เสมอว่าข้อมูล หรือข้อความใดที่มาจากแหล่งใดจำเป็นต้องอ้างอิงถึงที่มาของข้อมูล ทั้งยังไม่ให้เกิดการลอกเลียนวรรณกรรมแบบไม่ได้ตั้งใจรวมถึงการทำผลงานทางวิชาการต้องคำนึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและจริยธรรมการใช้สารสนเทศ ได้แก่ ลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินปัญญา การใช้งานโดยธรรม การลอกเลียนวรรณกรรม เป็นต้น การใช้โปรแกรมต่าง ๆ เพื่อตรวจจับการลอกเลียนวรรณกรรมทั้งแบบฟรีแวร์ และแบบเชิงพาณิชย์ เช่น โปรแกรมอักขรวิสุทธิรวมถึงวิธีการหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรมว่าสามารถทำได้โดยวิธีใดบ้าง เช่น การเขียนบรรณานุกรมที่ถูกต้อง เป็นต้น

ดังนั้นผู้ทำผลงานทางวิชาการจำเป็นต้องแสวงหาความรู้และสร้างผลงานทางวิชาการภายใต้จริยธรรมทางวิชาการตามมาตรฐานความถูกต้องที่ผู้อยู่ในวงวิชาการพึงปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำที่เข้าข่ายการลอกเลียนวรรณกรรม และวิธีการหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรมโดยการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลต้องพึงปฏิบัติเพื่อให้เกิดความต้องในการนำข้อมูล ความคิด ผลงานของบุคคลอื่นมาใช้เพื่อประกอบการทำงานทางวิชาของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา บุญเกียรติ. (2554). *การล้กลองงานวิชาการและวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ ตรีศักดิ์. (2549, มกราคม-เมษายน). การลอกเลียนวรรณกรรม : ความต่างพ้อยทางวิชาการ. *ไทยเสัศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ*. 11(1): 71-78.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560.
- ประภาส พวีนนท์. (2553, กรกฎาคม-กันยายน). การอ้างอิงในงานวิชาการ (1): การอ้างอิงในเนื้อหา. *วารสารรวมคำแห่ง*. 27(3): 126-139.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2552). *นวัตกรรมการศึกษาชุด KM (Knowledge management) : ภูมิปัญญาสร้างสรรค์การจัดทำนวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาผลงานทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ธาธอักษร.
- พิสนุ พองศรี. (2551). 87 เคล็ดลับ : เทคนิคการทำผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.
- พวา พันธุ์เมฆา; และ พัชรา สุทธิสำแดง. (2548). อัญประภาษ การอ้างอิง และบรรณานุกรม. ใน *ทักษะการรู้สารสนเทศ*. หน้า 155-182. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม.(2554). *การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องการลอกเลียนวรรณกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีบนพื้นฐานผลการวิจัยสำรวจและการวิเคราะห์เอกสาร*. วิทยานิพนธ์ ค.ด.(วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี กล้าเพชร; และจุฑารัตน์ ปานผดุง. (2553). การอ้างอิงและการเขียนบรรณานุกรมในเอกสารทางวิชาการ. *วารสารวิทยบริการ*.21(3): 144-156.
- Enger, Jennie;&Pull, Mary. (2011). *Exposing the “Root” of Plagiarism*. Retrieved January 15, 2018, from http://www.ndsu.edu/fileadmin/cfwriters/Plagiarism_article_March2011.docx

- Ibe, Bede C. (2011, January). Duplicate and Redundant Publications What Authors and Editors Need to Know?. *Nigeria Journal of Paediatrics*. 38(1): 1-3.
- iParadigms Co. (2002). *Types of Plagiarism*. Retrieved January 15, 2019, from https://turnitin.com/research_site/print.html
- Ramzan, Muhammad; et al. (2012, July). Awareness about plagiarism amongst university students in Pakistan. *Higher Education*. 64(1): 73-84.
- Smith, Malcolm., Ghazail, Noorlalia. &Minhad, Siti Fatimah Noor. (2007). Attitudes Towards Plagiarism Among Undergraduate Accounting Students: Malaysian Evidence. *Asian Review of Accounting*. 15(2): 122-146.
- So Sethaputra. (2553). *New Model English-Thai Dictionary*. Revised Edition. Bangkok: Prima.
- Winkler, Anthony C; &McCuen, Jo Ray. (1979). *Writing the Research Paper : a Handbook*. New York : Harcourt Brace Jovanovich.

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ และบุคคลที่สนใจทั่วไปได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

1. บทความทางวิชาการ (Article) หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข
2. บทความวิจัย (Research Article) หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
3. บทความปริทัศน์ (Review Article) หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ที่เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) หมายถึง การถ่ายทอดความคิดเห็น ชี้จุดเด่น จุดด้อยตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาไม่มีอคติต่อสิ่งที่วิจารณ์ เช่น หนังสือที่เราจะวิจารณ์นั้นมีอะไรให้เนื้อหาสาระแก่ผู้อ่านมากนักน้อยเพียงใด เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการส่งและพิจารณาบทความ

1. เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. บทความมีความยาว 10-30 หน้า มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ก็ได้ และต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ความยาวอย่างละไม่เกิน 300 คำ) โดยพิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียวโดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความทางวิชาการ (Article)	บทความวิจัย (Research Article)	บทความปริทัศน์ (Review Article)	บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
1. บทนำ 2. กรอบในการวิเคราะห์ 3. เนื้อหา 4. สรุป 5. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (ถ้ามี) 4. ขอบเขตของการวิจัย 5. สมมติฐาน (ถ้ามี) 6. กรอบแนวคิดของการวิจัย 7. ระเบียบวิธีวิจัย 8. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย 9. ข้อเสนอแนะ 10. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. บทสรุป 3. เอกสารอ้างอิง	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพการของหนังสือบทความ หรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการทัศนศิลป์และการแสดงละครหรือดนตรีโดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

4. ใช้พอยต์ TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์
5. ชื่อเรื่องควรกะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป โดยชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญ (Keywords) ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 6 คำ
7. ให้ระบุชื่อผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่ง (เช่น อาจารย์ นักศึกษา) สถานที่ทำงานหรือสังกัด (เช่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร) และอีเมลที่ติดต่อได้สะดวก
8. บทความที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ตลอดจนบทคัดย่อ จะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ

9. บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน
10. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้แก่ผู้เขียน
11. กรณีที่มีรูปภาพประกอบหรือแผนภาพให้ส่งไฟล์แนบต่างหากจากภาพในบทความซึ่งสามารถส่งมาในสกุล jpg ขนาดไฟล์ควรอยู่ในระหว่าง 500 kb – 1500 kb
12. ตารางให้มี 1 ตารางต่อ 1 หน้า หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
13. รายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงานและมีการอ้างอิงถึงต้องจัดเรียงลำดับตามพยัญชนะตัวแรกโดยอ้างอิงกลุ่มเอกสารภาษาไทยก่อน
14. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาต ให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
15. กองบรรณาธิการจะรับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดเห็นในด้านความมีสาระในเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับเนื้อหา

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม (APA)

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ : ชื่อผู้แต่ง. /(ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). /เมืองที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2553). *ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล : หลักการและการใช้*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Atkins, B.T.S and Rundell, M. (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. New York: Oxford University Press.

ผู้แต่งเป็นสถาบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2558). *การพัฒนาพื้นที่ชุมชนบางบัว เขตบางเขน*.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หนังสือแปล

สตีเวนสัน, วิลเลียม. (2536). *นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ*. แปลจาก *A Man Called Intrepid*. ทรงแปลโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ.

กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ

พิทยา ว่องกุล. (บรรณาธิการ). (2541). *ไทยยุควัฒนธรรมทาส*. กรุงเทพฯ: โครงการวิถิ
ทรรศน์.

2. อ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). //ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปี
ที่ (ฉบับที่)/เลขหน้า-เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

กษิตศ วัชรพรรณ. (2560). การจัดทำศัพทานุกรมไทยศึกษา (ไทย-อังกฤษ).

วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 12(2), 223-248.

Ozaki, M., Adachi, Y., Iwahori, Y. & Ishii, N. (1998). Application
of Fuzzy Theory to Writer Recognition of Chinese
Characters. *International Journal of Modeling and
Simulation*. 18(2), 112-116.

3. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. / (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ชื่อ
ปริญญาเต็ม)/ชื่อมหาวิทยาลัย/ สถาบันการศึกษา)

ตัวอย่าง :

อรนุช ลียากาศ. (2529). *การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในด้านความหมายตามพจนานุกรมและความหมายตามวัฒนธรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

Choomchuay, S. (1993). *Algorithm and Architecture for Reed-Solomon Decoding*. (Ph.D. Thesis, Imperial College, University of London. UK).

4. อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ : ผู้แต่ง. / (ปี พ.ศ. ที่พิมพ์). / ชื่อเรื่อง. / สืบค้นจาก / วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล. / ค้นเมื่อ / วันที่สืบค้นข้อมูล.

ตัวอย่าง :

ราชบัณฑิตสถาน. (2542). *หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง*. สืบค้นจาก www.arts.chula.ac.th/~ling/tts/ThaiRoman.pdf. ค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558.

Noam, E.M. (1994). *Telecommunication Policy Issue for the Next Century*. Available from gopher://198.80.36...//global/telcom.txt. Retrieved May 28, 2015.

การส่งต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย
 - 1.1. ต้นฉบับ จำนวน ๒ ชุด
 - 1.2. ไฟล์ข้อมูลส่งมาที่ E-mail: husojournalpnru@gmail.com
 - 1.3. แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ ส่งมายัง
บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
10220

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบต้นฉบับ (File Attachment) ในรูปแบบ MS Word มายัง E-mail: husojournalpnru@gmail.com

ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อได้รับบทความที่ส่งแล้ว และจะแจ้งผลการพิจารณาบทความให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ผ่านการพิจารณาบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของบรรณาธิการ อย่างไรก็ตาม บทความที่แก้ไขต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้วอาจได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ก่อน

สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ตรวจบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจเป็นเกณฑ์ และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ในกรณีที่งานการวิจัยบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ

บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแล้วจะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏในวารสารฯ ทั้งนี้ กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ

แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....
 ประเภทบทความ.....
 ชื่อ-สกุล ผู้แต่ง
 ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....
 หน่วยงาน (สังกัด).....
 ที่อยู่.....
 E-mailโทรศัพท์.....

คำยืนยันของผู้แต่ง

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า บทความนี้ไม่เคยเสนอหรือกำลังตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินดีให้
 กองบรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences เลือกสรรหา
 ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาต้นฉบับของข้าพเจ้าโดยอิสระและยินยอมให้กองบรรณาธิการฯ สามารถตรวจ
 แก้ไขต้นฉบับดังกล่าวได้ตามสมควร และยินยอมว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของ
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลงชื่อ.....
 วันที่.....

ส่งมายัง

บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220
 E-mail: husojournalpnru@gmail.com